

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนิสิตระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยบูรพา

สุชาวดี กิ่งทอง

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
พฤษภาคม 2559
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ สุชาวดี กิ่งทอง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

.....*เทียนแก้ว*.....*เลี่ยมสุวรรณ*.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร.เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....*สุปราณี*.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.สุปราณี ธรรมพิทักษ์)

.....*กิจเขต ไกรวาส*.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.กิจเขต ไกรวาส)

.....*เทียนแก้ว*.....*เลี่ยมสุวรรณ*.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....*พัชนี*.....คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชนี ธรรมเสนา)

วันที่...26...เดือน.....พฤษภาคม.....พ.ศ....2559.....

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งในการช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีจากคร.เทียมนแก้ว เลี่ยมสุวรรณอาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษาในการแนะนำตรวจสอบแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการวิจัยปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและระลึกถึงพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ในระดับปริญญาโท รวมทั้งบุคลากรและเจ้าหน้าที่งานบริการศึกษาทุกท่าน ที่ช่วยประสานงานให้ความสะดวกตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา สมาชิกในครอบครัวทุกคน ที่ให้คอยเป็นกำลังใจเสมอมา รวมทั้งเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ทุกคนที่อยู่เบื้องหลังของความสำเร็จในครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดียิ่งไว้ ณ ที่นี้ด้วย

คุณค่า และประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบูรพการี บูรพาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้การอบรมสั่งสอนให้การสนับสนุนและให้กำลังใจ จนทำให้งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุชาวดี กิ่งทอง

57930018: กลุ่มวิชา: การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน; รป.ม. (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน)
 คำสำคัญ: การศึกษาต่อ/ การศึกษาต่อปริญญาโท/ นิสิตระดับปริญญาตรี/ มหาวิทยาลัยบูรพา
 สุชาวดี กิ่งทอง: ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท
 ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา (FACTORS CORRELATING WITH DECISION-
 MAKING ON PURSUING A MASTER'S DEGREE AMONG UNDERGRADUATE
 STUDENTS STUDYING AT BURAPHA UNIVERSITY) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์:
 เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ, ปร.ด. 106 หน้า. ปี พ.ศ. 2559.

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนิสิต
 ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท
 ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อ
 ของนิสิตระดับปริญญาตรีในระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตระดับปริญญาตรี
 ชั้นปีที่ 4 สายสังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2555 จำนวนทั้งหมด 370 คน เครื่องมือ
 ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่
 ร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติไค-สแควร์ (Chi-square) การทดสอบสมมติฐานการวิจัย
 ผลการศึกษา พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี ร้อยละ 79.19 ต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท
 และในจำนวนที่ต้องการศึกษาต่อ พบว่า มีแนวโน้มต้องการศึกษาหลังจากได้งานทำมากที่สุด มีแนวโน้ม
 ต้องการศึกษาต่อภายใน 2 ปีหลังจบปริญญาตรีมากที่สุดสาเหตุของการศึกษาต่อ คือ ต้องการ
 ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน รองลงมา คือ การเพิ่มวุฒิการศึกษาให้สูงขึ้น และการได้รับความรู้เพิ่มขึ้น
 โดยนิสิตให้ความเห็นว่าสาเหตุที่สำคัญที่สุดในการศึกษาต่อ คือ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานมากที่สุด
 โดยนิสิตมีความสนใจเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตมากที่สุด รองลงมาคือ หลักสูตร
 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต และส่วนใหญ่มีนิสิตมีความสนใจที่จะศึกษาต่อในวันเสาร์-วันอาทิตย์
 (เวลา 9.00-16.00 น.) ซึ่งนิสิตมีความสามารถชำระค่าธรรมเนียมตลอดหลักสูตรในการศึกษาต่อ
 ระดับปริญญาโทเป็นจำนวน 50,000-100,000 บาท มากที่สุด และมากกว่าครึ่งนิสิตสนใจศึกษาต่อที่
 มหาวิทยาลัยบูรพา นอกจากนี้ นิสิตมีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยบูรพาอยู่ในระดับดี
 จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า มีเพียงตัวแปรคณะที่ศึกษาในปัจจุบัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 การมีอาชีพเสริม และการมีรายได้จากอาชีพเสริม ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 กับความต้องการศึกษาต่อ ส่วนตัวแปร เพศ ภูมิภาค ที่พักปัจจุบันของนิสิต รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนิสิต
 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง อาชีพบิดา อาชีพมารดา ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของบิดา
 ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของมารดา ผู้ปกครองหลักของนิสิต และภาพลักษณ์มหาวิทยาลัย
 ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อ

57930018: MAJOR: PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT; M.P.A.

(PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT)

KEYWORDS: PURSUING A HIGHER LEVEL OF EDUCATION/ PURSUING A MASTER'S DEGREE/ UNDERGRADUATE STUDENTS/ BURAPHA UNIVERSITY

SUCHAWADEE KINGTHONG: FACTORS CORRELATING WITH DECISION-MAKING ON PURSUING A MASTER'S DEGREE AMONG UNDERGRADUATE STUDENTS STUDYING AT BURAPHA UNIVERSITY. ADVISOR: TIENKAEW LIEMSUWAN, Ph.D. 106 P. 2016.

The purposes of this study were to examine decision-making on pursuing a master's degree among undergraduate students studying at Burapha University and to investigate factors influencing these students' decision-making on pursuing a master's degree. The subjects participating in this study were 370 undergraduate students who were studying in their 4th year at Burapha University in social sciences program in the academic year of 2012. The instrument used to collect the data was a questionnaire. The statistical tests used to analyze the collected data included frequency, percentage, means, and standard deviation. To test the research hypotheses, the test of Chi-Square was administered.

The results of this study revealed that 79.19% of the students wanted to further their studies. Among these students, they were likely to pursue a master's degree after getting a job and in two years after earning a bachelor's degree. The main reason for them to pursue a master's degree was that they wanted to have a job advancement, followed by earning a higher level of education and gaining more knowledge. Regarding their interest, the subjects wanted to further their studies in a master's degree of business administration program, followed by studying in public administration program on week-ends during 9:00 a.m.-4:00 p.m. They reported that they could afford 50,000-100,000 baht for their studies. In addition, more than half of these students expressed their interest in pursuing their studies at Burapha University. They rated their opinion toward the image of Burapha University at a good level. Furthermore, based on the results from the test of hypotheses, it was shown that there were relationships between the students' needs to further their studies and the variables relating to their faculty, learning achievement, additional job, and extra income at a significant level of 0.05. Finally, no statistically significant relationships were found between the students' needs to pursue their studies and the variables relating to their gender, background, current accommodation, average monthly income, parents' average monthly income, father's and mother's occupation and highest level of education, main guardians, and image of the university.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการศึกษาต่อ.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์.....	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	46
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	53
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	54
การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
กำหนดเกณฑ์การแปลผล.....	58

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	59
ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม.....	59
ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาคำความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา.....	64
ส่วนที่ 3 ผลการศึกษาคำคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ ศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา.....	70
ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย.....	73
5 สรุปและอภิปรายผล.....	86
สรุปผลการศึกษา.....	86
อภิปรายผลการศึกษา.....	87
ข้อเสนอแนะ.....	90
บรรณานุกรม.....	93
ภาคผนวก.....	98
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	104

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนนิสิตระดับปริญญาโท ปีการศึกษา 2555-2558 มหาวิทยาลัยบูรพา แยกตามคณะ.....	2
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	54
3 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี สายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลด้านบุคคลของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา.....	59
4 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี สายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลด้านการเงินของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา.....	61
5 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี สายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลด้านครอบครัวของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา.....	62
6 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยบูรพาของนิสิต ระดับปริญญาตรี สายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.....	64
7 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนิสิต ระดับปริญญาตรี สายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.....	70
8 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี สายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามเพศและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท.....	73
9 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพาจำแนกตามภูมิภาค ของนิสิตและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท.....	73
10 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพาจำแนกตาม คณะที่กำลังศึกษาและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท.....	74
11 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพาจำแนกตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต (GPA) และความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท..	75
12 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพาจำแนกตามที่พัก ปัจจุบันของนิสิตและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท.....	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
26	จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพาจำแนกตาม ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทที่ มหาวิทยาลัยบูรพา.....	83
27	สรุปผลการวิเคราะห์และทดสอบสมมติฐานการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา.....	84

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่สำคัญของทฤษฎีทุน.....	34
3 ความสัมพันธ์องค์ประกอบต่าง ๆ ที่สำคัญในทฤษฎีมนุษย์และข้อสมมติเบื้องหลัง.....	35
4 โครงสร้างขั้นตอนในการรับรู้ภาพลักษณ์องค์กร.....	45

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาถือเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและสำคัญเป็นอย่างมาก เป็นปัจจัยพื้นฐานสำหรับประชาชนที่รัฐต้องให้การส่งเสริมโดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นส่วนประกอบพื้นฐานที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคง ซึ่งในปัจจุบันกล่าวได้ว่าการศึกษาคือสิ่งที่จำเป็นและอยู่ในความต้องการของมนุษย์ทุกเพศทุกวัย จึงทำให้มนุษย์หันมาแสวงหาความรู้กันมากขึ้น สามารถก้าวทันตามโลกที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา รวมทั้งการพัฒนาเรื่องของเทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเลือกศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป เพื่อพัฒนาความรู้ ความเชี่ยวชาญ วิธีการปฏิบัติเฉพาะสาขา ทำให้ผู้ที่ได้รับการศึกษาสามารถปรับใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ถือเป็น การเพิ่มศักยภาพในการทำงานของบุคคลให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลที่ดีขึ้น ดังนั้น บุคคลทั่วไปจึงพยายามที่จะศึกษาให้ถึงระดับที่สูงที่สุด (วันวิสาข์ แก้วสมบูรณ์, 2545, หน้า 65)

สำหรับปัจจุบันการศึกษาขั้นพื้นฐานอาจไม่เพียงพอในการทำงานหรือการสร้างโอกาสความก้าวหน้า ดังนั้น การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาได้เพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการศึกษาของรัฐหรือเอกชน ถือเป็น การเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้ที่สนใจที่จะศึกษาต่อสามารถเลือกเข้าศึกษาต่อได้ตามความต้องการ ซึ่งสามารถศึกษาควบคู่ไปกับการทำงานได้ ในสังคมปัจจุบัน การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษานั้นมีผู้นิยมเข้าศึกษาต่อกันมากขึ้น เนื่องจากระบบการศึกษาในระดับต้น ๆ ของประเทศไทยได้ขยายตัวมากขึ้น และปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือค่านิยมในปริญญาบัตร หรือการได้รับปริญญาสูงนั้นจะทำให้มีประโยชน์และโอกาสในการทำงานที่ดีมากขึ้น (วันวิสาข์ แก้วสมบูรณ์, 2545, หน้า 65) จึงมีนิสิตจำนวนมากเลือกศึกษาต่อเพราะต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้มีความรู้ความชำนาญ และประสบการณ์ให้มากขึ้น เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ความก้าวหน้าทางวิชาการ ตลอดจนความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองเพื่อให้ทันโลกที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา นอกจากนี้ ผู้ที่จบการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษายังเป็นที่ยอมรับของสังคม ส่งผลให้มีความก้าวหน้าในการทำงาน (ภาวิตา กั้นเกษ, 2558, หน้า 2) นอกจากนี้การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษายังเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น สำหรับผู้ที่เรียนจบปริญญาตรีแล้วยังหางานทำไม่ได้

จึงเรียนต่อระดับปริญญาโท เพื่อชะลอการว่างงาน อีกทั้งผู้ที่ใช้เวลาว่างหลังเลิกงานในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอีกเป็นจำนวนมาก เพราะปัจจุบันตลาดแรงงานมีการแข่งขันค่อนข้างสูง การได้พัฒนาตัวเองเป็นส่วนหนึ่งที่จะสามารถทำให้ก้าวไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงานได้ ซึ่งการตัดสินใจศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาของแต่ละบุคคลอาจมีเหตุผลที่แตกต่างกันออกไป

ตารางที่ 1 จำนวนนิสิตระดับปริญญาโท ปีการศึกษา 2555-2558 มหาวิทยาลัยบูรพา แยกตามคณะ (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2559)

(หน่วย: คน)

คณะ	ปีการศึกษา			
	2555	2556	2557	2558
คณะการจัดการและการท่องเที่ยว	45	64	72	72
คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์	6	5	5	14
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	27	23	33	31
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	81	62	122	94
คณะศึกษาศาสตร์	144	255	498	488
รวม	303	409	730	699

จากความสำคัญของการศึกษาต่อดังกล่าวส่งผลให้มีจำนวนผู้เข้าเรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษามีจำนวนสูงขึ้น เห็นได้จากข้อมูลจำนวนนิสิตที่เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยบูรพาที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี (ตารางที่ 1) ส่งผลให้ในปัจจุบันแต่ละมหาวิทยาลัยได้เปิดสอนในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาจำนวนเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้เกิดภาวะการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้นด้วยเช่นกัน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา มุ่งเน้นที่จะศึกษา ปัจจัยทางด้านบุคคล ปัจจัยทางการเงิน ปัจจัยทางด้านครอบครัว และปัจจัยทางด้านสถาบันการศึกษา ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา ทั้งนี้เพื่อนำสารสนเทศที่ได้จากงานวิจัยให้ผู้บริหารสามารถนำไปประกอบการพิจารณาในการพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการบริหารจัดการของวิทยาลัยให้ตรงกับความต้องการของผู้ที่สนใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทให้มีประสิทธิภาพต่อ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อของนิสิตระดับปริญญาตรี ในระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา

สมมติฐานการวิจัย

1. ลักษณะปัจจัยทางด้านบุคคล

- 1.1 เพศมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา
- 1.2 ภูมิลำเนามีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา
- 1.3 คณะที่กำลังศึกษามีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา
- 1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา
- 1.5 ที่พักปัจจุบันของนิสิตมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา

2. ลักษณะปัจจัยทางการเงิน

- 2.1 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนิสิตมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา
- 2.2 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา
- 2.3 การมีอาชีพเสริม มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา
- 2.4 แหล่งรายได้ในปัจจุบันของนิสิตมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา

3. ลักษณะปัจจัยทางด้านครอบครัว

- 3.1 อาชีพบิดา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา

3.2 อาชีพมารดามีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา

3.3 ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของบิดามีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา

3.4 ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของมารดา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา

3.5 ผู้ปกครองหลักของนิสิต มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา

4. ลักษณะปัจจัยทางด้านสถาบันการศึกษา

4.1 ความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา” ผู้วิจัยได้พิจารณาตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจศึกษาต่อจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งตัวแปรออกเป็น 2 ส่วน คือ ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล และปัจจัยเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา ได้แก่

1. ปัจจัยทางด้านบุคคล

- 1.1 เพศ
- 1.2 ภูมิลำเนา
- 1.3 คณะที่กำลังศึกษา
- 1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 1.5 ที่พักปัจจุบันของนิสิต

2. ปัจจัยทางการเงิน

- 2.1 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนิสิต
- 2.2 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง
- 2.3 การมีอาชีพเสริม
- 2.4 แหล่งรายได้ในปัจจุบันของนิสิต

3. ปัจจัยทางด้านครอบครัว

- 3.1 อาชีพบิดา
- 3.2 อาชีพมารดา
- 3.3 ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของบิดา
- 3.4 ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของมารดา
- 3.5 สถานะผู้ปกครองของนิสิต

4. ปัจจัยทางด้านสถาบันการศึกษาได้แก่

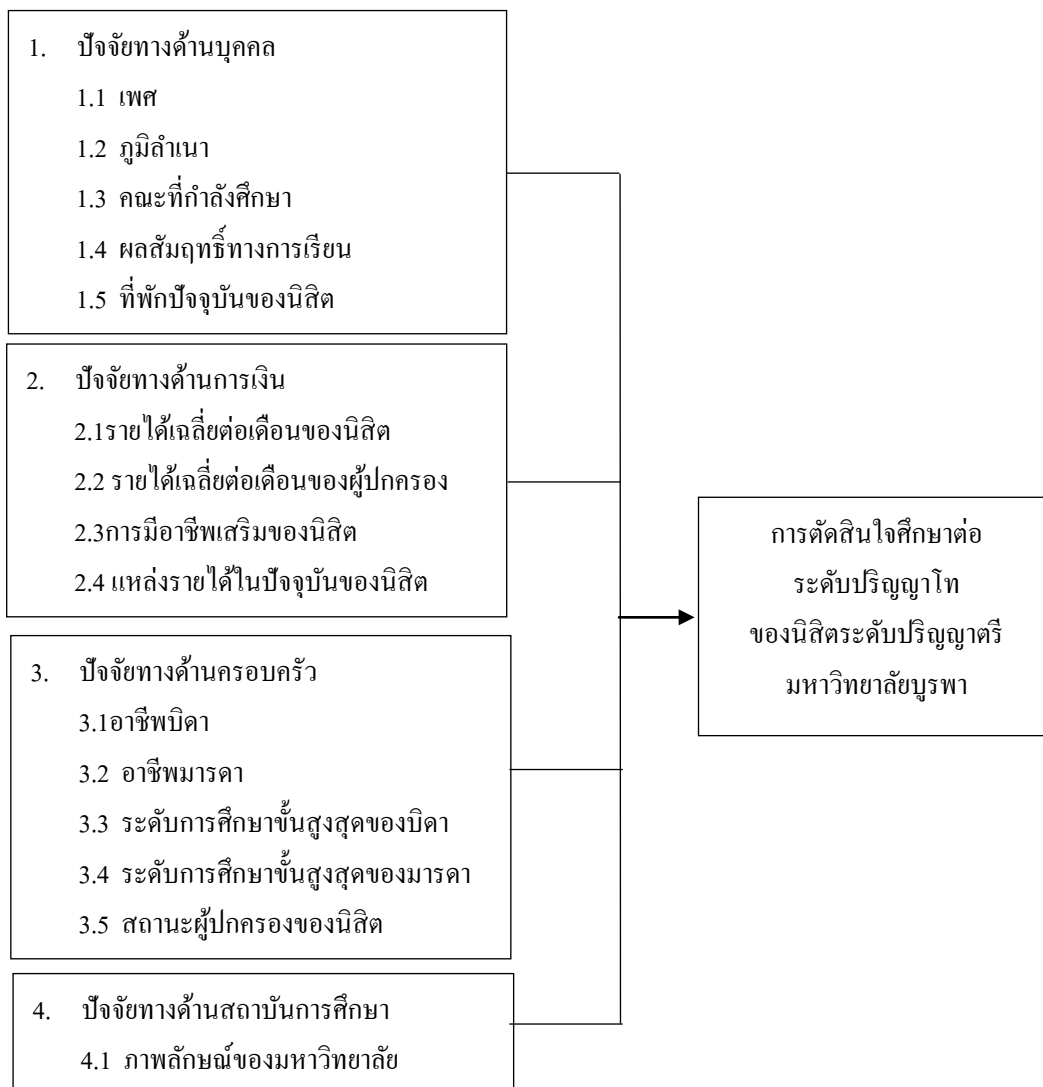
4.1 ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ซึ่งพิจารณาจาก ท่าเลที่ตั้งมหาวิทยาลัย บุคลากร/คณาจารย์ผู้สอน การบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย หลักสูตรของสถาบันการศึกษา และ ความมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย

ตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา

โดยผู้วิจัยได้พิจารณาตัวแปรอิสระที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจศึกษาต่อจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถอธิบายถึงตัวแปรที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบปัจจัยที่ความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของนิสิตระดับปริญญาตรีในการเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา
2. เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริม และพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาโท และแนวทางส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท

3. ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง นั้นสามารถนำผลจากการศึกษาครั้งนี้ไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง ส่งเสริม พัฒนาและขยายจัดการการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 สายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านบุคคล ได้แก่ เพศ ภูมิลำเนาขณะที่กำลังศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และที่พักปัจจุบันของนิสิต

2. ปัจจัยทางการเงิน ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนิสิต รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง การมีอาชีพเสริม และแหล่งรายได้ในปัจจุบันของนิสิต

3. ปัจจัยทางด้านครอบครัว ได้แก่ อาชีพบิดา อาชีพมารดา ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของบิดา ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของมารดา และสถานะผู้ปกครองหลักของนิสิต

4. ปัจจัยทางด้านสถาบันการศึกษา ได้แก่ ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 สายสังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 4,247 คน (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2558)

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเริ่มตั้งแต่ ธันวาคม พ.ศ. 2558-พฤษภาคม พ.ศ. 2559

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การตัดสินใจศึกษาต่อ หมายถึง ความตั้งใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท เมื่อสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี

2. หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรที่นิสิตตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาโท

3. นิสิต หมายถึง นิสิตระดับปริญญาตรีเฉพาะชั้นปีที่ 4 ได้แก่ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์
4. สายสังคมศาสตร์ หมายถึง เป็นศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับทั้งในแง่ของแต่ละคน หรือรวมกันเป็นกลุ่ม ในแง่พฤติกรรมและปัจจัยต่าง ๆ ที่มีบทบาทต่อสังคม เช่น สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และอารยธรรม เป็นต้น เพื่อให้มนุษย์ได้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย คณะการจัดการและการท่องเที่ยว คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์
5. ปัจจัยทางด้านบุคคล หมายถึง สถานภาพของนิสิตระดับปริญญาตรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ ภูมิลำเนา คณะที่กำลังศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และที่พักปัจจุบันของนิสิต
6. ปัจจัยทางการเงิน หมายถึง สถานะทางการเงินของนิสิตและผู้ปกครอง ประกอบด้วย รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนิสิต รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง การมีอาชีพเสริมของนิสิต และแหล่งรายได้ในปัจจุบันของนิสิต
7. ปัจจัยด้านครอบครัวหมายถึง สถานภาพและความสัมพันธ์ทางครอบครัวของนิสิตและผู้ปกครอง ประกอบด้วยอาชีพบิดาอาชีพมารดา ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของบิดาระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของมารดาและสถานะผู้ปกครองของนิสิต
8. ปัจจัยทางด้านสถาบันการศึกษา หมายถึง ความคิดเห็นของนิสิตต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา
9. คณะที่กำลังศึกษา หมายถึง คณะที่นิสิตสังกัด ประกอบด้วย 5 คณะ คือ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์
10. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ระดับผลการเรียนเฉลี่ยในระดับปริญญาตรี
11. ที่พักปัจจุบันของนิสิต หมายถึง ที่พักอาศัยของนิสิตขณะศึกษาในมหาวิทยาลัยบูรพา
12. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนิสิต หมายถึง รายได้ของนิสิตที่ได้รับอุปการะจากผู้ปกครองเฉลี่ยต่อเดือน
13. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง หมายถึง รายรับที่เป็นตัวเงินหรือรายได้ประจำของผู้ปกครองที่ได้รับรวมกันเป็นรายเดือน

14. การมีอาชีพเสริมของนิสิต หมายถึง การทำงานพิเศษนอกเวลาเรียน เพื่อจะเพิ่มช่องทางการทำเงิน หรือเพิ่มรายได้ให้มากยิ่งขึ้น หรือให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต จึงต้องหาช่องทางการทำงานเพิ่ม
15. แหล่งรายได้ในปัจจุบันของนิสิต หมายถึง ที่มาของรายได้ที่นิสิตได้รับในขณะกำลังศึกษา
16. สถานะผู้ปกครองของนิสิต หมายถึง สถานภาพของผู้ที่อุปการะเลี้ยงดู และรับผิดชอบหลักในขณะนิสิตกำลังศึกษา
17. ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย หมายถึง ความคิดเห็นของนิสิตต่อมหาวิทยาลัยบูรพา ด้านทำเลที่ตั้งมหาวิทยาลัย ด้านบุคลากร/ คณาจารย์ผู้สอน ด้านการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย ด้านหลักสูตรของสถาบันการศึกษา และด้านความมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย
18. ทำเลที่ตั้งมหาวิทยาลัย หมายถึง สถานที่ที่ตั้งของมหาวิทยาลัยบูรพาที่ตั้งอยู่ในย่านความเจริญ การคมนาคมไปมาสะดวก ใกล้ที่พัก บรรยากาศและสภาพแวดล้อมน่าเข้าศึกษามีที่จอดรถกว้างขวาง และอาคารสถานที่เพียงพอต่อจำนวนนิสิต
19. บุคลากร/ คณาจารย์ผู้สอน หมายถึง ผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยบูรพามีวิสัยทัศน์กว้างไกล คณาจารย์มีความรู้ความสามารถตรงกับสาขาที่สอน มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการเป็นที่ยอมรับในวงการศึกษารวมถึงคณาจารย์มีชื่อเสียง มีคุณภาพ และประสบการณ์สูง
20. การบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย หมายถึง มหาวิทยาลัยบูรพา มีการพัฒนาการจัดการศึกษาและบริการให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีการจัดบริการต่าง ๆ อย่างหลากหลายโดยคำนึงถึงความต้องการของนิสิต ซึ่งมีอุปกรณ์ เครื่องมือและเครื่องใช้ในการเรียนการสอนที่ทันสมัย ระบบติดต่อประสานงานระหว่างนิสิตกับอาจารย์ผู้สอน มีความสะดวกและชัดเจน รวมถึงมีระบบบริการทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น เว็บไซต์ อินเทอร์เน็ต E-learning และมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่ดีให้แก่นิสิตหรือผู้สนใจศึกษาต่อ
21. หลักสูตรของสถาบันศึกษา หมายถึง หลักสูตรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยบูรพามีมาตรฐาน มีคุณภาพ มีความทันสมัยสูง โดยเฉพาะเนื้อหาหลักสูตรมีความหลากหลายที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน เป็นที่ได้รับความนิยมและทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบันเป็นอย่างมาก รวมถึงจำนวนหน่วยกิตที่มหาวิทยาลัยบูรพาได้กำหนดให้ในแต่ละภาคเรียนนั้นมีเหมาะสม
22. ความมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย หมายถึง ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยบูรพานั้นเป็นที่ยอมรับในวงการศึกษ โดยเป็นมหาวิทยาลัยที่ได้รับรองมาตรฐานการศึกษา ซึ่งคุณภาพบัณฑิตนั้นก็ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานและองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้ศึกษาได้ค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษาต่อ
 - 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ
 - 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจศึกษาต่อ
 - 1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาและการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
 - 1.4 แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การศึกษา
 - 1.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ
2. แนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการศึกษาต่อ

แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ

ความหมายของการตัดสินใจ

นักวิชาการที่สนใจในด้านการตัดสินใจได้ให้นิยามหรือความหมายของคำว่า การตัดสินใจแตกต่างกันดังต่อไปนี้

ประชุม รอดประเสริฐ (2539, หน้า 253) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการในการสร้างทางเลือกในการดำเนินงานใด ๆ ไว้หลาย ๆ ทางแล้วพิจารณา ตรวจสอบ ประเมินผล ทางเลือกเหล่านั้น เพื่อเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดเพียงทางเลือกเดียวเพื่อนำไปดำเนินงาน

ทองทิพภา วิริยะพันธุ์ (2549, หน้า 116) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง ความคิดและการกระทำต่าง ๆ ที่นำไปสู่การเลือกหรือตกลงใจในการเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่ง จากทางเลือกที่มีอยู่หลายทาง

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2549, หน้า 49) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การเลือกทางเลือก หรือสิ่งที่เป็นประโยชน์มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งจะพิจารณาจากข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องนั้นอย่างเต็มที่แล้วจึงเลือกเอาทางเลือกที่แน่ใจมากที่สุด

สุธาสิณี เรื่องฉาย (2550, หน้า 9) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่มีทางเลือกอยู่หลายทาง โดยต้องทำการคิดวิเคราะห์หาเหตุผลเพื่อตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด

ภารดี อนันต์นาวิ (2551, หน้า 159) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการที่ใช้เหตุผลในการพิจารณา วิเคราะห์หาทางเลือกเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนของการปฏิบัติที่ดีที่สุด ซึ่งสามารถนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนด และเป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการอย่างรอบคอบ

ศรีเทพ หงษ์บุตร (2553, หน้า 13) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดจากทางเลือกหลาย ๆ ทางเลือก และสามารถนำไปใช้ได้จริงตามการตัดสินใจโดยพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสมกับตัวมากที่สุด

Gortsch (2004, p. 102) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการของการเลือกทางเลือกเดียวจากทางเลือกสองทางหรือมากกว่านั้น โดยทางเลือกที่เลือกนั้นเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุด

สรุปได้ว่า การตัดสินใจเป็นเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุดจากหลาย ๆ ทางเลือกก่อนการตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ ข้อมูลข่าวสาร และอื่น ๆ โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ โอกาสและอุปสรรค เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายบนพื้นฐานของเหตุผล

ลักษณะของการตัดสินใจ

ชูชัย เทพสาร (2546, หน้า 15) ได้แบ่งการตัดสินใจของมนุษย์เป็น 2 ลักษณะ

1. การตัดสินใจตามธรรมชาติหมายถึง การตัดสินใจที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติของการตัดสินใจของคนทั่วไปที่ปฏิบัติเป็นประจำ โดยการตัดสินใจที่ขาดการควบคุมอย่างเป็นระบบ แม้ว่าจะมีเหตุผลแต่ก็เป็นเหตุผลทางอารมณ์มาเจือปนมากกว่าเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์ เช่น ในการเลือกคู่ครองจะพบว่า ส่วนใหญ่รูปร่างหน้าตาจะมีอิทธิพลต่อการเลือกคู่ครองเหนือคุณสมบัติอื่น ๆ จัดได้ว่าเป็นการตัดสินใจในระดับบุคคลเหนือครอบครัว

2. การตัดสินใจที่ควรจะเป็น หมายถึง การตัดสินใจที่ผู้รู้ทั้งหลายได้รวบรวมไว้เป็นหลักปฏิบัติ ซึ่งเป็นไปตามหลักตรรกศาสตร์หรือตามเหตุผล ปราศจากอารมณ์ มีการควบคุมอย่างเป็นระบบด้วยการศึกษาปัญหา วิเคราะห์ปัญหา หาแนวทางแก้ไขและพิจารณาถึงผลกระทบแล้วจึงเลือกวิธีการที่ดีที่สุด เป็นการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพสูง เป็นการตัดสินใจระดับชุมชนหรือสังคม

เนื่องจากการตัดสินใจนั้นมีผลทางการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในอนาคต ดังนั้นการตัดสินใจสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ ตามสถานการณ์ที่ผู้ตัดสินใจเผชิญอยู่ และใช้สถานการณ์นั้นเป็นพื้นฐานในการพิจารณาที่ควรจะได้รับ ดังนี้ (ฉัตรปวีณ อ่ำภา, 2549)

1. การตัดสินใจภายใต้ภาวะแน่นอน (Certainty) ผู้ตัดสินใจมีข้อมูลที่สมบูรณ์แน่นอนชัดเจนเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ กำหนดได้ว่าสภาวะการณ์ใดจะเกิดและเกิดอย่างไร แต่ในความเป็นจริงนั้นการตัดสินใจภายใต้ภาวะความแน่นอนมีโอกาสเป็นไปได้น้อยมากหรือแทบไม่มีเลย จึงได้นำกลวิธีการตัดสินใจทั้งหลายมาพัฒนาในรูปของการตัดสินใจภายใต้ภาวะที่แน่นอน โดยกำหนดข้อสมมติไว้ว่าสภาวะการณ์ใดบ้างที่จะเกิด

2. การตัดสินใจภายใต้ภาวะไม่แน่นอน (Uncertainty) การตัดสินใจภายใต้ภาวะไม่แน่นอนมีโอกาสเกิดได้มากที่สุด ผู้ตัดสินใจต้องปฏิบัติด้วยความมีดม่น เพราะปราศจากข้อมูลหรือแทบไม่มีข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณา เกณฑ์ที่ใช้ประกอบการตัดสินใจขึ้นอยู่กับลักษณะนิสัยรายบุคคลของผู้ตัดสินใจซึ่งแบ่งเป็น 5 ประเภท ดังนี้

2.1 บุคคลประเภทใช้หลักการ Maximum (Maximum minimum pay-off) หรือว่าได้ น้อยดีกว่าไม่ได้เลย บุคคลประเภทนี้มักเป็นผู้ที่ระแวงระวังภัยไม่ไว้วางใจในความไม่แน่นอน มีประสบการณ์ในทางคาดการณ์ด้านร้าย ฉะนั้นจึงตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติที่แน่ใจว่า ประสพผลสำเร็จต่ำสุดแต่ความแน่นอนสูง

2.2 บุคคลประเภทใช้หลักการ Maximize (Maximize minimum pay-off) หรือบุคคล ผู้โชคดีเสมอ บุคคลประเภทนี้จัดเป็นผู้มีประสบการณ์ในการคาดการณ์ล่วงหน้าในแง่ดี ไม่คำนึงถึงความไม่แน่นอน เพราะเชื่อมั่นในความเชี่ยวชาญสูงสุดของตน

2.3 บุคคลประเภทใช้หลักการ Middle of the line between the maximax and maximin หรือ ประนีประนอม บุคคลทั้งสองประเภทนี้เหมาะสำหรับร่วมในสถานการณ์ ที่ประกอบด้วยบุคคลทั้งสองประเภทดังกล่าวข้างต้น

2.4 บุคคลประเภท Criterion of rationality หรือ ประเภทนิยมความเสมอภาค ในกรณีนี้แตกต่างจากกรณีประนีประนอม เพราะจะนำทางเลือกมาคิดถ่วงน้ำหนักให้เท่ากันและ เหมือนกันหมด ส่วนการตัดสินใจยังคงยึดหลักเดียวกันคือ พิจารณาจากค่าสูงสุดของปริมาณ ตามที่คาดหวัง

2.5 บุคคลประเภท Miximax หรือประเภทใฝ่สูงเกินศักดิ์ คือ พยายามรักษาโอกาสที่จะได้รับประโยชน์สูงสุด หรือในอีกแง่หนึ่งคือ ปฏิบัติตามทางเลือกที่มีโอกาสเสียน้อยที่สุดนั่นเอง

3. การตัดสินใจภายใต้ภาวะเสี่ยง (Risk) การตัดสินใจภายใต้สภาวะการเสี่ยงมีโอกาสเป็นไปได้สูง รองจากการตัดสินใจภายใต้ภาวะไม่แน่นอน เนื่องจากภาวะนี้อยู่กึ่งกลางระหว่างภาวะแน่นอนและไม่แน่นอน การตัดสินใจจะทำตามข้อมูลที่พอมืออยู่บ้างแต่ไม่สมบูรณ์ ข้อมูลที่ได้รับเพียงช่วยให้คาดเดาว่าตามรูปแบบของความน่าจะเป็นนั้น สภาวะการณ์ใดมีโอกาสจะเกิดขึ้นได้บ้าง โดยข้อมูลจะมีหลายรูปแบบและหลายวิธีการ

กล่าวโดยสรุปว่า การตัดสินใจนั้น เกิดขึ้นได้ด้วยเหตุผลสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. มีปัญหาเกิดขึ้น
2. เพื่อที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
3. จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่มีอยู่นั้นผิดพลาดและบกพร่อง หรือไม่ทันสมัย จึง

จำเป็นต้องทำการปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและก้าวหน้า

จากลักษณะการตัดสินใจข้างต้น สรุปได้ว่า ลักษณะการตัดสินใจเป็นการเปรียบเทียบผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่จะได้รับจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง โดยที่ผู้ตัดสินใจจะเลือกทางเลือกที่ให้ประโยชน์สูงสุด ซึ่งกระบวนการตัดสินใจประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ข้อจำกัด การกำหนดทางเลือก ส่วนที่สองเป็นการเลือกทางเลือกหรือกลยุทธ์ที่ดีที่สุดตามสภาวะการณ์ โดยการตัดสินใจมีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายและลักษณะของปัญหานั้น ๆ

ประเภทของการตัดสินใจ

พิบูล ทีปะปาล (2550, หน้า 116-117) กล่าวว่า การตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ในองค์การมีมากมายแตกต่างกัน รูปแบบการตัดสินใจองค์การจึงแตกต่างกันตามประเภทของปัญหา สามารถแยกออกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้คือ

1. การตัดสินใจที่มีโปรแกรมกำหนดไว้ (Programmed decisions) เป็นการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ ซ้ำ ๆ ซาก ๆ ในการปฏิบัติงานประจำวัน ซึ่งสามารถกำหนดแนวทางในการตัดสินใจล่วงหน้าเป็นสูตรสำเร็จในการตัดสินใจไว้ได้ เนื่องจากปัญหามีรูปแบบโครงสร้างชัดเจน การตัดสินใจตามโปรแกรมที่กำหนดไว้ล่วงหน้า จึงช่วยให้ผู้บริหารสะดวกต่อการปฏิบัติ คือ ยึดการตัดสินใจรูปแบบเดิมที่เคยใช้ตัดสินใจมาก่อนเป็นหลัก

2. การตัดสินใจที่ไม่มีโปรแกรมกำหนดไว้ (Nonprogrammed decisions) เป็นการตัดสินใจที่ไม่มีแนวทางแก้ปัญหาสำเร็จรูป นั่นคือ ผู้ตัดสินใจต้องเผชิญกับปัญหาและสถานการณ์ใหม่ที่ไม่เคยตัดสินใจมาก่อน ดังนั้นการตัดสินใจลักษณะนี้จึงไม่สามารถกำหนดโปรแกรมไว้ล่วงหน้าได้ เช่น การตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมกับบริษัทอื่นดีหรือไม่ หรือการตัดสินใจเพื่อกำหนดวิธีการปรับโครงสร้างองค์การใหม่ เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เป็นต้น

3. การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ (Strategic decisions) เป็นรูปแบบการตัดสินใจที่ไม่มีโปรแกรมกำหนดไว้ล่วงหน้าเช่นเดียวกัน การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์เป็นการทำการตัดสินใจของคณะกรรมการบริหารระดับสูงของบริษัท (High-level executives) เพื่อกำหนดทิศทางหรือแนวทาง

ในการปฏิบัติงานระยะยาวให้กับองค์กร ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับปรัชญาหรือพันธกิจ (Philosophy) ขององค์กรอีกด้วย

สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ (2550, หน้า 399-400) กล่าวว่า การตัดสินใจในการบริหารหรือการจัดการมีหลายประเภท ดังนี้

1. การตัดสินใจโดยเอกบุคล และการตัดสินใจโดยกลุ่ม การตัดสินใจอาจเป็นพฤติกรรมของบุคคลเดียวหรือกลุ่ม ถ้าเป็นการตัดสินใจโดยเอกบุคลหรือบุคคลเดียวนั้น มักเป็นในกรณีธุรกิจของเอกชนที่มีผู้ประกอบการเป็นเจ้าของเพียงคนเดียว จึงมีผู้ตัดสินใจในทุกอย่างหรือเกือบทุกอย่าง หรือไม่ก็เป็นกรณีเร่งด่วนหรือฉุกเฉิน ซึ่งจะรอการปรึกษาหารือกับบุคคลอื่นไม่ได้ ส่วนการตัดสินใจโดยกลุ่ม อาจเป็นกลุ่มบริหารด้วยกันหรือกลุ่มในรูปคณะกรรมการหรือกลุ่มระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา หรือเพื่อนร่วมงาน การตัดสินใจโดยกลุ่มมักเป็นเรื่องสลบซับซ้อน ซึ่งผู้บริหารแต่ผู้เดียวอาจมีความรู้ ประสบการณ์ ความชำนาญ และทักษะไม่เพียงพอที่จะตัดสินใจ การใช้กลุ่มก็จะมีกระบวนการระดมสมอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้ข้อมูล ถกเถียงอภิปรายในหมู่สมาชิกที่มีความรู้ความสามารถอย่างมีเหตุผล ทำให้การกำหนดทางเลือกในการตัดสินใจมีมากขึ้น และระดมสมองทางเลือกที่ดีที่สุด การตัดสินใจกลุ่มนี้จะส่งผลดีมายังกลุ่มอื่น ๆ อาทิ ผู้ร่วมการตัดสินใจจะปฏิบัติตามการตัดสินใจนั้น เพราะมีความผูกพันทางจิตวิทยา

2. การตัดสินใจในแง่ส่วนตัว และการตัดสินใจในแง่องค์กร ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจโดยเอกบุคลหรือโดยกลุ่มดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว เมื่อบุคคลต้องทำการตัดสินใจอาจจะคิดถึงผลกระทบของการตัดสินใจที่มีต่อตนเองในแง่ความปลอดภัยสถานภาพ หรือ อนาคตของตนเอง หากผู้ทำการตัดสินใจคำนึงถึงข้อนี้มาก อาจกล่าวได้ว่าการตัดสินใจนั้นจะเป็นไปในแง่ส่วนตัวมากกว่าแง่องค์กร ถ้าเป็นการตัดสินใจในแง่องค์กร บุคคลจำเป็นต้องยึดมั่นในเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ต้องมีประสิทธิผล ประสิทธิภาพการตัดสินใจจึงต้องเลือกทางเลือกที่จะทำให้เป้าหมายขององค์กรบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

การตัดสินใจในแง่ส่วนตัวและการตัดสินใจในแง่องค์กรนี้มีความแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดและประเภทขององค์กร เช่น องค์กรขนาดเล็ก หรือผู้ประกอบการที่ดำเนินการด้วยตัวเอง และมีผู้ช่วยงานไม่มากนัก อาจรู้สึกรว่าส่วนตัวและองค์กรคือสิ่งเดียวกัน เพราะความสำเร็จหรือความล้มเหลวใด ๆ ที่เกิดขึ้นกับเขาก็เป็นความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กรด้วย แต่หากเป็นบริษัทมหาชน ความอยู่รอดขององค์กรนั้นมีความสำคัญกว่า แม้ความอยู่รอดของตนเองจะสำคัญก็จริง แต่องค์กรก็มีกลไกที่จะควบคุม ตรวจสอบไม่ให้บุคคลหาผลประโยชน์ส่วนตนจากการตัดสินใจในการบริหารเป็นหลัก

3. การตัดสินใจที่กำหนดไว้ล่วงหน้า และการตัดสินใจที่ไม่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า

การตัดสินใจที่กำหนดไว้ล่วงหน้า หมายถึง การแก้ปัญหาสำหรับปัญหาใด ๆ โดยเฉพาะที่มี การเตรียมการไว้บ้างแล้ว การตัดสินใจประเภทนี้เกี่ยวข้องกับการกิจที่กระทำตามกฎระเบียบ หรือ การกระทำตามมาตรฐานที่ในระเบียบปฏิบัติซึ่งผ่านการทดสอบเป็นประสบการณ์ในอดีตมาแล้ว การตัดสินใจที่ไม่กำหนดไว้ล่วงหน้า หมายถึง การแก้ปัญหาที่มีความคลุมเครือและสลับซับซ้อน และการแก้ปัญหาที่ไม่ได้รับการเตรียมการหรือการกำหนดรูปแบบไว้ล่วงหน้า

4. การตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ และการตัดสินใจเชิงดำเนินการ การตัดสินใจเชิง ยุทธศาสตร์ คือ การตัดสินใจที่เกี่ยวกับทิศทางในระยะยาวขององค์กร ซึ่งรวมถึงแผนที่จะ ดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในระยะยาว ในทางตรงกันข้าม การตัดสินใจเพื่อการดำเนินการ จะมุ่งไปที่กิจกรรมประจำวันขององค์กรในระดับผู้จัดการหรือผู้ปฏิบัติงานระดับการควบคุม บังคับบัญชาขั้นต้น

5. การตัดสินใจแบบระดับบนสู่ระดับล่าง และการตัดสินใจแบบให้อำนาจแก่ ผู้ปฏิบัติงาน เป็นการตัดสินใจของผู้ตัดสินใจในระดับบน และส่งผ่านลงมาสู่ผู้จัดการหรือผู้ ปฏิบัติการ แนวทางการตัดสินใจแบบสั่งการจากระดับบนสู่ระดับล่างนี้อาจเป็นการตัดสินใจ มีคุณภาพดี ทำได้ทันเวลา แต่ผู้ปฏิบัติงานอาจไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแต่ในปัจจุบัน หลายองค์กรมีการทำงานเป็นทีม และให้ทีมมีความรับผิดชอบในด้านการผลิตและการให้บริการ เป็นอย่างมาก โดยใช้แนวความคิดการให้อำนาจแก่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อทำการตัดสินใจ ผู้ปฏิบัติงาน จึงตัดสินใจในหลายเรื่อง

การตี อนันต์นารี (2551, หน้า, 66) กล่าวว่า การตัดสินใจสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. การตัดสินใจแบบแบ่งตามการให้อำนาจหน้าที่ ประกอบด้วย การตัดสินใจโดย ผู้บริหารระดับสูง การตัดสินใจโดยผู้บริหารระดับกลาง และการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติงาน
2. การตัดสินใจแบ่งตามจำนวนของผู้ทำการตัดสินใจ อาจจำแนกเป็นการตัดสินใจโดย บุคคลเพียงคนเดียว และการตัดสินใจโดยกลุ่มบุคคล
3. การตัดสินใจแบบแบ่งตามสถานการณ์ของการตัดสินใจ
4. การตัดสินใจแบบแบ่งตามลักษณะวิธีการตัดสินใจ อาจจำแนกเป็นการตัดสินใจโดย ไม่ใช่เครื่องมือและข้อมูล หรือการตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลและเครื่องมือประกอบ

สรุปได้ว่า การตัดสินใจของบุคคล เกิดจากกระบวนการตอบสนองความคาดหวังหรือ ความต้องการ ความคิดที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล โดยการตัดสินใจนั้นขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย ความ เชื่อ ค่านิยม ข้อผูกพันต่าง ๆ อิทธิพลและสิ่งแวดล้อมรอบข้าง ซึ่งสามารถนำทฤษฎีดังกล่าว ข้างต้นมาใช้ในการวิจัยสาเหตุของการตัดสินใจศึกษาต่อได้ ภายใต้แนวคิดและทฤษฎี

กระบวนการตัดสินใจ

เป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยใช้หลักเหตุผลเป็นลักษณะของการหาทางออกที่ดีที่สุดเป็นพื้นฐาน มีนักวิชาการได้กล่าวถึงกระบวนการตัดสินใจ ดังนี้

ชูชัย เทพสาร (2546, หน้า 11-13) กล่าวว่า ขั้นตอนในการตัดสินใจโดยถือแนวพิจารณาการแก้ปัญหา (Problem solving approach) เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาโดยแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนแสวงหาข้อมูลข่าวสาร (Data collection) เนื่องจากว่าปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นย่อมมีสาเหตุการเสาะหาข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา คือ การเสาะหาสิ่งที่เป็นสาเหตุนั้น เพื่อมาเป็นส่วนประกอบในการตัดสินใจจะต้องกระทำอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ ทั้งในแง่ของการเก็บรวบรวมข้อมูล (Collective) และในแง่การวิเคราะห์ (Analysis) ซึ่งเป็นลักษณะเดียวกับการวิจัย

2. ขั้นตอนการกำหนดทางเลือก (Formulating alternative) เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมากในกระบวนการตัดสินใจเป็นการพยายามจะครอบคลุมวิถีทางที่จะแก้ปัญหาได้ในหลาย ๆ วิธี ต้องกำหนดให้ได้ในรูปธรรมหลักข้อเท็จจริงหลัก (Main fact) เป็นอย่างไรบ้างและในทางปฏิบัติต้องสร้างฉาก (Scenario) ขึ้นมาก่อนว่าเรื่องนี้มีทางเลือกอะไรบ้างในทางเลือกนั้น ๆ มีข้อเท็จจริงรูปธรรมหลัก ๆ อะไรบ้าง

3. ขั้นตอนการวิเคราะห์ทางเลือก (Analysis alternative) การวิเคราะห์ทางเลือกควรใช้ความเป็นจริงที่เป็นภาวะวิสัย (Objective analysis) พยายามหลีกเลี่ยงการนำค่าทั้งหลายมาเกี่ยวข้องในการวิเคราะห์

4. ขั้นตอนการเปรียบเทียบค่าทางเลือก (Value comparison) ขั้นตอนนี้เป็นการเปรียบเทียบ โดยการนำค่ามาเกี่ยวข้อง นำมาเปรียบเทียบกับขั้นตอนอื่นที่ปลอดจากค่าแล้ว มาพิจารณาทางเลือกอีกทีหนึ่ง

5. ขั้นตอนการตัดสินใจเลือกทางที่ดีที่สุด (Choice alternative on the best set of alternative) ขั้นตอนนี้เป็นการตัดสินใจทางเลือกที่ดีที่สุด

วุฒิชัย จำนงค์ (2524, หน้า 4-7) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การแยกแยะตัวปัญหา (Problem identification)

ในขั้นตอนแรกของการตัดสินใจนั้นเป็นเรื่องของการสร้างความแน่ใจ มั่นใจ โดยการค้นหาความเข้าใจกับปัญหาที่แท้จริง ที่เรากล่าวว่าเป็นเรื่องของการแยกแยะตัวปัญหา ออกมาแน่ชัดหรือตัวปัญหาที่แน่นอน ที่แท้จริงนั้นก็เพราะเหตุว่า กระบวนการตัดสินใจจะเริ่มต้นตามขั้นตอน ตอนแรกเมื่อผู้ทำการตัดสินใจหรือผู้จัดการ โดยทั่วไปมีความรู้สึกว่าได้เกิดปัญหาขึ้นมา นั่นก็คือ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในผู้จัดการว่า ได้มีปรากฏการณ์บางสิ่งบางอย่างมิได้

เป็นไปตามที่คิด หมายถึงว่าได้มีตัวปัญหาทั่วไปแล้ว ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะเรียกร่องความสนใจหรือความตั้งใจในอันที่จะแก้ปัญหาเหล่านั้น แต่ความตั้งใจที่แท้จริงเป็นเรื่องของการวิเคราะห์ ซึ่งการตัดสินใจนั้นอยู่ที่การแยกแยะตัวปัญหาที่แท้จริงออกมาได้นั่นเอง

2. การหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตัวปัญหานั้น (Information search)

ในขั้นตอนที่สองของขั้นตอนการตัดสินใจก็เป็นเรื่องของข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตัวปัญหา ซึ่งตรงกับกิจกรรมที่ Simon เสนอว่า เป็นกิจกรรมทางด้านเซิร์ชปัญหา คือในปัญหาต่าง ๆ นั้น เราทราบแน่นอนว่าการที่จะเกิดปัญหาใด ๆ ขึ้นมาจำเป็นต้องมีสาเหตุ เพราะฉะนั้น การเสาะหาข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวปัญหานั้น ก็คือการเสาะหาสิ่งที่เป็นสาเหตุหรือสิ่งที่ก่อให้เกิดตัวปัญหานั้น ซึ่งอาจจะไม่ใช่สาเหตุโดยตรงก็เป็นได้ ความสามารถที่จะหาข่าวสารข้อมูลที่ครอบคลุมมากที่สุด หรือที่กล่าวหาว่าเป็นข่าวสารที่สมบูรณ์ (Complete information) นั้น อาจจะเป็นไปไม่ได้ แต่ในข้อเสนอนี้ในขั้นตอนการตัดสินใจประการที่สองนี้ เป็นเรื่องของ การเสาะหาตัวข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของปัญหามากที่สุดที่จะทำได้ ทั้งนี้การเสาะหาตัวข่าวสารควรเป็นไปตามความคิดที่ว่าข่าวสารที่สรรหานั้นจำเป็นต้องมีความเกี่ยวข้องและจำเป็นกับตัวปัญหา ตลอดจนมีความเพียงพอในการแก้ปัญหานั้น (Relevant, necessary and sufficient information) ซึ่งการเสาะแสวงหาที่ทำได้ในปัจจุบันอาจทำได้ละเอียดลึกซึ้งขึ้นด้วยความช่วยเหลือของเครื่องจักรกลบางชนิดที่มีความรวดเร็วและสามารถที่จะดำเนินการข้อมูลเพื่อค้นหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้ถูกต้องแน่นอนมากขึ้น

3. การประเมินค่าข่าวสาร (Evaluation of information)

ในบรรดาข่าวสารที่เสาะแสวงหานั้น เราต้องยอมรับความจริงประการหนึ่ง มิได้หมายความว่าข่าวสารทุกชนิดที่หานั้นเกี่ยวข้องกับตัวปัญหาและมีคุณค่ากับตัวปัญหานั้นอย่างแท้จริงเสมอไป ทั้ง ๆ ที่ขณะทำการเสาะหาที่ได้ตั้งใจเช่นกัน เพราะฉะนั้นก็จำเป็นต้องมีการประเมินค่าข่าวสารที่ได้มานั้นถูกต้อง เหมาะสมเพียงพอตรงกับเวลาและสามารถที่จะนำไปวิเคราะห์ปัญหาได้หรือไม่ ซึ่งจะมีการเสาะหาข่าวสารเพิ่มเติมหลังจากการประเมินข่าวสารแล้วว่าไม่เพียงพอหรือไม่เกี่ยวข้องเท่าที่ควร หรือจำเป็นต้องตัดข่าวสารบางอย่างออกไป ถ้าเห็นว่าไม่เกี่ยวข้องกับตัวปัญหาที่จะทำการแก้ปัญหานั้นหรือตัดสินใจนั้น

4. การกำหนดทางเลือก (Listing of alternatives)

ในขั้นนี้โดยทั่ว ๆ ไปจะเห็นว่า ในขั้นที่สำคัญมากของการตัดสินใจ คือการกำหนดทางเลือกมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่เราได้กล่าวแล้วว่าในกระบวนการตัดสินใจตามขั้นตอนนี้ การกำหนดทางเลือกหรือเลือกทางเลือกใดนั้น เป็นการพยายามจะครอบคลุมวิถีทางที่แก้ปัญหาได้หลาย ๆ วิธี จริงอยู่ถ้าเรามีข่าวสารสมบูรณ์สำหรับปัญหาแต่ละเรื่อง เราอาจกำหนดทางเลือกได้

เหมาะสมและครอบคลุมอย่างแท้จริงได้ แต่จำเป็นต้องยอมรับความจริงว่า ในบรรดาทางเลือกที่กำหนดออกมานั้นยังไม่สมบูรณ์ เพราะเหตุว่าข่าวสารที่ได้มานั้นไม่สมบูรณ์นั่นเอง ในการกำหนดทางเลือกหลาย ๆ ทางนั้นทางเลือกทุกทางอาจช่วยเราแก้ปัญหา แต่อาจจะมีผลสำคัญหรือจำเป็นตลอดจนความเหมาะสมในหลาย ๆ ระดับด้วยกัน คือทางเลือกแต่ละทางอาจช่วยแก้ปัญหาได้ถูกต้องเหมาะสมในระดับต่าง ๆ กัน เพราะฉะนั้น ความจำเป็นอย่างหนึ่งก็คือ การกำหนดทางเลือกที่มีลำดับความสำคัญของการแก้ปัญหา เพื่อที่จะสรุปในการที่จะเลือกขั้นต่อไป

5. การเลือกทางเลือก (Selection of alternative)

เมื่อได้กำหนดทางเลือกต่าง ๆ ออกมาแล้ว พร้อมทั้งกำหนดลำดับความสำคัญและความเหมาะสมในการแก้ปัญหาแล้ว ขั้นต่อไปคือการเลือกทางเลือกที่จะปฏิบัติต่อไป (Selection of course of action) และขั้นนี้เองที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าเป็นการตัดสินใจอย่างแท้จริง ความจริงแล้วขั้นนี้ก็เป็นเพียงอีกขั้นหนึ่งที่อยู่ในขั้นตอนการตัดสินใจ ซึ่งยังไม่สามารถที่จะกล่าวได้ว่า สมบูรณ์ตามที่ตั้งใจ เพราะเหตุว่าจำเป็นต้องมีขั้นตอนอีกขั้นหนึ่ง ซึ่งอย่างน้อยที่จะสร้างความสมบูรณ์ให้กับการตัดสินใจตามขั้นตอนเหล่านี้ได้

6. การปฏิบัติตามการตัดสินใจ (Implement of decision)

เมื่อทางเลือกได้ถูกเลือกขึ้นมาแล้ว ก็เป็นการปฏิบัติตามผลของการตัดสินใจหรือทางเลือกนั้น เราจะทราบได้ว่าการตัดสินใจนั้นถูกต้องเหมาะสมเพียงใดหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับผลของการตัดสินใจนั้น หมายถึงว่าสามารถที่จะแก้ปัญหาที่ได้แยกแยะออกมาได้ตามขั้นตอนแรกได้หรือไม่ซึ่งในหลายกรณีมีการสอดแทรกขั้นตอนออกมาว่าเมื่อเริ่มปฏิบัติตามผลการตัดสินใจแล้วจะมีวิธีการประเมินผลของการตัดสินใจได้อย่างไร ในการที่จะตรวจสอบว่าผลของการตัดสินใจที่ได้ปฏิบัติว่าเหมาะสมกับการแก้ปัญหาที่ต้องการแก้หรือไม่

ประชุม รอดประเสริฐ (2535, หน้า 253-256) กล่าวว่ากระบวนการตัดสินใจ (Decision making process) เป็นกระบวนการสร้างทางเลือก การดำเนินการใด ๆ ไว้หลายทาง แล้วพิจารณาตรวจสอบประเมินทางเลือกเหล่านั้น เพื่อเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดทางเลือกเดียวเพื่อนำไปดำเนินงาน มีกระบวนการตัดสินใจ 5 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 การระบุปัญหา (Identify the problem) เป็นการชี้ชัดถึงปัญหาและการค้นหาสาเหตุของปัญหาเหล่านั้นว่าเกิดจากอะไร ซึ่งทั้งปัญหาและสาเหตุของปัญหาเป็นสิ่งที่สะสมมาตั้งแต่เวลาในอดีต

ขั้นที่ 2 การกำหนดทางเลือก (Develop alternatives) เป็นการค้นหรือกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาระบุไว้ โดยพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในแต่ละวิธีเหล่านั้น จากเวลาที่ต้องใช้ทรัพยากรอื่น ๆ ที่ต้องนำมาสนับสนุนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การประเมินผลทางเลือก (Evaluate alternatives) เมื่อทางเลือกต่าง ๆ มีเกณฑ์ในการพิจารณาในการหาทางเลือกแล้ว จะต้องพิจารณาด้วยความละเอียดรอบคอบโดยบูรณาการเกณฑ์ต่าง ๆ เข้าด้วยกันแล้วแสดงถึงข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกให้ปรากฏโดยเด่นชัด

ขั้นที่ 4 การตัดสินใจเลือกทางที่ดีที่สุด (Choose and implement the best alternatives) เมื่อพิจารณาทางเลือกแต่ละทางเลือกแล้ว ผู้ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดเพื่อนำไปปฏิบัติ

ขั้นที่ 5 การประเมินผลการตัดสินใจ (Evaluate the decision) เมื่อนำทางเลือกที่ดีที่สุดไปปฏิบัติแล้วจะต้องประเมินผลว่าการปฏิบัติตามทางเลือกนั้นเป็นอย่างไร ได้ผลตามที่คาดหมายไว้หรือไม่ และมีทางที่จะปรับแก้ไขอย่างไร และจะแก้ไขที่ส่วนใดของกระบวนการ

จากกระบวนการตัดสินใจ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า กระบวนการตัดสินใจ เป็นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ในการเลือกแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสม หรือพอใจ เพื่อที่จะได้นำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ หรือแก้ไขปัญหาได้ ซึ่งจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทรัพยากรและบุคคล จากความหมายดังกล่าว จึงสามารถจำแนกองค์ประกอบที่สำคัญของการตัดสินใจได้ 3 ประการ คือ

1. การตัดสินใจต้องมีทางเลือก และการเลือกที่จะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งนั้น จะต้องมียุติมากกว่าหนึ่งทางเลือก จึงต้องทำการตัดสินใจ ถ้ามีทางเลือกเดียวก็จะไม่มีการตัดสินใจ

2. การตัดสินใจจะต้องมีจุดหมาย หรือวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างที่ต้องการบรรลุผล และเราเองไม่แน่ใจว่า หากทางเลือกต่าง ๆ นั้น ทางเลือกใดที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ดีกว่ากัน

3. การตัดสินใจเป็นเรื่องของกระบวนการการใช้หลักของเหตุผล และความพอใจเป็นเกณฑ์ในการประเมินทางเลือก หลักเกณฑ์ที่นำมาใช้ในการประเมินทางเลือกที่สำคัญ คือ ความสามารถของทางเลือกในการสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

องค์ประกอบของการตัดสินใจ

การตัดสินใจมีองค์ประกอบที่ต้องพิจารณามี 4 ประการคือ (สมคิด บางโม, 2548, หน้า 175)

1. ผู้ทำการตัดสินใจ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดเพราะการตัดสินใจจะดีหรือไม่ ขึ้นกับบุคคลผู้ตัดสินใจเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้ตัดสินใจจำเป็นต้องมีข้อมูล มีเหตุผล มีค่านิยมที่ถูกต้องสอดคล้องต่อการบรรลุเป้าหมายของกิจการ แต่ในบางครั้งถ้าผู้ทำการตัดสินใจขาดข้อมูลที่ถูกต้องขาดเหตุผลและมีค่านิยมที่สอดคล้องแล้วจะทำให้ผลของการตัดสินใจไม่ดีพอได้ ผู้ทำการตัดสินใจบางเรื่องต้องมุ่งสู่การตัดสินใจเป็นกลุ่มบางเรื่องบางกรณีก็ตัดสินใจโดยคน ๆ เดียว ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องวิเคราะห์สถานการณ์ให้ถูกต้อง

2. ประเด็นปัญหาที่ต้องตัดสินใจ เป็นองค์ประกอบที่สองที่ต้องให้ความสำคัญ ปัญหาที่ต้องตัดสินใจนั้นจำแนกได้หลายประการ เช่น จำแนกตามโรค โครงสร้างและระบบงานบกพร่อง โรคพฤติกรรมบกพร่อง และโรคเทคโนโลยีและวิทยาการบกพร่อง เมื่อกำหนดปัญหาได้ชัดว่าเป็นปัญหาเรื่องอะไรก็สามารถหาแนวทางแก้ไขปัญหาได้ถูกต้อง

3. ทางเลือกต่างๆที่บรรลุเป้าหมายได้ เป็นองค์ประกอบที่สามที่ต้องคำนึง ผู้บริหารต้องพยายามที่จะค้นหาทางเลือกที่ดีกว่าอยู่เสมอและสร้างทางเลือกให้มากกว่า 2 ทางเลือก ในปัจจุบันการบริหารองค์การมุ่งสู่การสร้างทางเลือกสู่การผลิตสินค้าและบริการที่ถูกต้องกว่า มีคุณภาพสูงกว่า มีความรวดเร็ว มีการบริการที่ประทับใจมากกว่า นอกจากนี้ควรจะสร้างทางเลือกเพื่อมุ่งสู่การเรียนรู้ และสร้างนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อองค์การอีกด้วย

4. สภาพการณ์ที่ทำการตัดสินใจ ในการตัดสินใจจำเป็นต้องคำนึงถึงสภาพการณ์ที่ทำการตัดสินใจเป็นแบบใด ซึ่งมี 3 ประการ ได้แก่ สภาพการณ์ที่แน่นอน เป็นสภาพการณ์ที่ผู้ทำการตัดสินใจทราบทางเลือกต่าง ๆ และทราบถึงผลที่จะเกิดขึ้นของแต่ละทางเลือกอย่างดีด้วยการตัดสินใจดังกล่าวย่อมมีโอกาสถูกต้องมากที่สุด เช่น ตัดสินใจนำเงินฝากธนาคารย่อมคำนวณดอกเบี้ยได้ชัดเจนในระยะสั้นและระยะยาว สภาพการณ์ที่เสี่ยง เป็นสภาพการณ์ที่ผู้บริหารตัดสินใจทราบทางเลือกต่าง ๆ และทราบโอกาส ความน่าจะเป็นที่จะเกิดขึ้นผู้บริหารจะตัดสินใจเมื่อโอกาสที่จะได้รับผลประโยชน์มากกว่าเสียประโยชน์ การตัดสินใจในสภาพการณ์เสี่ยงผู้ทำการตัดสินใจต้องเรียนรู้ทำความเข้าใจเรื่องทฤษฎีความน่าจะเป็นและแขนงการตัดสินใจ และสภาพการณ์ที่ไม่แน่นอน เป็นสภาพการณ์ที่ผู้ทำการตัดสินใจอาจทราบทางเลือกต่าง ๆ แต่ไม่ทราบผลที่อาจเกิดขึ้นในแต่ละทางเลือกโดยไม่สามารถคาดคะเนความน่าจะเป็นของแต่ละทางเลือกภายใต้สภาพการณ์ดังกล่าว ผู้ทำการตัดสินใจจึงไม่ควรตัดสินใจใด ๆ ลงไปจนกว่าจะมีข้อมูลสารสนเทศที่น่าเชื่อถือมากกว่าที่มีอยู่

สิ่งสำคัญในการหาข้อมูล 3 ประการ ที่จะหาข้อมูลได้มีประสิทธิภาพ คือ

(กุลธณ ธนาพงศธร, 2527, หน้า182)

1. การหาข้อเท็จจริง ควรศึกษาข้อเท็จจริงเพื่อพิจารณาดังต่อไปนี้

1.1 ปัญหาที่เราได้เลือกที่จะทำการแก้ไขนั้นเกิดขึ้นตั้งแต่เมื่อใด ใครเป็นผู้พบปัญหานี้เป็นคนแรก เขาพบปัญหานี้ได้อย่างไร มีใครทราบปัญหานี้บ้าง เมื่อเราหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่มาของปัญหาที่เราต้องการแก้แล้ว

1.2 สาเหตุข้อปัญหาที่เรากำลังศึกษา

1.3 ขอบเขตที่แท้จริงของปัญหา ประเด็นที่เกี่ยวข้อง

1.4 ผลกระทบจากปัญหาในกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบความแตกต่างของผลกระทบในแต่ละบุคคล

1.5 รูปแบบของปัญหาที่มีความชัดเจนมากน้อยเพียงใด

2. การหาข้อมูลจากบุคคล การข้อมูลบางอย่างการได้ปรึกษาหารือกับบุคคลที่เป็นแหล่งข้อมูล อาจจะได้ข้อมูลเพิ่มเติมที่ดีขึ้นในการเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลจากบุคคลควรดำเนินการตามแนวทางต่อไปนี้

2.1 ผู้ที่เก็บข้อมูลต้องเป็นผู้ที่สามารถจำแนกข้อเท็จจริงกับความคิดเห็นของผู้ที่ให้ข้อมูลได้

2.2 ผู้เก็บข้อมูลต้องกำหนดวิธีการถามเพื่อให้ได้บรรลุมัตถุประสงค์ เช่น ถ้ามีการสัมภาษณ์จะต้องมีการเตรียมการ ควรเตรียมการว่าจะดำเนินการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การพูดคุยซักถามปัญหา

2.3 ผู้สัมภาษณ์ต้องมีการเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้า

2.4 มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการซักถามให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจ

2.5 มีการจัดเวลาในการดำเนินการให้เพียงพอ

3. การประเมินจากสิ่งแวดล้อมภายนอก ในการเก็บข้อมูลควรคำนึงถึงข้อมูลภายนอกองค์การที่เกี่ยวข้องด้วย เพราะมีผลต่อการตัดสินใจ ควรนำมาร่วมพิจารณาด้วย เช่น ข้อมูลทางกฎหมาย ข้อมูลทางสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพแวดล้อมของสังคม

4. การจัดระบบข้อมูล เมื่อได้เก็บข้อมูลโดยวิธีต่าง ๆ แล้ว ควรจัดระบบข้อมูลเพื่อความสะดวกในการตัดสินใจ ต่อไปนี้

4.1 จัดแบ่งข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเป็นหมวดหมู่ เช่น ข้อมูลด้านบุคคล ปัจจัยด้านเวลา วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่งบประมาณ ความคิดเห็นด้านต่าง ๆ

4.2 ถ้าเป็นงานที่ต้องการวิเคราะห์อย่างละเอียด เพื่อช่วยให้การตัดสินใจมีประสิทธิภาพมากขึ้น ควรจัดการนำเสนอข้อมูลประเภทกราฟเข้าช่วยในการนำเสนอข้อมูลจะสามารถพิจารณาได้สะดวกขึ้น

4.3 จัดแบ่งข้อมูลเป็นอย่างน้อย 2 ประเภท คือ ประเภทเอกสารหลักฐานต่าง ๆ และประเภทที่ได้รับจากบุคคล อาจจะเป็นทั้งข้อเท็จจริงและความคิดเห็นของผู้ที่ให้ข้อมูลแก่เรา

ปัญหาและอุปสรรคในการตัดสินใจ

ธงชัย สันติวงษ์ (2536, หน้า 208-210) กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นกระบวนการสำคัญของการบริหารงานต่าง ๆ แต่ก็มีข้อจำกัดบางประการของกระบวนการตัดสินใจมาเป็นอุปสรรค ทำให้การตัดสินใจไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว คือ

ปัญหาด้านตัวบุคคลในการตัดสินใจตามทฤษฎีของ Simon ภายใต้อิทธิพลของความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการตัดสินใจของคน ไชมอน (Simon) จึงได้เสนอทฤษฎีการตัดสินใจขึ้นที่มีชื่อเรียกตามลักษณะที่ถูกต้องว่า “Administrative man” หรือคนผู้ซึ่งเป็นผู้บริหาร โดยมีข้อสมมติฐานใหม่ คือ

1. ทุกคนต่างก็มีข้อจำกัดทั้งในแง่ของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทางเลือกและเกณฑ์ต่าง ๆ
2. ทุกคนจะตัดสินใจปฏิบัติด้วยวิธีง่าย ๆ ไม่ค่อยมีระเบียบนักและใช้ความนึกคิดประกอบด้วยการเดาจากโลกแห่งความเป็นจริง และการนึกเดาหรือประมาณเช่นนี้ มักจะถูกกระทบด้วยความเข้าใจจากความนึกคิด ความมีอคติและอื่น ๆ

3. ทุกคนจะไม่พยายามค้นหาหนทางที่จะให้ผลสูงสุด หากแต่จะเลือกเอาทางเลือกประการแรกที่ถูกใจตามความชอบพอของตน

4. ระดับความชอบพอของตนที่ใช้กำกับการตัดสินใจนั้น มักจะผันแปรขึ้นลงตามคุณค่าของการเลือกต่าง ๆ ที่พบเห็นได้ใกล้ตัวที่สุดในขณะนั้น

จากข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพอสรุปได้ว่า อุปสรรคในการตัดสินใจนั้นอาจเกิดขึ้นได้ซึ่งเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการ เช่น

1. การตัดสินใจแต่ละครั้งจะต้องคำนึงถึงตัวบทกฎหมาย ระเบียบ ประเพณี ศีลธรรม อันติงาม และวัฒนธรรมการทำงานของคนในองค์กร
 2. การตัดสินใจแต่ละครั้งจะต้องคำนึงถึงทรัพยากรทางการบริหาร
 3. การตัดสินใจแต่ละครั้งจะต้องคำนึงถึงเวลา ความเร่งด่วน
 4. การตัดสินใจแต่ละครั้งจะต้องคำนึงถึงข้อผูกพันหรือคำมั่นสัญญาในครั้งก่อน ๆ
 5. การตัดสินใจแต่ละครั้งจะต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่มีอยู่ ข้อจำกัดที่มีเหตุผล เช่น เวลา ข้อมูล ความสามารถ ทรัพยากรที่มีจำกัด ข้อจำกัดขององค์กร เช่น จริยธรรม การสนับสนุนจากผู้อื่น โครงสร้างองค์กร ความร่วมมือ และความเห็นพ้องต้องกัน ข้อจำกัดของการตัดสินใจ
- ข้อจำกัดส่วนบุคคล ได้แก่ สไตล์ การตัดสินใจ อารมณ์ และความต้องการได้รับการยกย่องยอมรับทางเลือกในการตัดสินใจ เช่น การค้นหาทางเลือกที่ให้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุด

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

วรนิษฐา ชุ่มทองกลาง (2548, หน้า 9) ได้อธิบายถึงทฤษฎีการตัดสินใจไว้ ดังนี้

1. ธรรมชาติของการตัดสินใจ มีความจำเป็นประการหนึ่งที่ว่าก่อนที่จะพิจารณาถึงเรื่องการตัดสินใจนั้นจะต้องทำความเข้าใจเบื้องต้นเสียก่อนว่า การตัดสินใจนั้นเราให้นิยามหรือความหมายประการใด โดยปกติการตัดสินใจเป็นกระบวนการเลือกในระหว่างทางเลือกต่าง ๆ ซึ่งคำจำกัดความที่สั้นง่ายและดูเหมือนว่าจะเข้าใจแต่จริง ๆ แล้วภายในกระบวนการเลือกทางเลือกต่าง ๆ นั้นมีสิ่งเข้ามาเกี่ยวข้องของบางประการ กระบวนการตัดสินใจเป็นเทคนิควิธีที่จะลดจำนวนทางเลือกลงมาเหลือทางเลือกเดียว นั้นหมายถึง การเลือกทางใดทางหนึ่งขึ้นมานั่นเอง

2. เป้าหมายของการตัดสินใจ การตัดสินใจของบุคคลจะต้องมีเป้าหมายซึ่งอยู่ที่สภาพการณ์อันพึงปรารถนาของผู้กระทำการตัดสินใจ ทั้งนี้เพราะเหตุว่าในลักษณะของการตัดสินใจนั้น ผู้ทำการตัดสินใจจะมีความรู้สึกทางจิตบางอย่างเกิดขึ้นด้วย ดังนั้นการเลือกทางเลือกในการตัดสินใจก็คือ การเลือกทางเลือกในการสร้างความพึงพอใจให้กับตนเองมากที่สุด เพราะฉะนั้นอาจกล่าวสรุปได้ว่า แท้จริงแล้วเป้าหมายของการตัดสินใจจึงเป็นการเสาะแสวงหาสถานการณ์อันพึงปรารถนา หมายถึงการที่จะได้เลือกทางเลือกในการสร้างความพึงพอใจให้กับตนเองมากที่สุด

พฤติกรรมทั่วไปในการตัดสินใจของมนุษย์โดยปกติแล้วเราพอที่จะพิจารณากำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ได้ในสิ่งที่บุคคลนั้นเกี่ยวข้องกับสถานการณ์สิ่งแวดล้อมซึ่งมีอยู่ 3 ระดับ คือ

1. นิสัย หมายถึง ปฏิกริยาโต้ตอบที่ถูกกำหนดไว้โดยการกำหนดเงื่อนไขไว้แล้วเป็นไปอย่างค่อนข้างอัตโนมัติ และมองการปฏิบัติประจำวันเป็นการประพฤติปฏิบัติที่เป็นไปตามประสบการณ์ที่ผ่านมาแล้วเกิดผลดีพอสมควร

2. การแก้ปัญหา ลักษณะของการตัดสินใจในระดับ 2 นี้คือ การประเมินสิ่งใหม่หรือปัญหาใหม่ๆในสถานการณ์ใหม่ ๆ โดยพยายามที่จะใช้เทคนิควิธี ตลอดจนกลวิธีต่าง ๆ ที่ใช้มาแล้วและประสบความสำเร็จแล้ว มาแก้ไขปัญหาใหม่ ๆ เหล่านี้ หลังจากแก้ไขปัญหาได้แล้วก็จะสะสมเป็นพฤติกรรมใหม่ที่เกิดขึ้นหรือเกิดนิสัยใหม่ขึ้นมานั่นเอง

3. การสร้างสรรค์เป็นการตัดสินใจในระดับที่ 3 ซึ่งเป็นลักษณะที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์แปลกใหม่และไม่สามารถนำประสบการณ์หรือวิธีต่าง ๆ ที่เคยประสบมาแล้วมาช่วยได้มากนัก โดยจำเป็นต้องทดลองแล้วประสบความสำเร็จแล้วจึงจะประสบความสำเร็จซึ่งจะเป็นรูปแบบใหม่ในที่สุด

สรุปได้ว่าการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อจำเป็นต้องทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริโภคและกระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภค ซึ่งหมายถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของนักศึกษา การตัดสินใจเป็นหัวใจของการปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย

มีความเกี่ยวข้องกับทุก ๆ เรื่องทุก ๆ กรณี การตัดสินใจเป็นส่วนสำคัญของนักศึกษาไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้เนื่องจากในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจล้วนแต่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ทั้งสิ้นผลลัพธ์ของการตัดสินใจที่เกิดขึ้นนั้นไม่ว่าจะเป็นความล้มเหลวหรือนำมาซึ่งความสำเร็จย่อมมีผลกระทบกับมหาวิทยาลัยและนักศึกษาจำนวนมาก

ทฤษฎีการตัดสินใจของคาร์คฮัฟฟ์

Carkhuff (1973, p. 34) กล่าวว่า การตัดสินใจ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

1. กำหนดปัญหา ผู้ให้คำปรึกษาสำรวจปัญหาและพยายามเข้าใจปัญหาในลักษณะผู้ให้คำปรึกษา คาร์คฮัฟฟ์เชื่อว่า การบรรลุเป้าหมายในการให้คำปรึกษาคือ ต้องมีความเข้าใจที่ตรงกันกับผู้รับคำปรึกษา

2. แยกย่อยปัญหา รวบรวมการกระทำและค่านิยมต่าง ๆ และแปรค่านิยมให้เป็นความต้องการว่าหมายความว่าอย่างไร

3. พิจารณาการกระทำตรวจสอบค่านิยมและเลือกตัวเลือกที่ ตัวเลือกใดให้ความพอใจสูงสุด ผู้ให้คำปรึกษาอาจช่วยบอกค่านิยมและการกระทำในสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษาไม่รู้

4. ช่วยตัดสินใจเลือกการกระทำและการเลือกด้วยการใช้ตารางการตัดสินใจ มีการใช้เครื่องหมายทางพีชคณิต คูณน้ำหนักค่านิยมกับตัวเลือกแต่ละตัว รวมผลแต่ละตัวเลือกตัวที่ได้คะแนนมากที่สุดคือตัวที่ควรเลือก

แนวความคิดของคาร์คฮัฟฟ์ แสดงถึงการตัดสินใจ 4 ขั้นตอนคือ กำหนดปัญหา แยกย่อยปัญหา พิจารณาการกระทำ และการตัดสินใจ รูปแบบนี้ช่วยให้สามารถตัดสินใจได้ดีขึ้น ช่วยพิจารณาตัวเลือกปัญหา รู้แนวทางเลือกอย่างมีเหตุผล

ทฤษฎีการตัดสินใจและการกระทำทางสังคม

Reeder (1971, pp. 1-7) ได้อธิบายการกระทำทางสังคมว่า ประกอบไปด้วยกลุ่มปัจจัยหลายประการ มิได้จำกัดอยู่เพียงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง เหตุผลในการกระทำของมนุษย์ที่ Reeder (1971) กล่าวไว้คือ ปัจจัยดังต่อไปนี้ให้เกิดการกระทำ เช่น

1. เป้าประสงค์
2. ความเชื่อที่สืบทอดกันมา
3. ค่านิยมร่วม
4. นิสัยและขนบธรรมเนียมประเพณี

ปัจจัยหลักให้เกิดการกระทำ เช่น

1. โอกาส
2. ความสามารถ

3. การสนับสนุน

Reeder (1971, pp. 1-7) ได้ให้คำอธิบายถึงปัจจัยหรือสาเหตุที่มีผลต่อการกระทำทางสังคม ดังนี้

1. บุคคลหรือองค์การจะตัดสินใจหรือแสดงการกระทำพื้นฐานของกลุ่มเหตุผลซึ่งผู้ตัดสินใจเอง ได้คิดว่ามันสอดคล้องหรือตรงกับปัญหาและสถานการณ์นั้น ๆ
 2. เหตุผลบางประการอาจสนับสนุนการตัดสินใจและเหตุผลบางประการอาจต่อต้านการตัดสินใจ
 3. เหตุผลนั้นผู้ตัดสินใจได้ให้น้ำหนักที่แตกต่างกันในการคัดเลือกเหตุผลหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ
 4. อาจมีเหตุผลสองหรือสามประการ หรืออาจไม่มีเลยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำ
 5. กลุ่มของปัจจัยหรือเหตุผลที่มีอิทธิพลต่อการกระทำทางสังคมนั้นย่อมจะมีการเปลี่ยนแปลงได้
 6. ผู้กระทำหรือผู้ตัดสินใจอาจเลือกทางใดทางหนึ่งซึ่งแตกต่างออกไปในแต่ละบุคคล
 7. เหตุผลที่บุคคลตัดสินใจกระทำสามารถที่มองเห็นได้จากทางที่เขาเลือกแล้ว
- จากแนวคิดทฤษฎีการตัดสินใจและการกระทำทางสังคมที่อธิบายการกระทำของบุคคลว่า ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการที่นักเรียน นักศึกษาตัดสินใจ ก็นับเป็นการกระทำทางสังคมอย่างหนึ่ง เพราะเป็นตัวส่งเสริมให้สังคมมีคนที่มีความรู้ มีการศึกษาเพิ่มขึ้นนักเรียนนักศึกษาซึ่งเป็นผู้ตัดสินใจจะมีปัจจัยที่สนับสนุนในการตัดสินใจตามที่ได้กล่าวข้างต้น ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งหรือหลายปัจจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจศึกษาต่อ

ความหมายของการตัดสินใจศึกษาต่อ

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการตัดสินใจศึกษาต่อไว้ ดังนี้

ศิริวรรณ สุวินท์ (2548, หน้า 6) กล่าวว่า การตัดสินใจศึกษาต่อ หมายถึง การคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล นักศึกษาสามารถตัดสินใจเลือกเรียนได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง โดยพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและข้อมูลทางการศึกษา เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

สิงโต เพ็ชรไพโรจน์ (2548, หน้า 6) กล่าวว่า การตัดสินใจศึกษาต่อ หมายถึง การเลือกที่จะกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะจากบางบรรดาทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่โดยการคิดไตร่ตรองและประเมินทางเลือกที่ตรงกับความรู้สึกรักของผู้ที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า การตัดสินใจศึกษาต่อคือ การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาสถาบันใดสถาบันหนึ่งหรือสาขาใดสาขาหนึ่ง โดยอยู่บนพื้นฐานของการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล และสามารถตัดสินใจเลือกได้ตรงตามกับความต้องการของตนเองมากที่สุด

ในปัจจุบันสังคมให้คุณค่าแก่ความรู้ไว้สูงพอสมควร กล่าวคือ บุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงกว่าบุคคลทั่วไปมักถูกมองว่ากลุ่มบุคคลเหล่านี้เป็นชนชั้นปัญญาชนเป็นมันสมองของสังคม ในการนำเรื่องต่าง ๆ ขณะเดียวกันความรู้กลับได้รับการนำมาใช้อย่างผิด ๆ โดยมีได้ตระหนักว่าความรู้นั้นไม่ใช่ปัญญา คนที่มีความรู้อาจไม่มีปัญญาก็ได้ ฉะนั้นการจะพัฒนาศักยภาพของบุคคลจึงอาจวัดกันได้ที่ความเป็นผู้ได้ฝึกฝนอบรมวิชาการความรู้ และประสบการณ์โดยการศึกษาในระดับสูงยิ่ง ๆ ขึ้น และต้องนำวิชาการความรู้ที่ได้เล่าเรียนมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติอีกด้วย (พระไพฑูริย์ อธิฐฐานโน (สีหาบุตร), 2545 หน้า 31)

จิราภรณ์ ไหวติ (2542, หน้า 28-29) ได้ให้แนวคิดว่าการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทได้มีผู้นิยมเข้าศึกษาต่อกันมากขึ้น เนื่องจากระบบการศึกษาระดับต้น ๆ ในประเทศไทยได้ขยายตัวมากขึ้น โดยเฉพาะการขยายการศึกษาในระดับปริญญาตรี และในปัจจุบันนี้มีอาจารย์ที่จบการศึกษาทั้งระดับปริญญาโทและปริญญาเอกจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ทำให้มีศักยภาพในการเปิดสอนในระดับปริญญาโทได้กว้างขวางยิ่งขึ้น ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนต่อที่สำคัญอีกก็คือ ค่านิยมในปริญญา การได้รับปริญญาชั้นสูงจะมีประโยชน์ในการทำงาน ลักษณะการทำงานหลายอย่างในประเทศไทยขึ้นอยู่กับปริญญาไม่ได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความรู้ความสามารถ ส่วนใหญ่แล้วคนที่มียุทธศาสตร์สูงเท่านั้นที่จะสามารถเลื่อนไปสู่ตำแหน่งที่สูง ๆ ในบางตำแหน่งได้นอกจากนี้ยังมีสาเหตุอื่น ๆ เช่น เรียนจบปริญญาตรีแล้วยังหางานทำไม่ได้จึงเรียนต่อระดับปริญญาโท เพื่อชะลอการว่างงาน การเรียนปริญญาโทเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เพราะมีสถาบันการศึกษาหลายแห่งเปิดสอนปริญญาโทหลังเลิกงาน จึงมีผู้ที่ต้องการจะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมศึกษาต่อเป็นจำนวนมาก

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2542, หน้า15) ได้กล่าวสรุปประเด็นของค่านิยมความคิดทางการศึกษาต่อไว้ดังนี้

1. เรียนเพื่อลดการแข่งขันในการประกอบอาชีพ
2. เรียนเพราะต้องการเลื่อนตำแหน่ง
3. เรียนเพื่อสร้างสายสัมพันธ์
4. เรียนเพื่อควมมีหน้ามีตาในสังคม
5. เรียนเพราะนิยมมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ

6. เรียนเพราะเห็นว่าจบกันง่าย
7. เรียนเพราะพ่อแม่คาดหวัง
8. เรียนเพราะเป็นแฟชั่น
9. เรียนเพื่อหลีกเลี่ยงการทำงาน
10. เรียนเพราะต้องการเปลี่ยนสาขาวิชา

สรุปได้ว่า การศึกษาต่อเป็นการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไป เพื่อมุ่งศึกษาในแต่ละสาขาวิชาอย่างลึกซึ้งเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง ให้มีความสามารถในการนำไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน นอกจากนี้ผู้ที่จบการศึกษาในระดับสูงยังเป็นที่ยอมรับของสังคมแล้ว ยังส่งผลต่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงานอีกด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับความเสมอภาคของโอกาสในการเข้ารับการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับความเสมอภาคทางการศึกษา ได้มีการพัฒนาตามลำดับ ระยะแรกเน้นอยู่ที่การให้ทุกคนได้รับการศึกษาที่เท่า ๆ กัน ซึ่งเป็นปรัชญาการจัดการศึกษาที่มุ่งรับใช้ประชาชน (ศราวรณ์ ศิริพันธุ์, 2544 หน้า 14) แต่เมื่อพิจารณาถึงความพร้อมและความจำเป็นของคนไม่เหมือนกันแล้ว ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม จึงมีผู้นิยามความหมายของความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาไว้ดังนี้

เสาร์คำ คำมาลัย (2541, หน้า 16) ได้สรุปความหมายของความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาไว้ว่า เป็นการให้การศึกษาแก่นักศึกษาทั่วไปในระดับที่สามารถจะลดความเหลื่อมล้ำ ซึ่งเป็นผลมาจากสภาพทางบ้านของนักศึกษา และจะมีผลกระทบต่อชีวิตและการประกอบอาชีพของนักศึกษาในอนาคต

เสาร์คำ คำมาลัย (2541, หน้า 16) ได้วิเคราะห์โอกาสการเข้ารับการศึกษาไว้ ดังนี้

1. หมายถึง ให้นักศึกษาได้ข้อมูลที่เพียงพอสำหรับการเลือกสถานศึกษา ตลอดจนการเลือกว่าจะเรียนต่อหรือทำงานเมื่อใด
2. หมายถึง การขจัดความแตกต่างในเรื่องความสามารถ รวมทั้งการที่นักศึกษาได้รับพันธกรรม หรือจากสภาพแวดล้อมทางบ้าน

ศราวรณ์ ศิริพันธุ์ (2544, หน้า 15) ซึ่งได้ให้คำนิยามของความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาที่เน้นในด้านขบวนการไว้ 4 ความหมาย ดังนี้

1. ความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษา หมายถึง สภาพการณ์ที่นักศึกษาทุกคนได้รับการถ่ายทอดและพัฒนาทักษะ ความรู้พื้นฐานอันจำเป็นแก่การอยู่รอดแห่งชีวิต และการอยู่ร่วมกันในสังคมจนกระทั่งทักษะ และความรู้ขั้นพื้นฐานดังกล่าวนี้มีอยู่โดยเท่าเทียมกัน

2. ความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษา หมายถึง สภาวะการณ์ที่นักศึกษาทุกคนได้รับโอกาสได้พัฒนาทักษะ และความสามารถตามที่แต่ละคนมีอยู่โดยธรรมชาติ และโดยการสั่งสมให้ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

3. ความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษา หมายถึง สภาวะการณ์ที่มีการให้หลักประกันแก่นักศึกษาแต่ละคน ได้ศึกษาเล่าเรียนตามช่วงระยะเวลาหนึ่งตามความสามารถและสติปัญญา

4. ความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษา หมายถึง ปรัชญาการที่นักศึกษาแต่ละคนมีโอกาสดำเนินชีวิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกัน

จากความหมายความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษา สรุปได้ดังนี้ ความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษา หมายถึง ความเสมอภาคหรือความเท่าเทียมกันในเรื่องของโอกาสทางการศึกษา คุณภาพของการศึกษา และการลงทุนทางการศึกษา หรือสิทธิพิเศษต่าง ๆ ที่พึงจะได้รับ

องค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจกับโอกาสในการศึกษาต่อ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจนั้นมีความสำคัญอย่างมากต่อโอกาสการศึกษาต่อของนักศึกษา เพราะการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาไม่ได้รับการศึกษาภาคบังคับ ผู้เรียนต้องเสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาเอง ตลอดจนค่าใช้จ่ายในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับตัวผู้เรียนเอง ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี อาจมีปัญหาในการส่งเสียให้เรียนไม่ตลอด ซึ่งปัจจุบันนี้ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำกำลังเป็นปัญหาที่สำคัญ นักศึกษาที่เกิดมาในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีส่วนใหญ่จะได้รับการสนับสนุนทางการเงินมาก ผู้ปกครองมักจะส่งเสียให้เรียนสูง ๆ เพื่อจะได้มีอาชีพที่ดีในภายภาคหน้าและในขณะที่กำลังเรียนอยู่ก็จะได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ไม่ว่าจะเป็นด้านอุปกรณ์การเรียน เงินค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ แต่ถ้ามองในด้านตรงกันข้าม นักศึกษาที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะยากจน โอกาสที่จะเรียนก็มีน้อย เพราะผู้ปกครองไม่มีทุนทรัพย์เพียงพอ ขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน และบางครั้งจำเป็นต้องขาดเรียนไปช่วยผู้ปกครองในการประกอบสัมมาอาชีพ หรือผู้ปกครองไม่มีความสามารถในการส่งเสียให้เด็กเรียนได้ตลอด ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า ฐานะทางเศรษฐกิจมีอิทธิพลมากเพียงใด

ศรวรรณ ศิริพันธุ์ (2544, หน้า 16) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่อธิบายโอกาสการศึกษาต่อของนักศึกษา ดังนี้

1. การที่ครอบครัวมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดี ก็จะส่งผลให้นักศึกษามีโอกาสในการเรียนต่อที่มากขึ้นได้ กล่าวคือ นักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะดี บิดามารดาประกอบอาชีพที่มีเกียรติและอยู่ในกลุ่มคนชั้นสูง จะช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาอยากที่จะศึกษาต่อตลอดจนมีฐานะที่เอื้ออำนวยให้สามารถเรียนต่อได้

2. นักศึกษาที่มีสติปัญญาสูงก็จะส่งผลให้นักศึกษามีโอกาสในการเรียนต่อที่มากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากระบบการคัดเลือกคนเข้าเรียนต่อยังใช้ระบบการสอบแข่งขัน ดังนั้นระดับสติปัญญาของนักศึกษาจึงมีส่วนเกี่ยวข้อง

3. นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชน ทั้งนี้เนื่องจาก จากประสบการณ์ทางการศึกษา จะพบว่าในเมืองใหญ่ ๆ มีสถาบันการศึกษาตั้งอยู่มากกว่ารวมทั้งสาธารณูปโภค ระบบการสื่อสารต่าง ๆ ที่ดีกว่าจึงทำให้มีโอกาสทางการศึกษาที่ไม่เท่ากัน

4. นักศึกษาที่มีผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูง จะทำให้นักเรียนมีความตั้งใจในการเรียนต่อในระดับที่สูง ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีผลต่อการประสบความสำเร็จในอาชีพและสังคมด้วย ดังนั้น ผู้ปกครองจะพยายามกระตุ้นให้นักศึกษาได้เข้าเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นไป

องค์ประกอบด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อโอกาสในการศึกษาต่อนั้นมีหลายด้าน จากการศึกษา งานวิจัยของบุคคลต่าง ๆ ในหลายสถาบัน จากผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแล้วยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ อีกที่มีผลต่อโอกาสการศึกษาต่อ เช่น สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม สถานภาพทางครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในทุก ๆ ด้านต่อโอกาสการศึกษาต่อของนักศึกษาทั้งสิ้น ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมาทำให้นักศึกษามีโอกาสในการศึกษาต่อไม่เท่าเทียมกัน จึงมีการพูดถึงความเสมอภาคในการศึกษาต่อกันมากขึ้น โดยเฉพาะความแตกต่างด้านเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละครอบครัวของนักศึกษาแต่ละท้องถิ่น ที่ทำให้มีความแตกต่างกัน โดยนักศึกษาที่อยู่ในเมืองกับนักศึกษาในชนบทที่มีความแตกต่างกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทั้งที่รัฐบาลมีความพยายามที่จะขยายโอกาสทางการศึกษาให้กว้างขวางในทุกระดับ

แนวคิดเกี่ยวกับการแนะแนวกับการตัดสินใจศึกษาต่อ

กระบวนการแนะแนว ซึ่งเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้นักศึกษารู้ช่องทางที่จะใช้ความสามารถของตนที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมให้มากที่สุด รู้จักเลือกหรือตัดสินใจสิ่งต่าง ๆ อย่างฉลาดมีเหตุผลและถูกต้อง งานแนะแนวมีบทบาทที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเปิดโอกาสให้เลือกวิชาเรียนเพื่อช่วยเหลือนักศึกษาในด้านการศึกษาเล่าเรียน เช่น การเลือกโครงการเรียนให้มีประสิทธิภาพ การปรับปรุงบุคลิกภาพเพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคม ให้มีความรู้จักผูกพันกับท้องถิ่นของตน ตลอดจนสามารถเลือกอาชีพ และวิถีการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข (ศรารัตน์ ศิริพันธุ์, 2544, หน้า 17) ดังนั้นแนวทางการเลือกอาชีพกับแผนการเรียนจึงเป็นเรื่องที่สอดคล้องกัน เมื่อนักศึกษามีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพใดแล้ว นักศึกษาก็มักจะคิดว่าอาชีพนั้นต้องการความถนัดทางใด เพื่อที่จะให้เป็นไปได้ นักศึกษาที่จะต้องเลือกเรียนสาขาวิชาที่ตรงกับอาชีพนั้น ๆ และพยายามเข้าเรียนในสถานศึกษาที่ดี

แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาและการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษา

ประพนธ์ ลิ้มธรรมมหิศร (2544, หน้า 6) การศึกษาเป็นกระบวนการที่จะกล่อมเกลาจิตใจมนุษย์ เพื่อให้สามารถอยู่กับเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ของตนได้อย่างมีความสุขและเป็นกระบวนการที่จะถ่ายทอดทางสังคมแก่คนในชาติ ในปัจจุบันมีความเชื่อว่ามนุษย์มีการเรียนตั่งเกิดจนตาย หรือเป็นขบวนการศึกษาที่ต่อเนื่องกันไป โดยปราศจากการหยุดนิ่ง เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน จึงสามารถพัฒนาศักยภาพในตัวผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง

การศึกษามีบทบาทสำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรก ทำหน้าที่อนุรักษ์และถ่ายทอดวัฒนธรรมของสังคมให้ไปสู่อนุชนรุ่นหลัง และประการที่สอง การศึกษาทำหน้าที่ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ โดยภาระหน้าที่เช่นนี้ การศึกษาจะช่วยควบคุมการเปลี่ยนแปลงสังคมให้เป็นไปในทิศทางที่พึงต้องการ ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นปัจจัยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในแง่ของการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และความสามารถในการปฏิบัติงาน ซึ่งถ้าหากพิจารณาการศึกษาเป็นการลงทุน การศึกษาจะเป็นปัจจัยเสริมสร้างคุณภาพชีวิต ดังนั้นการประกันความสูญเปล่าของการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์การจะต้องกำหนดนโยบาย จุดหมาย และวิธีการที่ดี

การศึกษาต่อเนื่องคือ การขยายโอกาสสำหรับการอ่าน การศึกษา การฝึกฝน แก่เยาวชนและผู้ใหญ่ที่ไม่มีโอกาสได้ศึกษาในสถานศึกษาภาคปกติได้มีโอกาสเรียนจบหลักสูตร

การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา

ประพนธ์ ลิ้มธรรมมหิศร (2544, หน้า 9) การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา หมายถึง ความเชื่อที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งได้แก่การเรียนการสอนในหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อรับปริญญาโทหรือปริญญาตรี การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เป็นการศึกษาระดับสูงกว่าระดับปริญญาตรี ที่จัดขึ้นสำหรับผู้ที่ป็นบัณฑิตแล้วได้เข้ารับการศึกษาระดับที่สูงกว่า เพื่อเป็นการเพิ่มพูนคุณวุฒิ และศักยภาพทางวิชาการของตนเอง

ลักษณะสำคัญหรือเป้าหมายของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อต้องการให้บัณฑิตมีความเป็นนักวิชาการ และนักวิชาชีพสูง ฉะนั้นการจัดการระดับนี้จึงมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าวิจัยด้วยตนเองให้มากที่สุด

การศึกษาในระดับปริญญาโท ได้เติบโตขึ้นมากในระยะหลังนี้ เกิดความหลากหลายในลักษณะต่าง ๆ ทั้งหลักสูตรปกติ หลักสูตรนอกเวลาราชการ มีการจัดการเรียนการสอนหลายรูปแบบ และการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาในหลายลักษณะ เกณฑ์กลางกำหนดโดยบัณฑิต

วิทยาลัยส่วนการดำเนินการยังมีความเหลื่อมล้ำอยู่ระหว่างความรับผิดชอบของคณะวิชาโดยตรงกับบัณฑิตวิทยาลัย ตลอดจนการประสานสัมพันธ์ต่อเนื่องของการศึกษาระดับปริญญาตรีกับปริญญาโท

การจัดการศึกษาระดับปริญญาโท เป็นการเพิ่มปริมาณขององค์ความรู้ เนื่องจากระยะเวลา 4 ปี ของการศึกษาระดับปริญญาตรีนั้น ไม่เพียงพอที่ครอบคลุมความรู้ให้กว้างขวาง และลึกพอได้ แต่เหตุผลนี้ยังมีข้อโต้แย้ง เพราะบางหลักสูตรในระดับปริญญาตรีได้เพิ่มเวลาขึ้นเป็น 5 หรือ 6 ปี ก็มี และในบางกรณีมีผู้ศึกษาได้ปริญญาตรีสองปริญญา เนื่องจากเป็นวิชาที่แยกจากกัน แม้จะมีส่วนเชื่อมกันอยู่บ้าง เช่น แพทย์ศาสตร์กับนิติศาสตร์ จึงน่าจะคิดว่าปริญญาโท หมายความว่าอย่างไร ในทางวิชาการมีข้อบ่งชี้ชัดเจนว่า ความแตกต่างจากปริญญาตรีไม่ใช่เชิงปริมาณแต่เป็นเชิงคุณภาพ โดยปริญญาโทเน้นความสามารถในการรู้เท่าทันความรู้ สามารถแยกสิ่งที่น่าเชื่อออกจากสิ่งที่ไม่น่าเชื่อ รู้ว่าข้อความรู้ใหม่ใดมีเหตุผลและข้อมูลสนับสนุนเพียงพอภายในขอบเขตใด ในการที่จะมีความสามารถดังกล่าวนี้ได้ต้องรู้กระบวนการวิจัยซึ่งเป็นวิธีการที่ได้มาซึ่งความรู้ใหม่ ต้องสามารถเห็นจุดอ่อน เช่น อคติและปัจจัยรบกวนต่าง ๆ ในการวิจัยได้ การศึกษาจึงเน้นการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นการศึกษาวิธีการวิจัยในสาขานั้น ๆ

แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การศึกษา

คำว่า เศรษฐศาสตร์ เป็นคำที่แตกแขนงออกไปเป็นหลายสาขาวิชา เศรษฐศาสตร์การศึกษา (Economic of education) จึงเป็นเพียงสาขาวิชาหนึ่งของเศรษฐศาสตร์ ในสมัยก่อนเชื่อกันว่า เศรษฐศาสตร์ แบ่งเป็นแขนงใหญ่ 4 แขนง คือ ผลิตกรรม (Production) บริโภคกรรม (Consumption) ปรววรรตกรรม (Circulation) และวิภาคกรรม (Distribution) เรื่องของการศึกษาจึงถูกกล่าวถึงเพียงเล็กน้อยในแขนงวิชาเหล่านี้ เศรษฐศาสตร์การศึกษา จึงมีบทบาทน้อย และไม่ค่อยคุ้นเคย เพราะเรื่องของการศึกษาแฝงอยู่ในวิชาอื่นนั่นเอง จนเมื่อหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จึงได้เห็นความสำคัญ และแยกออกเป็นอีกวิชาหนึ่งต่างหากตามการพัฒนาการศึกษาที่ขยายกว้างออกทางวิชาการที่มีสาขาความเชี่ยวชาญมาก (Specialized fields) (อัมพร วิจิตรพันธ์ และสุณีฉัตราคม, 2530, หน้า 10-11)

เศรษฐศาสตร์การศึกษามีทฤษฎีแกนหลักเบื้องหลังคือ แนวคิดเรื่องการลงทุนในมนุษย์ (human investment) หรือที่รู้จักกันในนามของ ทฤษฎีทุนมนุษย์ (Human capital theory) ทั้งเศรษฐศาสตร์การศึกษาและแนวคิดทุนมนุษย์ดังกล่าว มีส่วนเป็นอันมากในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ในสาขาดั้งเดิมหลายสาขาในเศรษฐศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์การศึกษาเอง ก็ได้ถือกำเนิดขึ้นในฐานะสาขาหนึ่งของเศรษฐศาสตร์อย่างเต็มตัว ตั้งแต่ทศวรรษของ พ.ศ. 2503 เป็นต้นมา (สุณีฉัตราคม และเสาวณี เกรียรย์, 2537, หน้า 1-4)

1. ทฤษฎีทุนมนุษย์ (Human capital theory)

สตีเฟน นัตราคม และเสาวณี เกรียร์ (2537) ได้อธิบายว่า ทฤษฎีทุนมนุษย์ เริ่มเป็นที่ยอมรับจากนักเศรษฐศาสตร์เมื่อประมาณ 3 ทศวรรษที่ผ่านมาเท่านั้น อย่างไรก็ตาม การยอมรับดังกล่าวถือได้ว่าเป็นพัฒนาการก้าวสำคัญของแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ เนื่องจากทำให้มีการขยายจุดเน้นของตัวกระตุ้นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้ก้าวขึ้นจากเดิม ซึ่งแต่เดิมนั้นแต่บทบาทของกองทุนกายภาพ (Meter capital) มาเป็นการให้ความสำคัญกับบทบาทของคนมากขึ้น โดยถือว่าคุณภาพ ความรู้ ความสามารถของคน เป็นทุนชนิดหนึ่งที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ เรียกว่า ทุนมนุษย์ (Human capital) นั่นเอง

1.1 ข้อสมมติของทฤษฎีทุนมนุษย์การอธิบายให้เห็นถึงบทบาทและความสำคัญของทุนมนุษย์ ตลอดจนแนวทางการใช้จ่ายหรือลงทุนเพื่อสะสมทุนมนุษย์ ในทฤษฎีทุนมนุษย์นั้นวางอยู่บนพื้นฐานของข้อสมมติกลุ่มหนึ่ง ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1.1.1 บัณฑิตเป็น “มนุษย์เศรษฐกิจ” (Economic man) กล่าวคือ เป็นผู้มีเหตุผลในลักษณะของการแสวงหาผลประโยชน์สูงสุดจากการใช้จ่าย

1.1.2 ความชำนาญและความรู้ (Skills and knowledge) ของมนุษย์ เป็นทุนประเภทหนึ่ง ซึ่งจะอยู่ภายใต้ตัวของมนุษย์ผู้เป็นเจ้าของทุนนั่นเอง เรียกว่า ทุนมนุษย์

1.1.3 โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่บัณฑิตสามารถเลือกใช้จ่ายไปหรือลงทุนไปเพื่อสะสมทุนมนุษย์นั้น จะมีลักษณะแข่งขันกัน กล่าวคือ เป็นโครงการที่เปิดโอกาสอย่างเท่าเทียมกันให้แก่ทุกคนที่ต้องการ สามารถเลือกใช้จ่ายได้

1.1.4 กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ เมื่อบัณฑิตเลือกใช้จ่ายไปแล้ว จะมีบทบาทหลักในการช่วยส่งเสริม ความรู้ ความชำนาญ อันมีผลเพิ่มหรือดำรงไว้ซึ่งผลิตภาพ (Productivity) ในอนาคตของผู้ลงทุน

1.1.5 ตลาดแรงงานมีลักษณะแข่งขัน (Competitive) หมายความว่า ค่าจ้างหรือเงินเดือนที่บัณฑิตได้รับจะเป็นเครื่องสะท้อนถึงระดับผลิตภาพของเขา นั่นคือ

$$w = MP$$

เมื่อ w คือ อัตราค่าจ้างที่แท้จริง

MP คือ ผลิตภาพหน่วยสุดท้ายของแรงงาน (Marginal product)

นอกจากนี้ ตลาดแรงงานในทฤษฎีทุนมนุษย์ ยังมีลักษณะต่อเนื่อง (Continuous) หมายความว่า แรงงานสามารถเคลื่อนย้ายเข้าออก หรือเปลี่ยนแปลงไปสู่ระดับ และอาชีพในตลาดได้อย่างเสรี โดยเป็นไปตามผลผลิตภาพที่เปลี่ยนไป ดังนั้นเมื่องานลงทุนเพื่อสะสมทุนมนุษย์ของเขาเพิ่มขึ้น เขาก็มีโอกาสได้รายได้เพิ่มขึ้นตามผลผลิตภาพที่เพิ่มขึ้น

1.2 เนื้อหาของทฤษฎีทุนมนุษย์จากข้อสมมติต่าง ๆ ข้างต้น ผู้สนับสนุนทฤษฎีทุนมนุษย์ได้เสนอว่า “ปัจเจกชนจะเลือกใช้จ่ายเพื่อปรับปรุงตนเอง (สะสมทุนมนุษย์) ในหลาย ๆ ด้าน การใช้จ่ายนี้มีใช้เพื่อประโยชน์ปัจจุบัน แต่เพื่อผลได้ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินที่จะเพิ่มพูนขึ้นในอนาคต” ดังนั้นการใช้จ่ายดังกล่าวจึงเป็นการใช้จ่ายเพื่อการลงทุน

สำหรับชนิดหลักของกิจกรรมหลัก ๆ ที่ปัจเจกชนสามารถใช้จ่ายไปเพื่อสะสมทุนมนุษย์ของคนนั้น ประกอบด้วย

1.2.1 การศึกษา (Education)

1.2.2 การฝึกอบรมในระหว่างทำงาน (On the job training)

1.2.3 การรักษาสุขภาพอนามัย (Health care)

1.2.4 การแสวงหางานทำ (Job search)

1.2.5 การหาข้อมูลตลาดแรงงาน (Information retrieval)

1.2.6 การย้ายถิ่น (Migration)

ดังนั้น ปัจเจกชนอาจเลือกใช้จ่ายเพื่อซื้อบริการทางการแพทย์และพยาบาล และ/ หรือเพื่อรับการศึกษาเพิ่มเติม เขาอาจยอมใช้เวลาไปในการแสวงหางาน ซึ่งให้ค่าตอบแทนที่ดีที่สุด แทนที่จะยอมรับงานแรกที่ได้โดยไม่คำนึงถึงข้อได้เปรียบเสียเปรียบใด ๆ เลย เขาอาจใช้เพื่อซื้อข้อมูล (แหล่งข้อมูล เช่น หนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุเพื่อฟังข่าวสาร เป็นต้น) เกี่ยวกับการจ้างงานหรืออาจโยกย้ายถิ่นเพื่อให้มีโอกาสได้งานทำมากขึ้น และอาจเลือกงานที่จ่ายค่าจ้างต่ำแต่มีเส้นทางที่จะได้ศึกษาหรืออบรมให้เกิดความก้าวหน้าต่อไป แทนที่จะรับงานที่อาจจ่ายค่าจ้างสูงหน่อยแต่อนาคตอันเป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ของปัจเจกชนเป็นไปเพื่อประโยชน์ที่สูงขึ้นของตนเองในอนาคตทั้งสิ้น ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ในแง่ของการได้รายได้เพิ่มขึ้น (ผลได้ที่เป็นตัวเงินและมองเห็น) รู้สึกมีเกียรติยศและศักดิ์ศรี มีสุขภาพแข็งแรงอันนำมาซึ่งการมีประสิทธิภาพในการทำงานสูง ได้งานซึ่งมีสวัสดิการดี มีโอกาสก้าวหน้าสูง (ผลได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน)

อนึ่ง ในบรรดาโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ มีการใช้จ่ายบางอย่างที่รัฐบาลหรือสังคมสามารถสนับสนุนได้โดยเป็นผู้ลงทุน เพื่อจัดบริการเหล่านั้นขึ้นมา เช่น การศึกษา สาธารณสุข บริการด้านข่าวสารตลาดแรงงาน เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ

ได้ดำเนินการอยู่แล้ว เหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่รัฐบาลสมควรรับภาระในการลงทุนเพื่อกิจกรรมเหล่านี้ คือ ผลภายนอก (Externalities) เป็นผลที่เกิดขึ้น

จากเนื้อหาของทฤษฎีทุนมนุษย์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบที่สำคัญของตัวทฤษฎี มีอยู่ 3 ประการ คือ

1. การลงทุนในมนุษย์
2. ผลผลิตภาพ
3. ผลตอบแทนจากการลงทุน

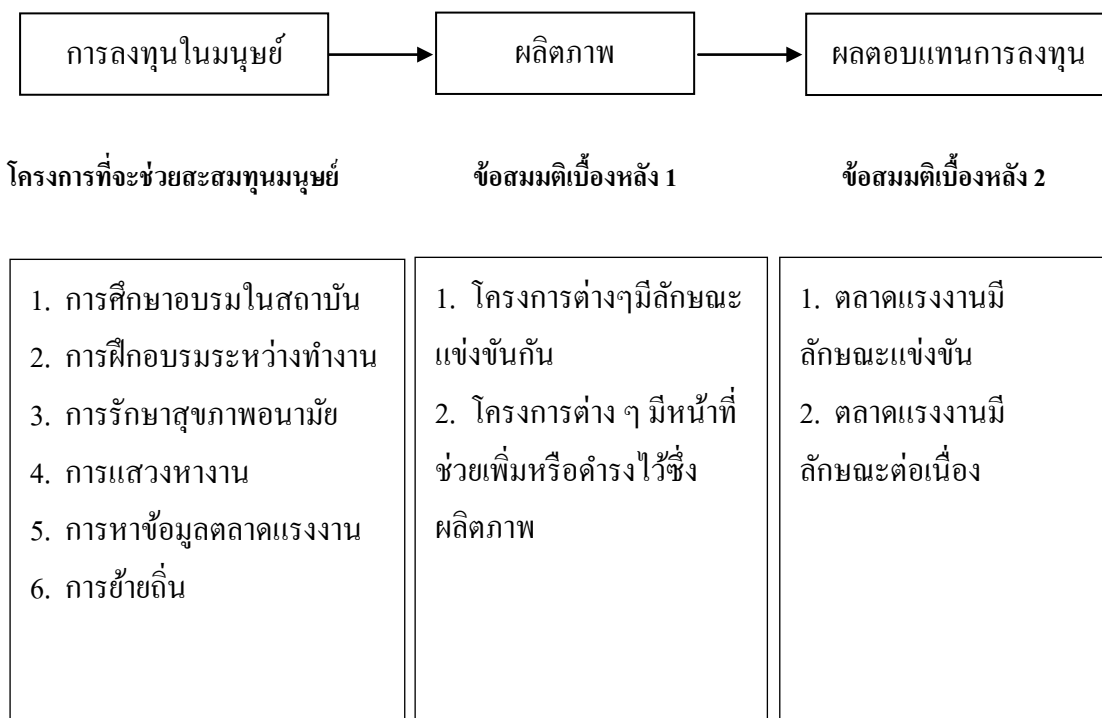
องค์ประกอบทั้ง 3 ประการนี้ มีความสัมพันธ์กันและสามารถเขียนเป็นภาพประกอบได้ดังนี้

ภาพที่ 2 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่สำคัญของทฤษฎีทุน (สุณีฉัตราคม และ เสาวณี เกียรย์, 2537)

จากภาพประกอบข้างต้น จะเห็นได้ว่าการที่ปัจเจกชนใช้จ่ายเพื่อปรับปรุงตนเองหรือการรักษาสุขภาพอนามัย เป็นต้น จะมีผลทำให้ผลิตภาพของทรัพยากรมนุษย์สูงขึ้น ดังนั้นในกรณีการศึกษาจึงเท่ากับว่า การศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมความชำนาญทางเทคนิคแก่ผู้ศึกษาด้วย และจากสภาพการณ์ดังกล่าว ทำให้บุคคลเหล่านั้นได้รับรายได้สูงขึ้นในตลาดแรงงาน ไม่ว่าจะป็นกรณีที่เพิ่งเข้าสู่ตลาดแรงงานใหม่หรือเขาอยู่ในตลาดแรงงานอยู่แล้ว สำหรับในกรณีหลังเท่ากับว่ากิจกรรมเหล่านั้นทำให้เขาเลื่อนสภาพในตลาดแรงงานขึ้นมาได้นั่นเอง

อนึ่ง องค์ประกอบทั้ง 3 ประการนี้ จะมีความสัมพันธ์กันดังภาพประกอบ ได้อีกนัยหนึ่ง ลูกศร 1 และลูกศร 2 จะเป็นไปได้ก็เนื่องมาจากมีข้อสมมติต่าง ๆ ดังกล่าวไว้กำกับอยู่ดังปรากฏในภาพประกอบ

ภาพที่ 3 ความสัมพันธ์องค์ประกอบต่างๆที่สำคัญในทฤษฎีมนุษย์และข้อสมมติเบื้องหลัง
(สุณีฉัตราคม และเสาวณี เกรียร์, 2537)

จากแนวความคิดเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การศึกษา สามารถสรุปได้ว่า เศรษฐศาสตร์การศึกษา (Economic of education) เกิดขึ้นจากปัจจัยแรงงาน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของเศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์ เศรษฐศาสตร์การศึกษา เป็นการศึกษาถึงทางเลือกในการจัดสรรทรัพยากร ไปใช้ในกิจกรรมทางการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการทางการศึกษาของปัจเจกชนและสังคม อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ

วรนิษฐา ชุ่มทองกลาง (2548, หน้า 26-44) กล่าวว่า ปัจจัยที่เกี่ยวกับการตัดสินใจศึกษาต่อประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ขั้นตอน วัฏจักรชีวิตครอบครัว อาชีพ โอกาสทางเศรษฐกิจ การศึกษา รูปแบบการดำรงชีวิต บุคลิกภาพ และแนวความคิดส่วนบุคคล

1. ปัจจัยด้านสังคมเป็นปัจจัยที่ได้รับผลมาจากสถาบันครอบครัว กลุ่มเพื่อน เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา

2. ปัจจัยด้านจิตวิทยาทฤษฎีความต้องการของ McClelland (1961) กล่าวว่า บุคคลมีความต้องการแตกต่างกันเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ไม่ใช่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม โดยแบ่ง

ความต้องการออกเป็น 3 ประการคือ

2.1 ความต้องการความสำเร็จ หมายถึง บุคคลต้องการทำสิ่งต่าง ๆ ให้เต็มที่และดีที่สุด

2.2 ความต้องการความผูกพัน หมายถึง บุคคลต้องการการยอมรับ ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ต้องการมีความสัมพันธ์และผูกพันในกลุ่มสมาชิก มีความเป็นมิตรไมตรี

2.3 ความต้องการอำนาจ หมายถึง บุคคลต้องการอำนาจเพื่ออิทธิพลเหนือผู้อื่น ต้องการเป็นผู้นำในการตัดสินใจ

3. ปัจจัยด้านวัฒนธรรม เป็นสัญลักษณ์และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น โดยเป็นที่ยอมรับ เป็นตัวกำหนดและควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคมหนึ่ง วัฒนธรรมแบ่งออกเป็นวัฒนธรรมพื้นฐาน วัฒนธรรมย่อยและชั้นของสังคม โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 วัฒนธรรมพื้นฐานเป็นลักษณะพื้นฐานของบุคคลในสังคม

3.2 วัฒนธรรมย่อยหมายถึง วัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มที่มีลักษณะเฉพาะและแตกต่างกันซึ่งมีอยู่ภายในสังคมขนาดใหญ่และสลับซับซ้อน วัฒนธรรมย่อยเกิดจากพื้นฐานทางภูมิศาสตร์และลักษณะพื้นฐานของมนุษย์ ลักษณะวัฒนธรรมย่อยประกอบด้วยกลุ่มเชื้อชาติ ศาสนา สปีชีว์ ภูมิศาสตร์ อาชีพ อายุ และเพศ

3.3 ชั้นทางสังคมหมายถึง การแบ่งสมาชิกทางสังคมออกเป็นระดับฐานะที่แตกต่างกันไปตามอาชีพ ความมั่งคั่ง ชาติตระกูล การมีอำนาจเหนือบุคคลอื่น โดยทั่วไปแล้วอาจแบ่งชั้นสังคมได้เป็น 3 ระดับคือ ระดับสูง ระดับกลาง ระดับต่ำ โดยบางคนอาจมีการเปลี่ยนแปลงฐานะของตนได้อาจพัฒนาให้สูงขึ้นหรือต่ำลง

4. ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยในการตัดสินใจที่จะศึกษาหรือไม่ศึกษาเพราะค่าใช้จ่ายเป็นสิ่งที่ต้องทำการชำระค่าธรรมเนียมต่อภาคการศึกษาหรือค่าหลักสูตรต่าง ๆ ในสาขาวิชาที่ศึกษา รวมถึงค่าหนังสือ ค่ากิจกรรม ค่าสอบในแต่ละหลักสูตร การทดสอบที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัย การทำวิทยานิพนธ์ ระยะเวลาในการชำระเงิน รวมถึงเงินไ้ในการชำระ บางสถานศึกษามีการผ่อนชำระเป็นงวด ๆ หรือบางสถานศึกษากำหนดให้ชำระแบบเหมาจ่ายจนกระทั่งจบหลักสูตร ดังนั้นปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายเป็นสิ่งที่นักศึกษาทุกคนให้ความสำคัญในการตัดสินใจที่จะเลือกศึกษาต่อในสถานศึกษาใดหรือเลือกที่จะไม่ศึกษาต่อระดับปริญญาโท

5. ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน ด้านภาพลักษณ์เป็นการรับรู้ของผู้ที่ตัดสินใจซึ่งจะมีผลต่อลักษณะของสถาบันการศึกษา จะเป็นเรื่องของความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคล

ซึ่งภาพลักษณ์ของสถาบันเป็นเหมือนคำสัญญาของสถาบันที่จะส่งมอบลักษณะและผลประโยชน์ พร้อมการบริการที่ดีให้กับผู้ที่ตัดสินใจตลอดจนเป็นการรับประกันคุณภาพ ซึ่งภาพลักษณ์ของสถาบันเป็นการสื่อความหมายให้บุคคลที่มีอำนาจตัดสินใจอยู่คั้งนี้ คือ คุณสมบัติ ผลประโยชน์ คุณค่าวัฒนธรรม การที่ทำให้นักศึกษาตัดสินใจศึกษาอยู่ในสถาบันนั้นจะมีอยู่หลายปัจจัยซึ่งปัจจัย ภาพลักษณ์ของสถาบันก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาสามารถตัดสินใจได้ ความพึงพอใจจากการได้ศึกษาในสถาบันนั้นคือ ด้านวิชาการ การเรียนการสอน สภาพแวดล้อมของสถาบัน ชื่อเสียงของสถาบัน เอกลักษณ์ด้านกีฬาและดนตรี

6. ปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งสถานที่ตั้งของสถาบันเป็นตัวปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาตัดสินใจที่จะเลือกเข้าศึกษาเพราะการเดินทางมาเพื่อศึกษาต้องมีความสะดวกสบายและไม่เป็นการเสียเวลาในการเดินทางเพื่อมาศึกษา ณ สถาบันที่ตนเลือก รวมถึงความปลอดภัยในการเดินทาง รวมถึงการใช้สถานที่ในการจ่อครมเมื่อตน ได้นำยานพาหนะมายังสถานศึกษา อาคารเรียน ที่รับประทานอาหาร สะดวกสบาย ห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าศึกษาหาความรู้ อุปกรณ์ความสะดวกในการหาข้อมูล ประกอบการศึกษาที่มีเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา

อรฉาย บุนนาค (2550, หน้า 43) ได้สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อไว้ ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย

1.1 เพศ เพศที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อและเลือกอาชีพ เพศชายและ เพศหญิงจะมีการตัดสินใจที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะเพศชายจะสนใจอาชีพที่มีรายได้ มีความก้าวหน้า มีอิสระและต้องหาความรู้เพิ่มเติม เพศหญิงจะสนใจอาชีพที่มีเกียรติทางสังคม มีอัตราการศึกษาต่อที่สูงกว่าเพศชาย

1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมในระดับดีหรือดีมาก จะมีความต้องการในการศึกษาต่อเนื่องจากเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงศักยภาพและความรู้ความสามารถในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วย

2.1 อาชีพของผู้ปกครอง ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพที่ใช้ความรู้ความชำนาญและเป็นที่ยอมรับในสังคมจะส่งเสริมให้บุตรศึกษาต่อในระดับสูง แต่ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรมหรือเป็นผู้ใช้แรงงานจะไม่นิยมส่งเสริมให้บุตรศึกษาต่อในระดับสูง

2.2 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงจะส่งเสริมให้ บุตรศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ในทางตรงกันข้ามผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำจะไม่เห็น ความสำคัญของการศึกษาต่อ

2.3 รายได้ของผู้ปกครอง ผู้ปกครองที่มีรายได้สูงสามารถส่งเสริมให้บุตรมีโอกาสศึกษาในระดับสูงตั้งแต่ในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าในกรณีที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่ำบุตรอาจศึกษาได้เพียงการศึกษาภาคบังคับ

2.4 ความคาดหวังในอนาคต ความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคตหลังจากจบการศึกษา ผู้เรียนย่อมต้องการที่จะประกอบอาชีพที่มั่นคงก้าวหน้าและมีรายได้สูง

2.5 ค่าใช้จ่ายในการศึกษา ผู้เรียนจะเลือกเรียนในสาขาที่ใช้ทุนในการเรียนน้อยหรือถ้าค่าใช้จ่ายในการเรียนสูงความต้องการในการเรียนก็จะลดน้อยลง

3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย

3.1 ภูมิปัญญา ภูมิปัญญาหรือแหล่งที่อยู่อาศัยของผู้เรียนมีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่างกัน

3.2 การแนะแนวการศึกษา การแนะแนวการศึกษาจะมีผลหรือไม่มีผลในการตัดสินใจศึกษาต่อขึ้นอยู่กับ การได้รับคำแนะนำอย่างต่อเนื่องและการมีประสิทธิภาพของครูแนะแนว และสถานศึกษา ครูแนะแนวที่มีประสบการณ์มีความรู้ มีทักษะและสนใจในข่าวสารความก้าวหน้าทางวิชาการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3.3 แรงจูงใจของหลักสูตร การที่บุคคลจะตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งของมหาวิทยาลัย หลักสูตรนั้น ๆ จะต้องน่าสนใจและมีอะไรที่เป็นพิเศษจึงสามารถจูงใจให้บุคคลเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรหรือสาขาวิชานั้นซึ่งแรงจูงใจของหลักสูตรอาจมีผลในการตัดสินใจในศึกษาต่อ

โสมรศม์ อมรวิฑูพิงศ์ (2552, หน้า 28) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาต่อของนักศึกษา ประกอบด้วย

1. เพศ เนื่องจากเพศชายและเพศหญิงมีลักษณะทางความคิด การดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน ทำให้ความสนใจความต้องการระบบการเรียนรู้หรือการแสดงออกต่อสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันไป

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพของตัวนักศึกษาเองและสามารถนำมาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการตัดสินใจศึกษาต่อได้ กล่าวคือ นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมักตัดสินใจเลือกเรียนต่อมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

3. ลักษณะมุ่งอนาคต คือการตั้งเป้าหมายและวางแผนเกี่ยวกับความก้าวหน้าของตนเองในอนาคต จึงมีการตัดสินใจเลือกเรียนต่อ

4. สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาด้วยกัน เพื่อน นักศึกษาที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนมักจะมี ความสนิทสนมใกล้ชิดทำกิจกรรมร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันหรือแม้แต่กระทั่งในการ ตัดสินใจศึกษาต่อ เพื่อนมักจะปรึกษาระหว่างเพื่อนกับเพื่อนด้วย

5. ความคาดหวังของนักศึกษา เนื่องจากการตัดสินใจศึกษาต่อของนักศึกษาเป็นการ ตัดสินใจเพื่อตอบสนองความคาดหวังของตนเองในอนาคต

6. อาชีพผู้ปกครอง นักศึกษาที่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการหรือ อาชีพที่ต้องใช้ความรู้ความชำนาญสูง มักต้องการให้บุตรของตน ได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าตน ส่วนผู้ปกครองที่มีอาชีพเกษตรกรรมหรืออาชีพที่ไม่ต้องใช้ความรู้ความชำนาญสูงมักไม่ต้องการให้ นักศึกษาเรียนต่อเพราะต้องการให้นักศึกษาหางานทำหลังเรียนจบมากกว่า

7. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว นักศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง จะมีโอกาสและได้รับการสนับสนุนทางการเรียนมากกว่านักศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของ ครอบครัวต่ำเพราะขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษา

8. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงจะส่งเสริมให้บุตรได้ ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นซึ่งตรงกันข้ามกับผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำจะไม่เห็นถึง ความสำคัญของการศึกษาต่อ

9. ความคาดหวังของผู้ปกครอง เนื่องจากความคาดหวังเป็นปัจจัยที่กำหนดจุดมุ่งหมาย ในอนาคต ดังนั้นบิดามารดาย่อมมีความคาดหวังที่จะให้บุตรเป็นคนดี เป็นเด็กเก่ง มีสติปัญญา รวมทั้งได้รับการศึกษาที่ดีในอนาคต

จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัย ผู้วิจัยได้นำตัวแปรต่าง ๆ มาใช้ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผล ต่อการศึกษาต่อ ดังนี้ สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อประกอบด้วย

1. ปัจจัยทางด้านบุคคล ได้แก่ เพศ ภูมิฐานะ ณะที่กำลังศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และที่พักปัจจุบันของนิสิต ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2. ปัจจัยทางการเงิน ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนิสิต รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของ ผู้ปกครอง การมีอาชีพเสริม และแหล่งรายได้ในปัจจุบันของนิสิต ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3. ปัจจัยทางด้านครอบครัว ได้แก่ อาชีพบิดา อาชีพมารดา ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของ บิดา ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของมารดา และสถานะผู้ปกครองของนิสิต ส่งผลต่อการตัดสินใจ ศึกษาต่อสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

4. ปัจจัยทางด้านสถาบันการศึกษา ได้แก่ ความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

แนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์

ความหมายของภาพลักษณ์

ในความหมายพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 “ภาพลักษณ์” (Image) หมายถึง ภาพที่เกิดจากความนึกคิดหรือที่คิดว่าควรจะเป็นเช่นนั้น ซึ่งเดิมใช้คำว่า “จินตภาพ”

ในปัจจุบันนักวิชาการที่สนใจเกี่ยวกับภาพลักษณ์ได้ให้นิยามหรือความหมายของคำว่า ภาพลักษณ์แตกต่างกันดังต่อไปนี้

วิช ลภีรัตนกุล (2544) ภาพลักษณ์ (Image) หมายถึง ภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจ ซึ่งบุคคล มีความรู้สึกนึกคิดต่อองค์กร สถาบัน ภาพในใจดังกล่าวของบุคคลนั้น ๆ อาจได้มาจาก ประสบการณ์ทางตรง และประสบการณ์ทางอ้อมของเขาเอง เช่น ได้พบเจอด้วยตนเอง หรือได้ยิน มาจากคำบอกเล่าของผู้อื่น หรือจากกิตติศัพท์ต่าง ๆ เป็นต้น

วิจิตร อวระกุล (2541) กล่าวว่า “ภาพลักษณ์” เป็นภาพของสถาบัน หน่วยงาน หรือบุคคล ที่เกิดความรู้สึกในใจของคนเรานั้นมีความคิดเห็นอย่างไร เช่น ดี ไม่ดี ชอบ ไม่ชอบ เชื่อถือ ไม่เชื่อถือ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ฯลฯ ถ้าความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่เป็นเช่นไร ภาพลักษณ์ของ สถาบัน หรือหน่วยงานก็จะเป็นเช่นนั้น ซึ่งภาพลักษณ์ที่ดีจะสร้างความนิยม นำเลื่อมใส และ ภาพลักษณ์ที่ไม่ดี ก็จะทำให้การดำเนินงานของสถาบันนั้นล้มเหลวได้

วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ (2548) IMAGE หรือภาพลักษณ์นั้นมีความสำคัญของคำต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

I = Institution สถาบัน คือ ภาพลักษณ์ที่สร้างได้จากการทำให้เชื่อถือองค์กรที่เป็น สถาบัน ซึ่งสถาบันนั้นมีโครงสร้างการจัดการที่มีความเป็นปึกแผ่นค้ำยันใหญ่ มีโลโก้ขององค์กร ที่งามสง่าและสร้างศรัทธาได้ในระยะยาว

M = Management คณะผู้บริหารต้องมีความเฉลียวฉลาด มีความดีและมีผลงานเป็นที่ ยอมรับแก่บุคคลทั่วไป ซึ่งองค์กรระดับโลกเราจะนึกถึงบุคคลที่เป็นเบอร์หนึ่ง เบอร์สองหรือเบอร์ สามได้เป็นอย่างดี สิ่งที่ทำให้ดีก็เป็นเพราะว่าผู้บริหารทุกท่านมีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูง และ Profile เป็นที่ยอมรับ

A = Action การกระทำต่อประชาชนหรือบุคคลทั่วไป หมายถึง มุ่งเน้นการให้บริการที่ดี ไม่เอาเปรียบผู้บริโภค

G = Goodness ความดีงาม เป็นเรื่องขององค์กรที่เป็นคนคืออยู่ในสังคม เป็นคนดีในภาพรวมขององค์กร ซึ่งจะสะท้อนภาพลักษณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

E = Employee พนักงานขององค์กรเปรียบเหมือนทูตองค์กร ที่จะคอยเสริมสร้างความน่าเชื่อถือ สร้างความสัมพันธ์กับบุคคลทั่วไป และกับสังคม ซึ่งเปรียบเสมือนกระบอกเสียงที่สำคัญในการกระจายชื่อเสียงและภาพลักษณ์ขององค์กร แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าขาดการสื่อสารกับพนักงานที่ดีขาดความเข้าใจกัน ภาพลักษณ์ก็จะกลายเป็นภาพที่ติดลบ

พัชรภรณ์ เกษะประกร (2550) ได้ให้คำนิยามว่า ภาพลักษณ์ขององค์กร เป็นการรับรู้ที่เกิดขึ้นในจิตใจของประชาชนที่มีต่อองค์กร โดยประชาชนจะรับรู้จากการสร้างเอกลักษณ์ (Identity) หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่องค์กรสร้างขึ้นมาในสถานการณ์ต่าง ๆ

สรุปได้ว่า ภาพลักษณ์ คือความคิดเห็นของประชาชนหรือบุคคลที่รู้สึกจากการได้รับสัมผัสหรือรับรู้ต่อองค์กร สถาบัน หน่วยงาน บริษัท กลุ่ม ชุมชนต่าง ๆ อาจเป็นความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจนำเสนอให้สาธารณะชนรับรู้ ซึ่งภาพที่ปรากฏในมุมมองของผู้รับรู้หากเป็นภาพลักษณ์ที่ดีก็ทำให้บุคคลเกิดความประทับใจน่าเชื่อถือ หากเป็นภาพลักษณ์ที่ไม่ดีก็ทำให้เกิดความไม่ประทับใจไม่น่าเชื่อถือต่อองค์กรนั้น ๆ

การสร้างภาพลักษณ์

การสร้างภาพลักษณ์ที่องค์กร หน่วยงานหรือรวมถึงสถาบันการศึกษา ต้องสร้างให้ เป็นไปตามการกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร เมื่อองค์กรกำหนดวิสัยทัศน์แล้วจึงกำหนดนโยบาย เพื่อให้เป็นรูปธรรมในการปฏิบัติ จากนั้นจึงนำไปสู่การดำเนินงาน เพื่อให้องค์กรมีภาพลักษณ์ที่ดีตามวิสัยทัศน์ที่ถูกกำหนดไว้ตั้งแต่เริ่มต้น

วิจิตร อวะกุล (2541) กล่าวว่า การสร้างภาพลักษณ์อาจมีแนวทางในการดำเนินการได้หลายวิธี ดังนี้

1. การเสริมสร้างภาพลักษณ์ หรือจินตภาพ เช่น
 - 1.1 ความมีเกียรติ ชื่อเสียงดีเด่น
 - 1.2 ความน่าเลื่อมใสศรัทธา
 - 1.3 การได้รับการยกย่องนับถือ
2. การเสริมสร้างความนิยม เช่น
 - 2.1 การให้บริการที่สะดวกรวดเร็ว
 - 2.1 อาคารสถานที่สะอาดเรียบร้อย
 - 2.3 บุคลากรในหน่วยงานมีความรับผิดชอบ
3. การป้องกันชื่อเสียง เช่น

- 3.1 การชี้แจงนโยบาย วัตถุประสงค์ของหน่วยงานให้ยอมรับอย่างกว้างขวาง
- 3.2 แก้ไขความประพฤติของบุคคล หน่วยงาน
- 3.3 เผยแพร่คุณงามความดี เกียรติยศ ชื่อเสียง
- 3.4 พัฒนาสถานที่ การทำงาน การอบรมบุคคล

สรุปได้ว่า ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งเป็นภาพลักษณ์สถาบัน จึงหมายถึง ภาพลักษณ์ทางด้านต่าง ๆ ที่รวมการบริหารจัดการ หลักสูตรการเรียนการสอน การให้บริการด้านต่าง ๆ อาคารสถานที่ ทำเลที่ตั้ง บุคลากร/ คณาจารย์ผู้สอน และด้านความมีชื่อเสียง โดยภาพลักษณ์ดังกล่าวนี้เป็นภาพที่สาธารณชนทั่วไปรู้จักดี อาจจะได้รับข่าวสาร การได้รับประสบการณ์ตรง หรือการที่มีคนรู้จักมาศึกษาต่อ เป็นต้น

ประเภทของภาพลักษณ์

วิช ลภีรัตนกุล (2544) ภาพลักษณ์สามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ภาพลักษณ์ขององค์กร (Corporate image) คือ ภาพที่เกิดขึ้นจากจิตใจของประชาชนที่มีต่อองค์กรแห่งใดแห่งหนึ่ง รวมไปถึงด้านการบริหาร การจัดการสินค้าและบริการที่องค์กรหรือบริษัทนั้นจัดจำหน่าย

2. ภาพลักษณ์ของสถาบัน (Institution image) เป็นภาพที่เกิดขึ้นในใจของประชาชนที่มีต่อสถาบัน โดยส่วนใหญ่จะเน้นไปที่ตัวสถาบันหรือองค์กรเพียงอย่างเดียว ไม่รวมถึงสินค้าหรือบริการที่จำหน่าย ดังนั้นภาพลักษณ์ประเภทนี้จึงเป็นภาพที่สะท้อนถึงการบริหารและดำเนินงานขององค์กร ทั้งในแง่ระบบการบริหารจัดการ บุคลากร (ผู้บริหารและพนักงาน) ความรับผิดชอบต่อสังคม และการทำประโยชน์แก่สาธารณะ เป็นต้น

3. ภาพลักษณ์ของสินค้าหรือบริการ (Product/ service image) คือ ภาพที่เกิดขึ้นในใจของประชาชนที่มีต่อสินค้าหรือบริการขององค์กรเพียงอย่างเดียว ไม่รวมถึงตัวองค์กรหรือบริษัท ซึ่งองค์กรหรือบริษัทหนึ่ง ๆ อาจมีผลิตภัณฑ์หลายชนิดและหลายยี่ห้อจำหน่ายอยู่ในท้องตลาด ดังนั้น ภาพลักษณ์ประเภทนี้จึงเป็นภาพโดยรวมของผลิตภัณฑ์หรือบริการทุกชนิดและทุกตราหือที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของบริษัทใดบริษัทหนึ่ง

4. ภาพลักษณ์ที่มีต่อตราสินค้า (Brand image) คือภาพที่เกิดขึ้นในใจของประชาชนที่มีต่อสินค้านี้หรือใดยี่ห้อหนึ่ง ทำให้สินค้าหรือบริการนั้นอยู่เหนือบริษัทคู่แข่งอื่น ๆ และสามารถดำรงอยู่ในความทรงจำและจิตใจของประชาชนผู้บริโภคได้ แม้สินค้านี้หลายยี่ห้อจะมาจากบริษัทเดียวกัน แต่ก็ไม่จำเป็นต้องมีภาพลักษณ์เหมือนกัน เนื่องจากภาพลักษณ์ของตราหือถือว่าเป็นสิ่งเฉพาะตัวขึ้นอยู่กับกำหนัดตำแหน่งครองใจ (Product Positioning) ของสินค้านี้หรือใดยี่ห้อหนึ่งที่บริษัทต้องการให้มีความแตกต่าง (Differentiation) จากยี่ห้ออื่น ๆ

หากพิจารณาโครงสร้างและภารกิจของมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นสถานศึกษาประเภทหนึ่ง ประกอบไปด้วยบุคลากรหลายฝ่ายมีหน้าที่บริหารและจัดการศึกษาจึงจัดเป็นประเภทภาพลักษณ์องค์กร (Corporate image) มากกว่าภาพลักษณ์ประเภทอื่น

จึงสรุปได้ว่า ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยบูรพาจัดให้อยู่ในประเภทภาพลักษณ์องค์กร ที่ต้องคำนึงถึงภาพรวมทั้งหมดขององค์กร นับตั้งแต่ระบบการบริหารจัดการ หลักสูตรการเรียน การสอน การให้บริการแก่นิสิต และสังคม ท่ามกลางของมหาวิทยาลัย บุคลากร/ คณาจารย์ผู้สอน เป็นต้น

องค์ประกอบของภาพลักษณ์

พัชราภรณ์ เกษะประกร (2550) เสนอว่า ภาพลักษณ์องค์กรควรมีองค์ประกอบดังนี้

1. ผู้บริหาร (Executive) องค์กรจะดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับผู้บริหาร ซึ่งต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ มีนโยบายที่ดี ซื่อสัตย์สุจริต
2. พนักงาน (Employees) องค์กรจะดีควรมีพนักงานที่มีความสามารถ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีวิถุณของการบริการ มีบุคลิกภาพที่ดี มีความรับผิดชอบต่องาน
3. สินค้า (Product) ควรเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีประโยชน์ตรงกับข้อความโฆษณาที่เผยแพร่
4. การดำเนินงาน (Business practice) ควรมีการคืนกำไรสู่สังคม เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีกับองค์กร
5. กิจกรรมสังคม (Social activities) คือการดูแลเอาใจใส่สังคม ร่วมกิจกรรมการกุศล หรือสร้างประโยชน์แก่สังคม
6. เครื่องมือ เครื่องใช้หรืออุปกรณ์ในสำนักงาน (Equipments and stationaries) องค์กรต้องมีสิ่งทีแสดงสัญลักษณ์ของบริษัท เช่น เครื่องแบบพนักงาน อุปกรณ์สำนักงาน วัสดุเครื่องใช้สำนักงาน วัสดุสิ้นเปลือง ฯลฯ

ดังนั้น ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา ก็ควรประกอบด้วยภาพลักษณ์ต่าง ๆ ได้แก่ ด้านท่าเลที่ตั้ง ด้านบุคลากร/ คณาจารย์ผู้สอน ด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรของสถาบันการศึกษา และด้านความมีชื่อเสียง เป็นต้น

การสร้างภาพลักษณ์ของสถาบันการศึกษา

ใจทิพย์ ศรีประกายเพชร (2537) ปัจจัยที่ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ของสถาบันการศึกษา คือ ผลที่เกิดจากความเชื่อถือ การยอมรับ และศรัทธาที่บุคคลมีต่อสถาบันการศึกษา ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยดังต่อไปนี้

1. ความเชื่อถือ

1.1 บุคลากร ผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ประพฤติดี และปฏิบัติหน้าที่เต็มความสามารถ

1.2 ชื่อเสียงขององค์กรในด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านรวมกัน เช่น ด้านวิชาการ กีฬา คนตรี จริยธรรม เป็นต้น

1.3 ความเหมาะสมของอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษา

1.4 การพัฒนาสถาบันการศึกษาจนได้รับรางวัลและการยกย่อง

2. การยอมรับ

2.1 ผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานมาศึกษาต่อมากขึ้น

2.2 บุคลากรในสถาบันการศึกษาเป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมของชุมชน

2.3 สถาบันศึกษามีโครงการที่ดำเนินการร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน

3. ความเลื่อมใสศรัทธา

3.1 ความภูมิใจของผู้ที่จบจากสถาบันการศึกษาแล้วประสบความสำเร็จในการทำงาน และการศึกษาต่อ

3.2 ความประทับใจของผู้เรียนและผู้ปกครองที่มีต่อสถาบันการศึกษา

กลยุทธ์ในการสร้างภาพลักษณ์ควรดำเนินการดังนี้

1. สร้างความรู้สึกรักให้ประชาชนยอมรับและเห็นด้วย อันเป็นผลให้มหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาเป็นที่น่าเชื่อถือ

2. ปรับปรุงมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาทั้งหมด ทั้งด้านการบริหาร การจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

3. กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายล่วงหน้าเพื่อเป็นแนวทางและหลักในการทำงาน

4. นำมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาเข้าไปเกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่นมากขึ้น

5. สร้างมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาให้มีชื่อเสียง

6. เน้นการประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนในการสร้างภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษา ควรดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาตามการรับรู้ของบุคลากร ในสถาบัน นักเรียน นิสิต นักศึกษา ชุมชน และสังคมทั่วไป โดยการวิเคราะห์วิจัย หรือสำรวจความคิดเห็น

2. สร้างความตระหนักแก่บุคลากรให้เห็นถึงความสำคัญของภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษา

3. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน หาความต้องการความจำเป็นในการพัฒนามหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เกิดภาพลักษณ์ที่ดี

4. กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย นโยบาย และแผนการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาสถาบันการศึกษาให้มีคุณภาพ ได้รับการยอมรับ เชื่อถือ และศรัทธาจากประชาชน

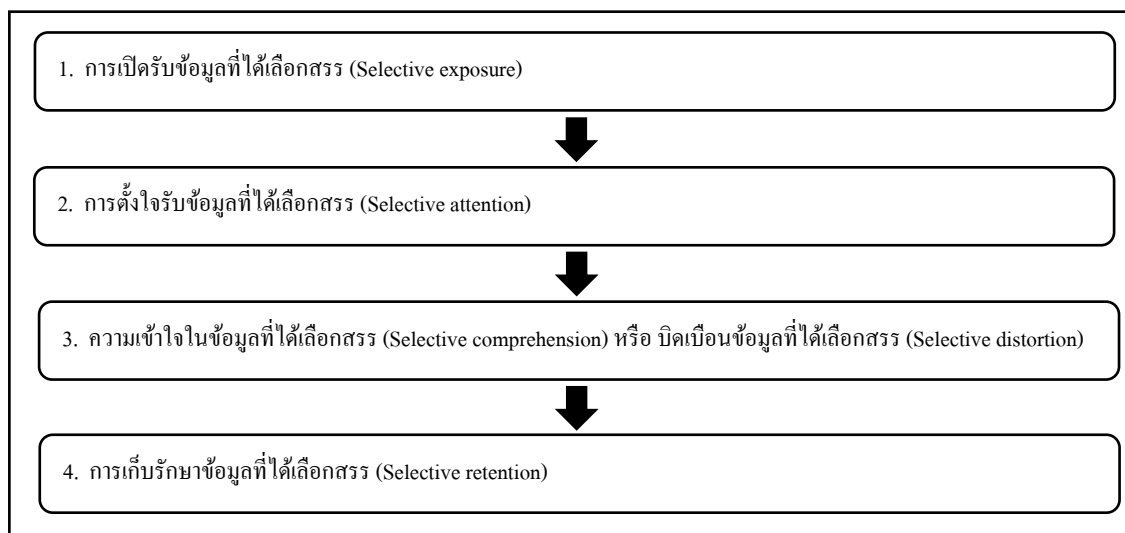
5. ใช้การประชาสัมพันธ์เป็นมาตรการสำคัญในการสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาควบคู่ไปกับบริหาร และจัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นความเป็นเลิศ

6. มีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานสม่ำเสมอ และนำผลการประเมินไปปรับปรุงการทำงาน

7. ทำการพัฒนามหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

ทฤษฎีเกี่ยวกับภาพลักษณ์องค์กร

การรับรู้ (Perceptions) เกี่ยวกับภาพลักษณ์องค์กรเป็นกระบวนการที่แต่ละบุคคล เลือกสรร (Selects) จัดระเบียบ (Organizes) และตีความ (Interprets) เกี่ยวกับสิ่งกระตุ้น (Stimulus) โดยอาศัยประสาทสัมผัสทั้งห้า เพื่อสร้างภาพที่มีความหมายออกมา ซึ่งขั้นตอนในการรับรู้สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ขั้นตอน ดังรูป โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 4 โครงสร้างขั้นตอนในการรับรู้ภาพลักษณ์องค์กร

1. การเปิดรับข้อมูลที่ได้เลือกสรร (Selective exposure) เกิดขึ้นเมื่อผู้บริโภคเปิดโอกาสให้ข้อมูลเข้ามาสู่ตนเอง

2. การตั้งใจรับข้อมูลที่ได้เลือกสรร (Selective attention) เกิดขึ้นเมื่อผู้บริโภคลึกที่จะตั้งใจรับสิ่งกระตุ้นอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความตั้งใจรับข้อมูล นักการตลาดจะต้องใช้ความพยายามที่จะสร้างงานทางด้านการตลาดให้มีลักษณะเด่นและน่าสนใจ เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความตั้งใจรับข่าวสารอย่างต่อเนื่อง

3. ความเข้าใจในข้อมูลที่ได้เลือกสรร (Selective comprehension) หรือ บิดเบือนข้อมูลที่ได้เลือกสรร (Selective distortion) ดังนี้

ความเข้าใจในข้อมูลที่ได้เลือกสรร (Selective comprehension) แม้ผู้บริโภคมุ่งตั้งใจรับข่าวสารทางการตลาด แต่ไม่ได้หมายความว่าข่าวสารนั้นจะถูกตีความไปในทางที่ถูกต้องเสมอไปในขั้นนี้จึงเป็นการตีความหมายของข้อมูลที่รับเข้ามาว่ามีความเข้าใจตามนักการตลาดกำหนดไว้หรือไม่ ถ้าเข้าใจก็นำไปสู่ขั้นตอนต่อไป ซึ่งการตีความของข้อมูลที่ได้รับนั้นจะขึ้นอยู่กับทัศนคติ ความเชื่อถือ และประสบการณ์ของผู้รับข้อมูลด้วย

การบิดเบือนข้อมูลที่ได้เลือกสรร (Selective distortion) การส่งข้อมูลข่าวสารอาจจะไม่สัมฤทธิ์ผลตามที่ผู้ส่งตั้งใจ เนื่องจากแต่ละบุคคลมีแนวโน้มที่จะตีความหมายของข่าวสารโดยมีความสัมพันธ์กับความเชื่อที่ตนมีอยู่ ซึ่งอาจทำให้ข่าวสารบิดเบือนไปจากความเป็นจริง ซึ่งนักการตลาดจะต้องเข้าใจจิตใจผู้บริโภคเพราะมีผลกระทบกระเทือนต่อการแปลความหมายของข้อมูลข่าวสารและพฤติกรรมของผู้บริโภค

4. การเก็บรักษาข้อมูลที่ได้เลือกสรร (Selective retention) หมายถึง การที่ผู้บริโภคจดจำข้อมูลบางส่วนที่เขาได้เห็น ได้อ่าน หรือ ได้ยิน หลังจากเกิดการเปิดรับและเกิดความเข้าใจแล้ว นักการตลาดต้องพยายามสร้างข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของตนให้อยู่ในความทรงจำของผู้บริโภค โดยการส่งข้อมูลซ้ำ ๆ ไปยังกลุ่มเป้าหมาย ทำให้ผู้บริโภคเกิดความทรงจำ และตัดสินใจผลิตภัณฑ์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เกรียงศักดิ์ แสงจันทร์ (2549) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการตัดสินใจของนิสิตในการศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา และเพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาในการตัดสินใจศึกษาต่อของนิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา กลุ่มตัวอย่างคือ นิสิตที่กำลังศึกษาในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

จำนวน 298 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า Rating scale) 5 ระดับ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ และวิเคราะห์ความแปรปรวนด้วยสถิติ t-test และ F-test(One-way ANOVA) ผลการศึกษาพบว่า นิสิตมีระดับการตัดสินใจต่อการศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และพบว่าปัจจัยที่เกี่ยวกับวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต อยู่ในระดับมาก คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน รองลงมาคือ ด้านหลักสูตร ด้านภาพลักษณ์ของวิทยาลัย และด้านการบริหารจัดการของวิทยาลัย ส่วนด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้แก่ เพศ รายได้ ภาพลักษณ์ของวิทยาลัย หลักสูตร อาจารย์ผู้สอน อุปกรณ์การเรียนการสอน และการบริหารจัดการของวิทยาลัย

อุษณีย์ แจ่มใส (2552) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการตลาดกับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยรังสิต จำนวน 348 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต อยู่ในระดับมาก การตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต อยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการตัดสินใจศึกษาต่อมหาวิทยาลัยรังสิตจำแนกจากข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล พบว่านักศึกษาที่เลือกกลุ่มสาขาวิชาที่ศึกษา อาชีพบิดา ระดับการศึกษาบิดา แตกต่างกัน มีระดับการตัดสินใจศึกษาต่อมหาวิทยาลัยรังสิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วน เพศ คะแนนเฉลี่ยสะสม อาชีพมารดา รายได้ผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของมารดา ภูมิลำเนา และวิธีการสมัครเข้าศึกษาต่อ ไม่พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังพบอีกว่า ปัจจัยทางการตลาด มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อมหาวิทยาลัยรังสิต ทั้งด้านเป้าหมายส่วนตัว ด้านความเชื่อ และด้านค่านิยม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จริฎีกาล นาคนวน (2553) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา ภาคปกติ ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปด้านการเรียนการสอน และความพร้อมของทรัพยากรที่เป็นองค์ประกอบของการจัดการการเรียนการสอน เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา ภาคปกติ ของนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งได้จากการใช้แบบสอบถามนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา จำนวน 400 ตัวอย่าง และข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารตำรา บทความวิชาการและการสืบค้นข้อมูลสถิติต่างๆจากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงพรรณนาและเชิงปริมาณ โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยด้วยวิธี Independent sample t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า มหาวิทยาลัยมีทรัพยากรสนับสนุนด้านการเรียนการสอนที่มากพอ เช่น อาคารสถานที่ ห้องสมุด ระบบสาธารณูปโภค ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ไร้สาย มีคณาจารย์และผู้ที่ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ มีหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของนิสิตและบุคคลทั่วไป ซึ่งเปิดสอนที่วิทยาเขตบางเขนและพร้อมที่จะนำเสนอมาเปิดสอนที่วิทยาเขตศรีราชา มีค่าใช้จ่ายในการเรียนที่ไม่สูงมากนัก อีกทั้งยังมีสถานที่ตั้งติดกับถนนสุขุมวิทมีการคมนาคมที่สะดวก ผลการสำรวจพบว่า นิสิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21-22 ปี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000-10,000 บาท ส่วนใหญ่เป็นรายได้ที่มาจากผู้ปกครองส่งให้ ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ปัจจัยด้านอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน ด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านทำเลที่ตั้งและอาคารสถานที่ ด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา ด้านอาจารย์และบุคลากร และด้านรูปแบบการเรียน ตามลำดับ จากการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของกลุ่มตัวอย่างพบว่า เพศ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และแหล่งที่มาของรายได้ มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อไม่แตกต่างกัน

ชนินทร์ เลิศประภากรณ์ (2554) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโททางการบัญชี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในระดับปริญญาโททางการบัญชี และศึกษาสิ่งที่ผู้ที่สนใจศึกษาต่อสนใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโททางการบัญชีคาดว่าจะได้รับจากการศึกษา มีกลุ่มประชากรคือ ประชากรที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ซึ่งอาศัยอยู่เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสำรวจ ซึ่งได้ส่งแบบสอบถามทั้งหมด 400 ชุดและได้รับแบบสอบถามกลับมาทั้งหมดจำนวน 349 ชุด จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโท มากที่สุดคือ

ปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา รองลงมาคือปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยทางด้านครอบครัว ตามลำดับ ก่อนตัดสินใจศึกษาต่อ โครงการปริญญาโททางการบัญชี กลุ่มตัวอย่างไม่มีความสนใจที่จะสมัครสอบในโครงการอื่นเลย และสนใจศึกษาในช่วงวันหยุดประจำสัปดาห์ (วันเสาร์-วันอาทิตย์) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความสนใจจะศึกษาต่อในระดับปริญญาโททางการบัญชีที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทราบข้อมูลการศึกษาต่อปริญญาโททางการบัญชีจากเว็บไซต์ จะนำรายได้จากการประกอบอาชีพของตนมาจ่ายในระหว่างช่วงศึกษาต่อ และมีค่าเฉลี่ยแนวโน้มระดับปานกลางที่จะศึกษาต่อปริญญาโททางการบัญชีภายใน 1-2 ปี ข้างหน้า นอกจากนี้แล้วยังมีความคาดหวังว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจะได้งานใหม่ที่ดีกว่าเดิม ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้ผลจากการวิเคราะห์ปัจจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโททางการบัญชี ได้แก่ ปัจจัยด้านความก้าวหน้า และปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายค่าครองชีพ

ชลธิชา สุขเกษม (2554) ศึกษาเรื่องการตัดสินใจศึกษาต่อของนิสิตในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเหตุผลของนิสิตในการศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต เพื่อศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่นิสิตใช้ในการตัดสินใจศึกษาต่อในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตและเพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจศึกษาต่อของนิสิตในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตจำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ และรายได้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน รุ่น 2 และรุ่น 3 ศูนย์การศึกษาชลบุรี รวมจำนวน 114 คน เครื่องที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) จากผลการศึกษาพบว่า เหตุผลอันดับ 1 ในการเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพาของผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระบุ คือ การวางแผนเป้าหมายว่าจะศึกษาต่อให้ถึงในระดับที่สูง ผลการเปรียบเทียบการตัดสินใจศึกษาต่อของนิสิตในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ และรายได้ พบว่า ในภาพรวมของปัจจัยทุกด้านมีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนิสิตเพศชาย และมีอายุระหว่าง 36-40 ปี นิสิตที่มีสถานภาพสมรสและมีอาชีพรับราชการ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 30,001-40,000 บาท ในระดับมาก

ณัฐริดา ศรีวะอุไร (2556) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจศึกษาต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อ

กระบวนการตัดสินใจศึกษาต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตของนักศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีความสัมพันธ์ต่อกระบวนการตัดสินใจศึกษาต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตของนักศึกษาที่ศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อศึกษาปัจจัยด้านความต้องการส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์ต่อกระบวนการตัดสินใจศึกษาต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตของนักศึกษาที่ศึกษาในอุบลราชธานี เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตของนักศึกษาที่ศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี และเพื่อศึกษาปัจจัยด้านความต้องการส่วนบุคคลที่มีผลต่อการกระบวนการตัดสินใจศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตของนักศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้วิจัยเชิงสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 158 คนที่กำลังศึกษาในหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต เครื่องที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถาม 3 ด้าน คือ ส่วนประสมทางการตลาด ความต้องการส่วนบุคคล และกระบวนการตัดสินใจศึกษาต่อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ โดยใช้โปรแกรมสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.89$) โดยปัจจัยด้านหลักสูตรในการศึกษามีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.32$) ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความต้องการส่วนบุคคลทั้ง 3 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.37$) โดยปัจจัยด้านความมั่นคงมีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.55$) ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับกระบวนการตัดสินใจทั้ง 5 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.99$) โดยการประเมินทางเลือกมีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.67$)

ด้านปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า เพศ อายุ อาชีพ และรายได้มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจศึกษาต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตของนักศึกษาที่ศึกษา ในจังหวัดอุบลราชธานีแตกต่างกัน ส่วนสถานภาพ ประสพการณ์การทำงาน และสถานที่ศึกษามีผลต่อกระบวนการตัดสินใจศึกษาต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตของนักศึกษา ในจังหวัดอุบลราชธานี ไม่แตกต่างกัน

ด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดและปัจจัยด้านความต้องการส่วนบุคคลในทุกด้าน มีความสัมพันธ์กับกระบวนการตัดสินใจศึกษาต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตของนักศึกษาที่ศึกษา ในจังหวัดอุบลราชธานีอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยพบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในด้านหลักสูตรในการศึกษา มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงกว่าด้านอื่น ๆ

($r = 0.711$) และปัจจัยด้านความต้องการส่วนบุคคลในด้านความมั่นคง มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงกว่าด้านอื่น ๆ ($r = 0.710$)

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจศึกษาต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตของนักศึกษาที่ศึกษา ในจังหวัดอุบลราชธานี คือ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านหลักสูตรในการศึกษา ($\beta = 0.597$) โดยปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านหลักสูตรจะมีอิทธิพลมากกว่าด้านการโฆษณาการศึกษา ส่วนด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษาและสถานที่ในการศึกษา ในจังหวัดอุบลราชธานี และปัจจัยด้านความต้องการส่วนบุคคลด้านการยอมรับทางสังคม ($\beta = 0.414$) และด้านความมั่นคง ($\beta = 0.396$) มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจศึกษาต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตของนักศึกษาที่ศึกษา ในจังหวัดอุบลราชธานี โดยปัจจัยด้านความต้องการส่วนบุคคลด้านการยอมรับทางสังคม มีอิทธิพลมากกว่าด้านความมั่นคง ส่วนปัจจัยด้านความก้าวหน้า ไม่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจศึกษาต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตของนักศึกษาที่ศึกษา ในจังหวัดอุบลราชธานี

ภาวิตา กั้นเกษ (2558) ศึกษาเรื่องปัจจัยในการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2554 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยในการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 2,131 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน ทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็นด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้ค่าที่ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยในการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พบว่า ด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ด้านบุคลากร และด้านลักษณะทางกายภาพ อยู่ในระดับมาก ด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.49 และเมื่อพิจารณารายข้อ ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยเป็นที่ยอมรับเป็นมหาวิทยาลัยได้รับรองมาตรฐานการศึกษา อาจารย์ผู้สอนมีคุณภาพ และมีอุปกรณ์ เครื่องมือและเครื่องใช้ในการเรียนการสอนที่ทันสมัยอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยในการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จำแนกตามเพศ สาขาวิชาที่ศึกษา ผลคะแนนเฉลี่ยสะสม อาชีพบิดามารดา รายได้ของครอบครัว ภูมิฐานะของครอบครัว พบว่า เพศแตกต่างกัน

มีปัจจัยในการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา โดยมีเนื้อหาสาระสำคัญในการดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. กำหนดเกณฑ์การแปลผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 สายสังคมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2555

ดังนั้น ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 สายสังคมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2555 ซึ่งประกอบด้วยนิสิตที่ศึกษาในคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ รวมจำนวนทั้งสิ้น 4,247 คน (กองทะเบียนและประมวลผลการศึกษา, 2559)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีกำหนดโควตา โดยเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์และคณะศึกษาศาสตร์ จำนวนคณะละ 50 คนและเก็บข้อมูลจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ จำนวนคณะละ 100 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 350 คน

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

คณะ	จำนวน ประชากร	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง (คน)	จำนวนเก็บรวม รวมจริง (คน)
1. คณะการจัดการและการท่องเที่ยว	682	50	58
2. คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์	477	50	53
3. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	1,516	100	101
4. คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	945	100	105
5. คณะศึกษาศาสตร์	627	50	53
รวม	4,247	350	370

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามปลายปิด (Close end) ซึ่งแนวคำถามสร้างขึ้นมาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 13 ข้อ ได้แก่ เพศ ภูมิลำเนา คณะที่กำลังศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่พักปัจจุบันของนิสิต รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนิสิต รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง การมีอาชีพเสริม แหล่งรายได้ปัจจุบันของนิสิต อาชีพบิดา อาชีพมารดา ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของบิดา ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของมารดา สถานะผู้ปกครองหลักของนิสิต ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check list)

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 23 ข้อ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านทำเลที่ตั้งมหาวิทยาลัย	จำนวน	6	ข้อ
2. ด้านบุคลากร/ คณาจารย์ผู้สอน	จำนวน	3	ข้อ
3. ด้านการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย	จำนวน	8	ข้อ
4. ด้านหลักสูตรของสถาบันการศึกษา	จำนวน	3	ข้อ
5. ด้านความมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย	จำนวน	3	ข้อ

ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็น Likert scale แบ่งออกเป็น 5 ระดับจัดเป็นการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval scale) มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
เฉย ๆ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ ความต้องการศึกษาต่อ แนวโน้มของช่วงเวลาในการศึกษาต่อ ความต้องการศึกษาต่อ ระยะเวลาที่จะศึกษาต่อ สาเหตุที่จะศึกษาต่อ สาเหตุสำคัญที่สุดที่จะศึกษาต่อ หลักสูตรที่สนใจศึกษาต่อ รูปแบบที่จะศึกษาต่อ ค่าธรรมเนียมที่จะศึกษาต่อ และสถาบันที่สนใจศึกษาต่อมากที่สุด มีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List)

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

การสร้างเครื่องมือ

1. ดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ ตำรา และเอกสารต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย
2. ทำการร่างแบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ
 - 2.1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
 - 2.2 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา
 - 2.3 แบบสอบถามข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา
3. นำแบบสอบถามฉบับร่างไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาให้ช่วยพิจารณาตรวจสอบแก้ไขข้อคำถามให้ครอบคลุมถึงเนื้อหาของงานวิจัย เพื่อนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ถูกต้อง

4. นำแบบสอบถามที่ทำการแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษากลับไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง หากมีการแก้ไขแบบสอบถามอีกก็ควรนำกลับมาให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบซ้ำอีกครั้ง เพื่อความถูกต้อง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาเรียบร้อยแล้ว ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญทำการพิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1.1 ดร.สุปราณี ธรรมพิทักษ์ รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

1.2 อาจารย์กาญจนา บุญยัง อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ

มหาวิทยาลัยบูรพา

1.3 นางพิมกานต์ดีดา แนบเซย นักประชาสัมพันธ์ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ

มหาวิทยาลัยบูรพา

2. นำแบบสอบถามที่ทำการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ถูกต้องและมีคุณภาพ

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

4. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ส่วนของแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยบูรพาด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาช (Cronbach) ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ได้จะแสดงถึงระดับความคงที่ของแบบสอบถาม โดยมีค่าเท่ากับ 0.912 แสดงว่ามีค่าความเชื่อมั่นมากหรือความเชื่อถือได้มากสามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

5. นำแบบสอบถามที่ทำการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วมาจัดพิมพ์ และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เข้าเก็บข้อมูล ซึ่งออกโดยวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล โดยวิธีการตอบแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่มหาวิทยาลัยบูรพา บริเวณ

คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ โดยแจกแบบสอบถามกับนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 ในแต่ละคณะที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบออนไลน์ ร่วมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวผู้วิจัยเอง และรอรับแบบสอบถามคืนทันที ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเกินจากจำนวนที่กำหนดไว้ร้อยละ 20 ของจำนวนที่กำหนดไว้ในแต่ละคณะ เพื่อป้องกันความไม่สมบูรณ์

3. เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถามจนครบพบว่า มีแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 370 ชุด ซึ่งได้ข้อมูลมากกว่าข้อมูลที่ได้กำหนดไว้
4. บันทึกข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 350 ชุด และตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการจัดระเบียบและบันทึกข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้ทั้งหมดไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติแล้ววิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ภูมิลำเนา คณะที่กำลังศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่พักปัจจุบันของนิสิต รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนิสิต รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครองที่มีอาชีพเสริมของนิสิต แหล่งรายได้ในปัจจุบันของนิสิต อาชีพบิดา อาชีพมารดา ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของบิดา ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของมารดา และผู้ปกครองหลักของนิสิต โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ซึ่งค่าสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา ได้แก่ ภาพลักษณ์ มหาวิทยาลัย ซึ่งพิจารณาจาก ทำเลที่ตั้งมหาวิทยาลัย บุคลากร/ คณาจารย์ผู้สอน การบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย หลักสูตรของสถาบันการศึกษา และความมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ซึ่งค่าสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา ได้แก่ ความต้องการศึกษาต่อ แนวโน้มของช่วงเวลาในการศึกษาต่อความต้องการศึกษาต่อ ระยะเวลาที่จะศึกษาต่อ สาเหตุที่จะศึกษาต่อ สาเหตุสำคัญที่สุดที่จะศึกษาต่อ หลักสูตรที่สนใจศึกษาต่อ รูปแบบที่จะศึกษาต่อ ค่าธรรมเนียม

ที่จะศึกษาต่อ และสถาบันที่สนใจศึกษาต่อมากที่สุด โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ซึ่งค่าสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ

4. การทดสอบสมมติฐานการวิจัยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาใช้ สถิติไคสแควร์ (Chi-Square)

กำหนดเกณฑ์การแปลผล

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย จากสูตร (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2546)

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= (\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}) / \text{จำนวนชั้น} \\ &= (5-1) / 5 \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

4.21-5.00	หมายถึง	มหาวิทยาลัยบูรพามีภาพลักษณ์อยู่ในระดับดีมาก
3.41-4.20	หมายถึง	มหาวิทยาลัยบูรพามีภาพลักษณ์อยู่ในระดับดี
2.61-3.40	หมายถึง	มหาวิทยาลัยบูรพามีภาพลักษณ์อยู่ในระดับปานกลาง
1.81-2.60	หมายถึง	มหาวิทยาลัยบูรพามีภาพลักษณ์อยู่ในระดับควรปรับปรุง
1.00-1.80	หมายถึง	มหาวิทยาลัยบูรพามีภาพลักษณ์อยู่ในระดับต้องปรับ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อของนิสิตระดับปริญญาตรี ในระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา โดยทำการศึกษาข้อมูลจากนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 สายสังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2555 จำนวนทั้งหมด 370 คน ผลการศึกษาระบุโดยลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา

ส่วนที่ 3 ผลการศึกษาข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ

เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา

ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี สายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลด้านบุคคลของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา (n = 370)

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	146	39.46
	หญิง	224	60.54

ตารางที่ 3 (ต่อ)

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ภูมิสำเนาของนิสิต	กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	77	20.81
	ภาคกลาง	35	9.46
	ภาคตะวันออก	172	46.49
	ภาคตะวันตก	14	3.78
	ภาคเหนือ	18	4.86
	ภาคใต้	22	5.95
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	32	8.65
คณะที่กำลังศึกษา	คณะการจัดการและการท่องเที่ยว	58	15.68
	คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์	53	14.32
	คณะศึกษาศาสตร์	53	14.32
	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	101	27.30
	คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	105	28.38
รูปแบบการเรียน	ภาคปกติ	267	72.16
	ภาคพิเศษ	103	27.84
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ต่ำกว่า 2.00	1	0.27
	ช่วงระหว่าง 2.00-2.50	73	19.73
	ช่วงระหว่าง 2.51-3.00	145	39.19
	ช่วงระหว่าง 3.01-3.50	120	32.43
	ช่วงระหว่าง 3.51-4.0	31	8.38
ที่พักปัจจุบันของนิสิต	หอพักในมหาวิทยาลัย	59	15.95
	หอพักนอกมหาวิทยาลัย	152	41.08
	อพาร์ทเมนท์/ คอนโด	72	19.46
	บ้าน	87	23.51

จากตารางที่ 3 คุณลักษณะทั่วไปทางด้านบุคคลของนิสิตระดับปริญญาตรีสายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวนทั้งหมด 370 คน พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรีสายสังคมศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้มากกว่าครึ่งเป็นผู้หญิง (ร้อยละ 60.54)

มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงมากที่สุด (ร้อยละ 46.49) รองลงมาคือ กรุงเทพมหานครและ
 ปริมณฑล (ร้อยละ 20.81) ภาคกลาง (ร้อยละ 9.46) และมีเพียงร้อยละ 3.78 ที่มีภูมิลำเนาอยู่
 ภาคตะวันตก ศึกษาอยู่คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์มากที่สุด (ร้อยละ 28.38) รองลงมาคือ
 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ร้อยละ 27.30) คณะการจัดการและการท่องเที่ยว (ร้อยละ
 15.68) คณะนิเทศศาสตร์และคณะศึกษาศาสตร์เท่ากัน (ร้อยละ 14.32) โดยมากกว่าครึ่ง
 นิติศึกษาภาคปกติ (ร้อยละ 72.16) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA) ในระดับปริญญาตรีเฉลี่ยอยู่
 ในช่วงระหว่าง 2.51-3.00 มากที่สุด (ร้อยละ 39.19) รองลงมาคือ ช่วงระหว่าง 3.01-3.50 (ร้อยละ
 32.43) และช่วงระหว่าง 2.00-2.50 (ร้อยละ 19.73) นอกจากนี้ยังพบว่าร้อยละ 41.08 นิติอาศัยอยู่
 หอพักนอกมหาวิทยาลัย รองลงมาคืออาศัยอยู่อพาร์ทเมนท์/ คอนโด ร้อยละ 19.46 มีเพียงร้อยละ
 15.95 อาศัยอยู่หอพักในมหาวิทยาลัย และร้อยละ 23.51 อาศัยอยู่ที่บ้าน

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี สายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลด้านการเงินของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา
 (n = 370)

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของนิสิต	ไม่เกิน 5,001 บาท	35	9.46
	5,001-7,000 บาท	122	32.97
	7,001-10,000 บาท	108	29.19
	ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป	105	28.38
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของผู้ปกครอง	ไม่เกิน 10,001 บาท	10	2.70
	10,001-20,000 บาท	57	15.41
	20,001-30,000 บาท	87	23.51
	30,001-40,000 บาท	69	18.65
	40,001-50,000 บาท	59	15.95
	ตั้งแต่ 50,000 บาทขึ้นไป	88	23.78
นิสิตมีอาชีพเสริม หรือไม่	มี	157	42.43
	ไม่มี	213	57.57

ตารางที่ 4 (ต่อ)

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
การมีอาชีพเสริมของ นิสิต (n=157)	ไม่เกิน 5,001 บาท	85	54.14
	5,001-7,000 บาท	32	20.38
	7,001-10,000 บาท	16	10.19
	ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป	24	15.29
แหล่งรายได้ใน	พ่อแม่ หรือ ผู้ปกครอง หรือ ครอบครัว	333	90.00
ปัจจุบันของนิสิต*	ได้รับทุนการศึกษาจากหน่วยงานราชการ	52	14.05
	ได้รับทุนการศึกษาจากภาคเอกชน	6	1.62
	จากการประกอบอาชีพเสริมของตนเอง	114	30.81

หมายเหตุ: (*) ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4 คุณลักษณะทั่วไปทางการเงินของนิสิตระดับปริญญาตรี สายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวนทั้งหมด 370 คน พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี สายสังคมศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-7,000 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 32.97) ผู้ปกครองของนิสิตมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 50,000 บาทขึ้นไป มากที่สุด (ร้อยละ 23.78) รองลงมาคือ 20,001-30,000 บาท (ร้อยละ 23.51) และมีเพียงร้อยละ 2.70 ที่ผู้ปกครองของนิสิตมีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 10,001 บาท โดยมากกว่าครึ่งนิสิตไม่ได้ประกอบอาชีพเสริม (ร้อยละ 57.57) ส่วนนิสิตที่มีอาชีพเสริมจะมีรายได้ไม่เกิน 5,001 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 54.14) สำหรับแหล่งรายได้ในปัจจุบันของนิสิตเกือบทั้งหมดมาจากพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง หรือครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 90 รองลงมาคือ จากการประกอบอาชีพเสริมของตนเอง (ร้อยละ 30.81)

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี สายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลด้านครอบครัวของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา (n = 370)

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพบิดา	รับราชการ	67	18.11
	รัฐวิสาหกิจ	18	4.86

ตารางที่ 5 (ต่อ)

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพบิดา	พนักงานบริษัทเอกชน	71	19.19
	เกษตรกร	53	14.32
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	141	38.11
	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	13	3.51
	อื่น ๆ	7	1.89
อาชีพมารดา	รับราชการ	56	15.14
	รัฐวิสาหกิจ	16	4.32
	พนักงานบริษัทเอกชน	53	14.32
	เกษตรกร	39	10.54
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	155	41.89
	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	47	12.70
	อื่น ๆ	4	1.08
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	232	62.70
ชั้นสูงสุดของบิดา	ปริญญาตรี	122	32.97
	ปริญญาโท	14	3.78
	ปริญญาเอก	2	0.54
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	245	66.22
ชั้นสูงสุดของมารดา	ปริญญาตรี	110	29.73
	ปริญญาโท	15	4.05
สถานะผู้ปกครอง	พ่อ	176	47.57
หลักของนิติน	แม่	171	46.22
	ญาติพี่น้อง	22	5.95
	อื่น ๆ	1	0.27

จากตารางที่ 5 คุณลักษณะทั่วไปทางด้านครอบครัวของนิตินระดับปริญญาตรี
สายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวนทั้งหมด 370 คน พบว่า นิตินระดับปริญญาตรี

สายสังคมศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้บิดาของนิสิตประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด (ร้อยละ 38.11) รองลงมาคือ พนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 19.19) และรับราชการ (ร้อยละ 18.11) ส่วนมารดาของนิสิตประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว มากที่สุด (ร้อยละ 41.89) รองลงมาคือ รับราชการ (ร้อยละ 15.14) และพนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 14.32) ส่วนการศึกษาขั้นสูงสุดของบิดาพบว่า ร้อยละ 62.70 ศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 32.97) และการศึกษาขั้นสูงสุดของมารดาพบว่า ร้อยละ 66.22 ศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 29.73) นอกจากนี้ยังพบว่า ร้อยละ 47.57 พ่อ คือ ผู้ปกครองหลักของนิสิต รองลงมาคือ แม่ (ร้อยละ 46.22)

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยบูรพาของนิสิตระดับปริญญาตรี สายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (n = 370)

ภาพลักษณ์ของ มหาวิทยาลัยบูรพา	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	SD	แปล ความ
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	เฉย ๆ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง			
ด้านภาพลักษณ์มหาวิทยาลัย								
1. ทำเลที่ตั้งมหาวิทยาลัย								
1.1 สถานที่ตั้งอยู่ในย่าน ความเจริญและอยู่ใกล้ แหล่งชุมชน	177 (47.84)	162 (43.78)	29 (7.84)	2 (0.54)	0 (0.00)	4.39	0.65	ดีมาก
1.2 สถานที่ตั้งมหาวิทยาลัย อยู่ในบริเวณที่การคมนาคม ไปมาสะดวก	179 (48.38)	144 (38.92)	43 (11.62)	2 (0.54)	2 (0.54)	4.34	0.75	ดีมาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาพลักษณ์ของ มหาวิทยาลัยบูรพา	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	SD	แปล ความ
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	เฉยๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ เห็น			
1.3 มหาวิทยาลัยตั้งอยู่ ในพื้นที่ไม่ไกลจากที่ พักอาศัย สามารถ เดินทางได้อย่าง สะดวก	192 (51.89)	141 (38.11)	32 (8.65)	5 (1.35)	0 (0.00)	4.41	0.70	ดีมาก
1.4 มีบรรยากาศและ สภาพแวดล้อมที่ดี น่าเข้าศึกษา	153 (41.35)	166 (44.86)	49 (13.24)	2 (0.54)	0 (0.00)	4.27	0.70	ดีมาก
1.5 มีที่จอดรถ กว้างขวางและ เพียงพอ	86 (23.24)	133 (35.95)	120 (32.43)	27 (7.30)	4 (1.08)	3.73	0.94	ดี
1.6 อาคาร สถานที่ เพียงพอกับจำนวน นิสิต	89 (24.05)	169 (45.68)	86 (23.24)	21 (5.68)	5 (1.35)	3.85	0.90	ดี
ภาพรวมด้านทำเลที่ตั้งมหาวิทยาลัย						4.16	0.55	ดี
2. คณาจารย์ผู้สอน								
2.1 ผู้บริหารระดับสูง ของมหาวิทยาลัย มีวิสัยทัศน์	86 (23.24)	172 (46.49)	100 (27.03)	10 (2.70)	2 (0.54)	3.89	0.81	ดี

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาพลักษณ์ของ มหาวิทยาลัยบูรพา	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	SD	แปล ความ
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ เห็น			
2.2 คณาจารย์มีผลงาน วิชาการเป็น ที่ยอมรับใน วงการศึกษา	118 (31.89)	172 (46.49)	80 (21.62)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.10	0.73	ดี
2.3 คณาจารย์ผู้สอน เป็นผู้มีชื่อเสียง ภาพรวมคณาจารย์ผู้สอน	96 (25.95)	172 (46.49)	99 (26.76)	3 (0.81)	0 (0.00)	3.98	0.75	ดี
3. การบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย						4.05	0.60	ดี
3.1 มหาวิทยาลัยมีการ พัฒนาการจัด การศึกษาและบริการ ให้ทันสมัยอยู่เสมอ	97 (26.22)	169 (45.68)	98 (26.49)	6 (1.62)	0 (0.00)	3.96	0.77	ดี
3.2 มหาวิทยาลัยมีการ จัดบริการต่าง ๆ อย่าง หลากหลายโดย คำนึงถึงความต้องการ ของนิสิต	73 (19.73)	174 (47.03)	103 (27.84)	19 (5.14)	1 (0.27)	3.81	0.82	ดี
3.3 อุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องใช้ในการ เรียนการสอนทันสมัย และเพียงพอ	82 (22.16)	160 (43.24)	99 (26.76)	28 (7.57)	1 (0.27)	3.79	0.88	ดี

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาพลักษณ์ของ มหาวิทยาลัยบูรพา	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	SD	แปล ความ
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	เฉยๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ เห็น			
3.4 ระบบติดต่อ ประสานงานระหว่าง นิสิต อาจารย์ ผู้สอนมี ความสะดวกและ ชัดเจน	76 (20.54)	163 (44.05)	104 (28.11)	24 (6.49)	3 (0.81)	3.77	0.88	ดี
3.5 การให้บริการของ เจ้าหน้าที่รวดเร็ว ถูกต้อง	67 (18.11)	137 (37.03)	109 (29.46)	46 (12.43)	11 (2.97)	3.55	1.02	ดี
3.6 เจ้าหน้าที่มี อัธยาศัยที่ดี เมื่อ ให้บริการ	75 (20.27)	125 (33.78)	111 (30.00)	37 (10.00)	22 (5.95)	3.52	1.10	ดี
3.7 ระบบบริการทาง เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น เว็บไซต์ E-mail, E-learning, E-Reg	97 (26.22)	150 (40.54)	97 (26.22)	19 (5.14)	7 (1.89)	3.84	0.94	ดี
3.8 การ ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารที่ดี ให้แก่นิสิตหรือ ผู้สนใจศึกษาต่อ สามารถเข้าถึงได้ง่าย	94 (25.41)	159 (42.97)	99 (26.76)	14 (3.78)	4 (1.08)	3.88	0.87	ดี
ภาพรวมด้านการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย						3.77	0.73	ดี

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาพลักษณ์ของ มหาวิทยาลัยบูรพา	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	SD	แปล ความ
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	เฉยๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ เห็น			
4. หลักสูตรของสถาบันการศึกษา								
4.1 หลักสูตรมี มาตรฐานและมี คุณภาพ	104 (28.11)	195 (52.70)	64 (17.30)	6 (1.62)	1 (0.27)	4.07	0.73	ดี
4.2 เนื้อหาหลักสูตรมี ความหลากหลาย สามารถตอบสนอง ความต้องการของ ผู้เรียน	93 (25.14)	195 (52.70)	75 (20.27)	6 (1.62)	1 (0.27)	4.01	0.74	ดี
4.3 เนื้อหาหลักสูตร เป็นที่ได้รับความนิยม และทันต่อเหตุการณ์ ในปัจจุบัน	97 (26.22)	185 (50.00)	76 (20.54)	10 (2.70)	2 (0.54)	3.99	0.79	ดี
ภาพรวมด้านหลักสูตรของสถาบันการศึกษา						4.02	0.66	ดี
5. ความมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย								
5.1 ชื่อเสียงของ มหาวิทยาลัยเป็นที่ ยอมรับในวงการศึกษา	132 (35.68)	181 (48.92)	56 (15.14)	1 (0.27)	0 (0.00)	4.20	0.69	ดี
5.2 เป็นมหาวิทยาลัย ที่ได้รับรองมาตรฐาน การศึกษา	145 (39.19)	168 (45.41)	55 (14.86)	2 (0.54)	0 (0.00)	4.23	0.71	ดีมาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาพลักษณ์ของ มหาวิทยาลัยบูรพา	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	SD	แปล ความ
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ เห็น			
5.3 คุณภาพบัณฑิต ที่ได้รับการยอมรับจาก หน่วยงานและองค์กร ทั้งภาครัฐและ ภาคเอกชน	129 (34.86)	155 (41.89)	79 (21.35)	7 (1.89)	0 (0.00)	4.10	0.79	ดี
ภาพรวมด้านความมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย						4.18	0.64	ดี
ภาพรวมด้านภาพลักษณ์มหาวิทยาลัยทั้งหมด						4.00	0.52	ดี

จากตารางที่ 6 พบว่า ความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยบูรพาของนิสิตระดับปริญญาตรี สายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวนทั้งหมด 370 คน พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรีสายสังคมศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ ในภาพรวมนิสิตสะท้อนว่ามหาวิทยาลัยบูรพามีภาพลักษณ์อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.00$, $SD = 0.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีภาพลักษณ์ดีที่สุดคือ ด้านความมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยบูรพา ส่วนด้านที่มีภาพลักษณ์ด้อยกว่าอื่น ๆ คือ ด้านการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยบูรพา

เมื่อพิจารณารายละเอียดในด้านพบว่า ด้านทำเลที่ตั้งมหาวิทยาลัยบูรพามีภาพลักษณ์อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.16$, $SD = 0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานที่ตั้งอยู่ในย่านความเจริญและอยู่ใกล้แหล่งชุมชนอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.39$, $SD = 0.65$) ด้านคณาจารย์ผู้สอนมีภาพลักษณ์อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.05$, $SD = 0.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คณาจารย์มีความรู้ความสามารถทางวิชาการอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.24$, $SD = 0.67$) ด้านการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยบูรพามีภาพลักษณ์อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.77$, $SD = 0.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มหาวิทยาลัยมีการพัฒนาการจัดการศึกษาและบริการให้ทันสมัยอยู่เสมออยู่ในระดับดี

($\bar{X} = 3.96$, $SD = 0.77$) ด้านหลักสูตรของมหาวิทยาลัยบูรพามีภาพลักษณ์อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.02$, $SD = 0.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หลักสูตรมีมาตรฐานและมีคุณภาพอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.07$, $SD = 0.73$) และด้านความมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยบูรพามีภาพลักษณ์อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.18$, $SD = 0.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เป็นมหาวิทยาลัยที่ได้รับรองมาตรฐานการศึกษาอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.23$, $SD = 0.71$)

ส่วนที่ 3 การตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนิสิตระดับปริญญาตรี สายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (n=293)

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน	ร้อยละ
ความต้องการ	ต้องการศึกษาต่อ	293	79.19
ศึกษาต่อ	ไม่แน่ใจ	57	15.41
(n=370)	ยังไม่ต้องการศึกษาต่อ	20	5.41
แนวโน้มของ	ก่อนเริ่มทำงาน	37	12.63
ช่วงเวลาใน	หลังจากได้งานทำ	186	63.48
การศึกษาต่อ	ทันทีที่สำเร็จการศึกษา	70	23.89
ระยะเวลาที่จะ	หลังจากจบปริญญาตรีทันที	80	27.30
ศึกษาต่อ	ภายใน 1 ปีหลังจบปริญญาตรี	77	26.28
	ภายใน 2 ปีหลังจบปริญญาตรี	91	31.06
	มากกว่า 2 ปีหลังจบปริญญาตรี	45	15.36
สาเหตุของ	ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	251	85.67
การศึกษาต่อ	การได้รับความรู้เพิ่มขึ้น	166	56.66
ในอนาคต*	การเพิ่มวุฒิการศึกษาให้สูงขึ้น	186	63.48
	การได้รับการยอมรับในสังคม	71	24.23
	ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	152	51.88
	เกียรติยศชื่อเสียง	41	13.99
	การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น	67	22.87

ตารางที่ 7 (ต่อ)

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
สาเหตุสำคัญที่สุดของการศึกษาต่อในอนาคต	ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	133	45.39
	การได้รับความรู้เพิ่มขึ้น	51	17.41
	การเพิ่มวุฒิการศึกษาให้สูงขึ้น	49	16.72
	การได้รับการยอมรับในสังคม	8	2.73
	ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	41	13.99
	เกียรติยศชื่อเสียง	6	2.05
	การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น	5	1.71
หลักสูตรที่สนใจศึกษาต่อ	หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	59	20.14
	หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต	86	29.35
	หลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต	28	9.56
	หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต	7	2.39
	หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	14	4.78
	หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต	26	8.87
	หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต	11	3.75
	หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต	51	17.41
	หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต	6	2.05
	อื่น ๆ	5	1.71
รูปแบบที่จะศึกษาต่อ	เรียนวันจันทร์-วันศุกร์ ในเวลาราชการ (เวลา:9.00-16.00 น.)	62	21.16
	เรียนวันจันทร์-วันศุกร์ ตอนเย็นหลังเลิกงาน (เวลา:18.00-21.30 น.)	19	6.48
	เรียนวันเสาร์-วันอาทิตย์ (เวลา:9.00-16.00 น.)	210	71.67
	อื่น ๆ	2	0.68
ค่าธรรมเนียมที่จะศึกษาต่อ	ต่ำกว่า 50,000 บาท	71	24.23
	50,001-100,000 บาท	123	41.98
	100,001-150,000 บาท	56	19.11

ตารางที่ 7 (ต่อ)

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
	150,001-200,000 บาท	28	9.56
	200,001-250,000 บาท	10	3.41
	มากกว่า 250,000 บาท	5	1.71
สถาบันที่สนใจศึกษา	มหาวิทยาลัยบูรพา	191	65.19
ต่อมากที่สุด	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	25	8.53
	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	26	8.87
	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	13	4.44
	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	7	2.39
	มหาวิทยาลัยมหิดล	3	1.02
	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	8	2.73
	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	3	1.02
	มหาวิทยาลัยศิลปากร	8	2.73
	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	2	0.68
	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	4	1.37
	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (ABAC)	1	0.34
	มหาวิทยาลัยต่างประเทศ	2	0.68

หมายเหตุ: (*) ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 7 พบว่า จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนิสิตระดับปริญญาตรี สายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวนทั้งหมด 370 คน พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรีสายสังคมศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 293 คน คิดเป็นร้อยละ 79.19 ต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทในจำนวนที่ต้องการศึกษาต่อมีแนวโน้มต้องการศึกษาหลังจากได้งานทำมากที่สุด (ร้อยละ 63.48) มีแนวโน้มต้องการศึกษาต่อภายใน 2 ปีหลังจบปริญญาตรีมากที่สุด (ร้อยละ 31.08) ส่วนสาเหตุของการศึกษาต่อในอนาคตนั้น นิสิตต้องการความก้าวหน้าในหน้าที่การงานมากที่สุด (ร้อยละ 85.67) รองลงมาคือ การเพิ่มวุฒิการศึกษาให้สูงขึ้น (ร้อยละ 63.48) และการได้รับความรู้เพิ่มขึ้น (ร้อยละ 56.66) สาเหตุที่สำคัญที่สุดในการศึกษาต่อ คือ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานมากที่สุด (ร้อยละ 45.39) โดยนิสิตมีความสนใจเข้าศึกษาต่อ

ในหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตมากที่สุด (ร้อยละ 29.35) รองลงมาคือ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร้อยละ 20.14) และหลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต (ร้อยละ 17.41) ส่วนใหญ่ร้อยละ 71.67 มีความสนใจที่จะศึกษาต่อในวันเสาร์-วันอาทิตย์ (เวลา: 9.00-16.00 น.) ซึ่งนิสิตมีความสามารถชำระค่าธรรมเนียมตลอดหลักสูตรในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทเป็นจำนวน 50,000-100,000 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 41.98) นอกจากนี้ยังพบว่ามากกว่าครึ่งนิสิตสนใจศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยบูรพา (ร้อยละ 65.19)

ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี สายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามเพศและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท (n = 370)

ข้อมูลทั่วไป		ต้องการศึกษาต่อ	ไม่ต้องการศึกษาต่อ	X ²	Sig.
เพศ	ชาย	118 (80.82)	28 (19.18)	0.39	0.532
	หญิง	175 (78.13)	49 (21.88)		

จากตารางที่ 8 พบว่า นิสิตหญิงระดับปริญญาตรีสายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทน้อยกว่าชาย อย่างไรก็ตาม เมื่อวิเคราะห์ด้วยไคสแควร์พบว่า เพศของนิสิตระดับปริญญาตรี สายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพาจำแนกตามภูมิลำเนาของนิสิตและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท (n = 370)

ข้อมูลทั่วไป		ต้องการศึกษาต่อ	ไม่ต้องการศึกษาต่อ	X ²	Sig.
ภูมิลำเนาของนิสิต	กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	58 (75.32)	19 (24.68)	3.86	0.696
	ภาคกลาง	26 (74.29)	9 (25.71)		
	ภาคตะวันออก	135 (78.49)	37 (21.51)		

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	ต้องการ ศึกษาต่อ	ไม่ต้องการ ศึกษาต่อ	X ²	Sig.
ภาคตะวันตก	12 (85.71)	2 (14.29)		
ภาคเหนือ	16 (88.89)	2 (11.11)		
ภาคใต้	19 (86.36)	3 (13.64)		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	27 (84.38)	5 (15.63)		

จากตารางที่ 9 พบว่า นิสิตมีภูมิลำเนาอยู่ภาคเหนือมีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทมากที่สุด รองลงมาคือ ภาคใต้ ภาคตะวันตก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนนิสิตที่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง มีความต้องการศึกษาต่อน้อยที่สุด และเมื่อวิเคราะห์สถิติไคสแควร์ พบว่า ภูมิลำเนาของนิสิต ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพาจำแนกตาม
คณะที่กำลังศึกษาและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท (n = 370)

ข้อมูลทั่วไป	ต้องการ ศึกษาต่อ	ไม่ต้องการ ศึกษาต่อ	X ²	Sig.	
คณะที่กำลัง ศึกษา	คณะการจัดการและการท่องเที่ยว	44 (75.86)	14 (24.14)	15.11	0.004
	คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์	39 (73.58)	14 (26.42)		
	คณะศึกษาศาสตร์	52 (98.11)	1 (1.89)		
	คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์	74 (73.27)	27 (26.73)		
	คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	84 (80.00)	21 (20.00)		

จากตารางที่ 10 พบว่า นิสิตคณะศึกษาศาสตร์มีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทมากที่สุด รองลงมาคือ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ คณะการจัดการการท่องเที่ยว และ

คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์ ส่วนนิสิตที่ศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความต้องการศึกษาต่อน้อยที่สุด และเมื่อวิเคราะห์สถิติไคสแควร์ พบว่า คณะที่กำลังศึกษาของนิสิต มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพาจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต (GPA) และความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท (n = 370)

	ข้อมูลทั่วไป	ต้องการศึกษาต่อ	ไม่ต้องการศึกษาต่อ	X ²	Sig.
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต (GPA)	ช่วงระหว่าง 2.00-2.50	52 (70.27)	22 (29.73)	9.44	0.024
	ช่วงระหว่าง 2.51-3.00	115 (79.31)	30 (20.69)		
	ช่วงระหว่าง 3.01-3.50	96 (80.00)	24 (20.00)		
	ช่วงระหว่าง 3.51-4.00	30 (96.77)	1 (3.23)		

จากตารางที่ 11 พบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA) ในช่วงระหว่าง 3.51-4.0 มีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทมากที่สุด รองลงมาคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA) ในช่วงระหว่าง 3.01-3.50 และในช่วงระหว่าง 2.51-3.00 ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA) ในช่วงระหว่าง 2.00-2.50 มีความต้องการศึกษาต่อน้อยที่สุด และเมื่อวิเคราะห์สถิติไคสแควร์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA) ของนิสิตมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพาจำแนกตามที่พักปัจจุบันของนิสิตและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท (n = 370)

	ข้อมูลทั่วไป	ต้องการศึกษาต่อ	ไม่ต้องการศึกษาต่อ	X ²	Sig.
ที่พักปัจจุบันของนิสิต	หอพักในมหาวิทยาลัย	47 (79.66)	12 (20.34)	1.75	0.626
	หอพักนอกมหาวิทยาลัย	118 (77.63)	34 (22.37)		

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	ต้องการ ศึกษาต่อ	ไม่ต้องการ ศึกษาต่อ	X ²	Sig.
อพาร์ทเมนท์/ คอนโด	55 (76.39)	17 (23.61)		
บ้าน	73 (83.91)	14 (16.09)		

จากตารางที่ 12 พบว่านิสิตที่พักที่บ้านมีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทมากที่สุด รองลงมาคือ นิสิตที่พักหอพักในมหาวิทยาลัย และนิสิตที่พักหอพักนอกมหาวิทยาลัย ส่วนนิสิตที่พักอพาร์ทเมนท์/ คอนโด มีความต้องการศึกษาต่อน้อยที่สุด และเมื่อวิเคราะห์สถิติไคสแควร์ พบว่า ที่พักปัจจุบันของนิสิต ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพาจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนิสิตและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท (n = 370)

ข้อมูลทั่วไป	ต้องการ ศึกษาต่อ	ไม่ต้องการ ศึกษาต่อ	X ²	Sig.
รายได้เฉลี่ย ไม่เกิน 5,001 บาท	29 (82.86)	6 (17.14)	0.48	0.924
ต่อเดือน 5,001-7,000 บาท	96 (78.69)	26 (21.31)		
ของนิสิต 7,001-10,000 บาท	84 (77.78)	24 (22.22)		
ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป	84 (80.00)	21 (20.00)		

จากตารางที่ 13 พบว่า นิสิตที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 5,001 บาท มีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทมากที่สุด รองลงมาคือ นิสิตที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป และนิสิตที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,001-7,000 บาทส่วนนิสิตที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 7,001-10,000 บาทมีความต้องการศึกษาต่อน้อยที่สุด และเมื่อวิเคราะห์สถิติไคสแควร์ พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนิสิต ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพาจำแนกตาม รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครองและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท (n = 370)

ข้อมูลทั่วไป		ต้องการ ศึกษาต่อ	ไม่ต้องการ ศึกษาต่อ	X ²	Sig.
รายได้เฉลี่ย	ไม่เกิน 10,001 บาท	6 (60.00)	4 (40.00)	2.88	0.718
ต่อเดือน	10,001-20,000 บาท	44 (77.19)	13 (22.81)		
ของ	20,001-30,000 บาท	71 (81.61)	16 (18.39)		
ผู้ปกครอง	30,001-40,000 บาท	56 (81.16)	13 (18.84)		
	40,001-50,000 บาท	47 (79.66)	12 (20.34)		
	ตั้งแต่ 50,000 บาทขึ้นไป	69 (78.41)	19 (21.59)		

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 20,001-30,000 บาท มีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ปกครองที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 30,001-40,000 บาท ผู้ปกครองที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 40,001-50,000 บาท ผู้ปกครองที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 50,000 บาทขึ้นไป และนิสิตที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,001-7,000 บาท ส่วนผู้ปกครองที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 10,001บาท มีความต้องการศึกษาต่อน้อยที่สุด และเมื่อวิเคราะห์สถิติไคสแควร์ พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพาจำแนกตาม การมีอาชีพเสริมของนิสิตและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท (n = 370)

ข้อมูลทั่วไป		ต้องการ ศึกษาต่อ	ไม่ต้องการ ศึกษาต่อ	X ²	Sig.
การมีอาชีพเสริม	มี	134 (86.45)	21 (13.55)	8.54	0.003
ของนิสิต	ไม่มี	159 (73.95)	56 (26.05)		

จากตารางที่ 15 พบว่า นิสิตที่มีอาชีพเสริม มีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท มากกว่านิสิตที่ไม่มีอาชีพเสริม และเมื่อวิเคราะห์สถิติไคสแควร์ พบว่า การมีอาชีพเสริมของนิสิต มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพาจำแนกตาม แหล่งรายได้ในปัจจุบันของนิสิตที่ได้รับจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองหรือครอบครัว และความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท (n = 370)

ข้อมูลทั่วไป	ต้องการศึกษาต่อ	ไม่ต้องการศึกษาต่อ	X ²	Sig.		
แหล่งรายได้ในปัจจุบันของนิสิต	พ่อแม่ หรือ ผู้ปกครอง หรือ ครอบครัว	ใช่	32 (86.49)	5 (13.51)	1.33	0.249
		ไม่ใช่	261 (78.38)	72 (21.62)		

จากตารางที่ 16 พบว่า นิสิตที่ได้รับรายได้จากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง มีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทมากกว่านิสิตไม่ได้รับรายได้จากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง และจากการวิเคราะห์ไคสแควร์พบว่า การได้รับรายได้จากพ่อแม่ หรือ ผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพาจำแนกตาม แหล่งรายได้ในปัจจุบันของนิสิตและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท (n = 370)

ข้อมูลทั่วไป	ต้องการศึกษาต่อ	ไม่ต้องการศึกษาต่อ	X ²	Sig.		
แหล่งรายได้ในปัจจุบันของนิสิต	ได้รับทุนการศึกษา จากหน่วยงานราชการ	ใช่	249 (78.30)	69 (21.70)	1.08	0.298
		ไม่ใช่	44 (84.62)	8 (15.38)		

จากตารางที่ 17 พบว่า นิสิตที่ไม่ได้รับรายได้จากทุนการศึกษาจากหน่วยงานราชการ

มีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทมากกว่านิสิตที่ได้รับรายได้จากทุนการศึกษาจากหน่วยงานราชการ และจากการวิเคราะห์ไคสแควร์ พบว่า การได้รับรายได้จากจากทุนการศึกษาจากหน่วยงานราชการ ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพาจำแนกตามแหล่งรายได้ในปัจจุบันของนิสิตและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท (n = 370)

ข้อมูลทั่วไป			ต้องการศึกษาต่อ	ไม่ต้องการศึกษาต่อ	X ²	Sig.
แหล่งรายได้ในปัจจุบันของนิสิต	ได้รับทุนการศึกษาจากภาคเอกชน	ใช่	288 (79.12)	76 (20.88)	0.06	0.801
		ไม่ใช่	5 (83.33)	1 (16.67)		

จากตารางที่ 18 พบว่า นิสิตที่ไม่ได้รับรายได้จากทุนการศึกษาจากภาคเอกชน มีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทมากกว่านิสิตที่ได้รับรายได้จากทุนการศึกษาจากภาคเอกชน และจากการวิเคราะห์ไคสแควร์ พบว่า การได้รับรายได้จากจากทุนการศึกษาจากภาคเอกชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพาจำแนกตามแหล่งรายได้ในปัจจุบันของนิสิตและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท (n = 370)

ข้อมูลทั่วไป			ต้องการศึกษาต่อ	ไม่ต้องการศึกษาต่อ	X ²	Sig.
แหล่งรายได้ในปัจจุบันของนิสิต	จากการประกอบอาชีพเสริมของตนเอง	ใช่	193 (75.39)	63 (24.61)	7.27	0.007
		ไม่ใช่	100 (87.72)	14 (12.28)		

จากตารางที่ 19 พบว่า นิสิตที่ไม่ได้รับรายได้จากการประกอบอาชีพเสริมของตนเอง มีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทมากกว่านิสิตที่ได้รับรายได้จากการประกอบอาชีพเสริมของตนเอง และจากการวิเคราะห์ไคสแควร์ พบว่า การได้รับรายได้จากการประกอบอาชีพเสริม

ของตนเอง มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพาจำแนกตาม อาชีพของบิดาและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท (n = 370)

	ข้อมูลทั่วไป	ต้องการ ศึกษาต่อ	ไม่ต้องการ ศึกษาต่อ	X ²	Sig.
อาชีพบิดา	รับราชการ	51 (76.12)	16 (23.88)	3.11	0.683
	รัฐวิสาหกิจ	16 (88.89)	2 (11.11)		
	พนักงานบริษัทเอกชน	55 (77.46)	16 (22.54)		
	เกษตรกร	44 (83.02)	9 (16.98)		
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	113 (80.14)	28 (19.86)		
	อื่น เช่น รับจ้างทั่วไป	14 (70.00)	6 (30.00)		

จากตารางที่ 20 พบว่า นิสิตที่บิดาประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจ มีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทมากที่สุด รองลงมาคือ นิสิตที่บิดาประกอบอาชีพเกษตรกร ประกอบธุรกิจส่วนตัว พนักงานบริษัทเอกชนรับราชการ ส่วนนิสิตที่บิดาประกอบอาชีพอื่น ๆ เช่นรับจ้างทั่วไป มีความต้องการศึกษาต่อน้อยที่สุด และเมื่อวิเคราะห์สถิติไคสแควร์ พบว่า อาชีพบิดา ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพาจำแนกตาม อาชีพของมารดาและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท (n = 370)

	ข้อมูลทั่วไป	ต้องการ ศึกษาต่อ	ไม่ต้องการ ศึกษาต่อ	X ²	Sig.
อาชีพมารดา	รับราชการ	45 (80.36)	11 (19.64)	5.19	0.394
	รัฐวิสาหกิจ	15 (93.75)	1 (6.25)		

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	ต้องการ ศึกษาต่อ	ไม่ต้องการ ศึกษาต่อ	X ²	Sig.
พนักงานบริษัทเอกชน	44 (83.02)	9 (16.98)		
เกษตรกร	33 (84.62)	6 (15.38)		
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	119 (76.77)	36 (23.23)		
อื่น ๆ เช่น รับจ้างทั่วไป	37 (72.55)	14 (27.45)		

จากตารางที่ 21 พบว่า นิสิตที่มารดาประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจ มีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทมากที่สุด รองลงมาคือ นิสิตที่มารดาประกอบอาชีพเกษตรกร พนักงานบริษัทเอกชนรับราชการ ประกอบธุรกิจส่วนตัว ส่วนนิสิตที่บิดาประกอบอาชีพอื่น ๆ เช่น รับจ้างทั่วไป มีความต้องการศึกษาต่อน้อยที่สุด และเมื่อวิเคราะห์สถิติไคสแควร์พบว่า อาชีพมารดาไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพาจำแนกตาม

ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดาและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท (n = 370)

ข้อมูลทั่วไป	ต้องการ ศึกษาต่อ	ไม่ต้องการ ศึกษาต่อ	X ²	Sig.
ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี	183 (78.88)	49 (21.12)	0.70	0.704
ชั้นสูงสุดของ บิดา	ปริญญาตรี	96 (78.69)	26 (21.31)	
สูงกว่าปริญญาตรี	14 (87.50)	2 (12.50)		

จากตารางที่ 22 พบว่า นิสิตที่บิดามีระดับการศึกษาชั้นสูงสุดระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทมากที่สุด รองลงมาคือ นิสิตที่บิดามีระดับการศึกษาชั้นสูงสุดระดับปริญญาตรี ส่วนนิสิตที่บิดามีระดับการศึกษาชั้นสูงสุดระดับต่ำกว่าระดับปริญญาตรี มีความต้องการศึกษาต่อน้อยที่สุด และเมื่อวิเคราะห์สถิติไคสแควร์พบว่า

ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของบิดา ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพาจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุดของมารดาและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท (n = 370)

ข้อมูลทั่วไป	ต้องการศึกษาต่อ	ไม่ต้องการศึกษาต่อ	X ²	Sig.
ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี	187 (76.33)	58 (23.67)	3.64	0.162
ขั้นสูงสุดของปริญญาตรี	93 (84.55)	17 (15.45)		
มารดาสูงปริญญาตรี	13 (86.67)	2 (13.33)		

จากตารางที่ 23 พบว่า นิสิตที่มารดามีระดับการศึกษาขั้นสูงสุดระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทมากที่สุด รองลงมาคือ นิสิตที่มารดามีระดับการศึกษาขั้นสูงสุดระดับปริญญาตรี ส่วนนิสิตที่มารดามีระดับการศึกษาขั้นสูงสุดระดับต่ำกว่าระดับปริญญาตรี มีความต้องการศึกษาต่อน้อยที่สุด และเมื่อวิเคราะห์สถิติไคสแควร์ พบว่าระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของมารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 24 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพาจำแนกตามผู้ปกครองหลักของนิสิตและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท (n = 370)

ข้อมูลทั่วไป	ต้องการศึกษาต่อ	ไม่ต้องการศึกษาต่อ	X ²	Sig.
ผู้ปกครองหลัก พ่อ	142 (80.68)	34 (19.32)	0.81	0.665
ของนิสิต แม่	132 (77.19)	39 (22.81)		
ญาติพี่น้อง	19 (82.61)	4 (17.39)		

จากตารางที่ 24 พบว่า นิสิตที่มีญาติพี่น้องเป็นผู้ปกครองหลัก มีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทมากที่สุด รองลงมาคือ นิสิตที่มีพ่อเป็นผู้ปกครองหลัก ส่วนนิสิตที่มีแม่

เป็นผู้ปกครองหลัก มีความต้องการศึกษาต่อน้อยที่สุด และเมื่อวิเคราะห์สถิติไคสแควร์ พบว่า ผู้ปกครองหลักของนิสิต ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 25 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพาจำแนกตาม ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท (n = 370)

ข้อมูลทั่วไป		ต้องการศึกษาต่อ	ไม่ต้องการศึกษาต่อ	X ²	Sig.
ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย	ระดับค่อนข้างไม่ดี	1 (100.00)	0 (0.00)	4.92	0.178
	ระดับปานกลาง	40 (85.11)	7 (14.89)		
	ระดับดี	142 (74.74)	48 (25.26)		
	ระดับดีมาก	110 (83.33)	22 (16.67)		

จากตารางที่ 25 พบว่า นิสิตที่มีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา อยู่ในระดับค่อนข้างไม่ดีซึ่งมีจำนวน 1 คน มีความต้องการศึกษาต่อ ส่วนนิสิตที่มีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยบูรพาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 85.11 มีความต้องการศึกษาต่อ และจากการวิเคราะห์ไคสแควร์ พบว่า ภาพลักษณ์ต่อมหาวิทยาลัย ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 26 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพาจำแนกตาม ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท ที่มหาวิทยาลัยบูรพา (n = 293)

ข้อมูลทั่วไป		ต้องการศึกษาต่อ มหาวิทยาลัยบูรพา	ต้องการศึกษาต่อ มหาวิทยาลัยอื่น ๆ	X ²	Sig.
ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย	ระดับค่อนข้างไม่ดี	0 (0.00)	1 (100.00)	7.34	0.062
	ระดับปานกลาง	23 (57.50)	17 (42.50)		
	ระดับดี	87 (61.27)	55 (38.73)		
	ระดับดีมาก	81 (73.64)	29 (26.36)		

จากตารางที่ 26 พบว่า นิสิตที่มีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา อยู่ในระดับค่อนข้างไม่ดีซึ่งมีจำนวน 1 คน มีความต้องการศึกษาต่อ ส่วนนิสิตที่มีความเห็นต่อภาพลักษณ์ในระดับดีมาก มีความต้องการศึกษาต่อมากกว่านิสิตที่มีความเห็นต่อภาพลักษณ์ในระดับต่ำกว่า และจากการวิเคราะห์ไคสแควร์ พบว่า ภาพลักษณ์ต่อมหาวิทยาลัย ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 27 สรุปผลการวิเคราะห์และทดสอบสมมติฐานการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน
1. ลักษณะปัจจัยทางด้านบุคคล	
1.1 เพศ	ปฏิเสธสมมติฐาน
1.2 ภูมิลำเนา	ปฏิเสธสมมติฐาน
1.3 คณะที่กำลังศึกษา	ยอมรับสมมติฐาน
1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ยอมรับสมมติฐาน
1.5 ที่พักปัจจุบันของนิสิต	ปฏิเสธสมมติฐาน
2. ลักษณะปัจจัยทางการเงิน	
2.1 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนิสิต	ปฏิเสธสมมติฐาน
2.2 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง	ปฏิเสธสมมติฐาน
2.3 การมีอาชีพเสริม	ยอมรับสมมติฐาน
2.4 แหล่งรายได้ในปัจจุบันของนิสิต	
2.4.1 พ่อแม่ หรือ ผู้ปกครอง หรือ ครอบครัว	ปฏิเสธสมมติฐาน
2.4.2 ได้รับทุนการศึกษาจากหน่วยงานราชการ	ปฏิเสธสมมติฐาน
2.4.3 ได้รับทุนการศึกษาจากภาคเอกชน	ปฏิเสธสมมติฐาน
2.4.4 จากการประกอบอาชีพเสริมของตนเอง	ยอมรับสมมติฐาน
3. ลักษณะปัจจัยทางด้านครอบครัว	
3.1 อาชีพบิดา	ปฏิเสธสมมติฐาน
3.2 อาชีพมารดา	ปฏิเสธสมมติฐาน
3.3 ระดับการศึกษานับสูงสุดของบิดา	ปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน
3.4 ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของมารดา	ปฏิเสธสมมติฐาน
3.5 ผู้ปกครองหลักของนิสิต	ปฏิเสธสมมติฐาน
4. ลักษณะปัจจัยทางด้านสถาบันการศึกษา	
4.1 ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย	ปฏิเสธสมมติฐาน

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของนิสิตระดับปริญญาตรี ในระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 สายสังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2555 จำนวน 350 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-square) ผลการศึกษาตามที่ได้นำเสนอไปแล้วทั้งหมดในบทที่ 4 สามารถสรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะโดยลำดับ ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพาผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของนิสิต ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ศึกษาอยู่คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์มากที่สุด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA) ระหว่าง 2.51-3.00 มากที่สุด และส่วนใหญ่มีรายได้นิดหน่อยต่อเดือนอยู่หอพักนอกมหาวิทยาลัย นิสิตมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากที่สุด ระหว่าง 5,001-7,000 บาท ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตั้งแต่ 50,000 บาทขึ้นไปมากที่สุด นิสิตส่วนใหญ่มีรายได้จากอาชีพเสริมไม่เกิน 5,001 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่แหล่งรายได้ในปัจจุบันของนิสิตมาจากบิดามารดา หรือผู้ปกครอง หรือครอบครัว บิดาประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด มารดาประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของบิดาต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของมารดาต่ำกว่าปริญญาตรี และผู้ปกครองหลักของนิสิต คือ บิดามากกว่ามารดา

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา ผลการศึกษาพบว่า นิสิตมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจทางด้านสถาบันการศึกษาของ นิสิตระดับปริญญาตรี สายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี

3. ผลการศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพาผลการศึกษาพบว่า นิสิตร้อยละ 79.96 ต้องการศึกษาต่อในจำนวนที่ต้องการศึกษาต่อมีแนวโน้มต้องการศึกษาหลังจากได้งานทำมากที่สุด มีแนวโน้มต้องการศึกษาต่อภายใน 2 ปีหลังจบปริญญาตรีมากที่สุด ส่วนสาเหตุของการศึกษาต่อในอนาคตนั้น นิสิตต้องการความก้าวหน้าในหน้าที่การงานมากที่สุด รองลงมาคือ การเพิ่มวุฒิการศึกษาให้สูงขึ้น และการได้รับความรู้เพิ่มขึ้น โดยนิสิตให้ความเห็นว่าสาเหตุที่สำคัญที่สุดในการศึกษาต่อคือ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานมากที่สุด โดยนิสิตมีความสนใจเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตมากที่สุด รองลงมาคือ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต และส่วนใหญ่ นิสิตมีความสนใจที่จะศึกษาต่อในวันเสาร์-วันอาทิตย์ (เวลา: 9.00-16.00 น.) ซึ่งนิสิตมีความสามารถชำระค่าธรรมเนียมตลอดหลักสูตรในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทเป็นจำนวน 50,000-100,000 บาท มากที่สุด และมากกว่าครึ่งนิสิตสนใจศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยบูรพา

4. การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ปัจจัยด้านลักษณะปัจจัยทางด้านบุคคล ปัจจัยทางการเงิน ปัจจัยทางด้านครอบครัว และลักษณะปัจจัยทางด้านสถาบันการศึกษา ว่ามีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนิสิตพบว่า มีเพียงตัวแปรคณะที่ศึกษาในปัจจุบัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมีอาชีพอาชีพเสริม และการมีรายได้จากอาชีพเสริม ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับความต้องการศึกษาต่อ

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา” ทำให้ทราบถึงการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพาและศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อของนิสิตระดับปริญญาตรี ในระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งสามารถตอบวัตถุประสงค์ และสมมติฐานการวิจัยได้ จากผลดังกล่าวนำมาอภิปรายได้ดังนี้

จากผลการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่นิสิตต้องการศึกษาต่อ ทั้งนี้ในปัจจุบันการศึกษเป็นสิ่งจำเป็นและอยู่ในความต้องการของมนุษย์ทุกเพศทุกวัย จึงทำให้มนุษย์หันมาแสวงหาความรู้กันมากขึ้น สามารถก้าวทันตามโลกที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา รวมทั้งการพัฒนาเรื่องของประเทศ โนโลยี และวิทยาการใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเลือกศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป เพื่อพัฒนาความรู้

ความเชี่ยวชาญ วิธีการปฏิบัติเฉพาะสาขา ทำให้ผู้ที่ได้รับการศึกษาสามารถปรับใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ถือเป็น การเพิ่มศักยภาพในการทำงานของบุคคลให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลที่ดีขึ้น ดังนั้น บุคคลทั่วไปจึงพยายามที่จะศึกษาให้ถึงระดับที่สูงที่สุด อีกทั้งระบบสังคมในปัจจุบันให้ความสำคัญกับปริญญาบัตร หรือการได้รับปริญญาชั้นสูง จะสามารถทำประโยชน์และมีโอกาสในการทำงานที่ดีมากขึ้น (วันวิสาข์ แก้วสมบูรณ์, 2545, หน้า 65) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่า สาเหตุสำคัญที่สุดของการศึกษาต่อเนื่องต้องการมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน นอกจากนี้จากการศึกษาพบว่าร้อยละ 23.89 ของนิสิตที่ต้องการศึกษาต่อต้องการศึกษาต่อทันที พบว่า ร้อยละสูงกว่าผลการศึกษาของ จิรัฎฐกาล นาคนวล (2553) ซึ่งมีผลการศึกษาค้นคว้านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ร้อยละ 19.60 ต้องการศึกษาต่อ

จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อ พบว่า ขณะที่นิสิตกำลังศึกษา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชรินทร์ เลิศประภาภรณ์ (2554) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโททางการบัญชี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มี สาขาที่จบในระดับปริญญาตรี ที่แตกต่างกันจะมีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาโททางการบัญชีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA) มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา อาจเนื่องจาก เกรดเฉลี่ยสะสมเป็นผลการเรียนสะสมที่แสดงภาพรวมของผลการเรียนตลอดหลักสูตรของผู้เรียน ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นระดับความรู้ ความสามารถ และความสนใจในการศึกษาในภาพรวมของผู้เรียน แต่ละคน McClelland กล่าวว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะส่งผลหรือมีอิทธิพลโดยตรงต่อการศึกษา ซึ่งแรงจูงใจเป็นสิ่งที่อยู่ในมนุษย์ทุกคนเป็นความต้องการทางจิตใจที่จะเอาชนะอุปสรรคทำสิ่งที่ยาก ๆ ให้ประสบความสำเร็จและมีความอิสระให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ต้องการเอาชนะอุปสรรคและบรรลุเป้าหมายอันดีเลิศ ต้องการเป็นคนเก่งมีความสามารถในการแข่งขันและเอาชนะคนอื่น ๆ ต้องการเพิ่มการยอมรับตนเองโดยการบรรลุความสำเร็จในกิจกรรมนั้น ๆ ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะบรรลุผลสำเร็จในการศึกษาและมีความพยายามที่จะศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวิตา กั้นเกษ (2556) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยในการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2554 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน ตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2554 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับแนวคิดของ อรณาย บุนนาค (2550) ซึ่งกล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ และสอดคล้องกับแนวคิดของ โสมรวิทย์ อมรวิฑูรังษ (2552) ได้กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาต่อของนักศึกษา

จากผลการศึกษา พบว่า การมีอาชีพเสริม และการได้รับรายได้จากการประกอบอาชีพเสริมของตนเอง มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา อาจเนื่องจากการศึกษาต่อขั้นสูง มีค่าเล่าเรียนค่อนข้างสูง ดังนั้นนิสิตที่มาเรียนจะต้องมีกำลังในด้านการใช้จ่ายค่าเล่าเรียน ตลอดจนการศึกษาคูงานทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งบ่งบอกถึงการมีรายได้ที่อาจรวมถึงรายได้เสริมจากการทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดความต้องการในการเลือกศึกษาต่อ เพราะถ้านิสิตมีรายได้จำนวนมาก ก็มีกำลังที่จะศึกษาต่อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ แสงจันทร์ (2549) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการศึกษาพบว่า นิสิตที่มีรายได้แตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการศึกษา พบว่า เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา อาจเนื่องจากการตลาดแรงงานทุกวันนี้เปิดกว้าง หญิงชายมีสิทธิ์เท่าเทียมกันการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อจึงไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษณีย์ แจ่มใส (2552) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต ผลการศึกษา พบว่า เพศ ที่แตกต่างกัน มีระดับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการศึกษา พบว่า ภูมิลำเนา และที่พักปัจจุบันของนิสิต ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท อาจเป็นเพราะการรวบรวมข้อมูลจากนิสิตที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยบูรพา และผลการศึกษาพบว่า นิสิตส่วนใหญ่เลือกศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในมหาวิทยาลัยบูรพา ดังนั้นภูมิลำเนาจึงน่าจะไม่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษณีย์ แจ่มใส (2552) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต ผลการศึกษา พบว่า ภูมิลำเนา ที่แตกต่างกัน มีระดับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการศึกษา พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนิสิต และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท อาจเนื่องจากรายได้เฉลี่ย

ต่อเดือนของนิสิตมีรายได้ระดับปานกลางค่อนข้างสูง (5,001-7,000 บาท) และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครองส่วนใหญ่ค่อนข้างสูง (ตั้งแต่ 50,000 บาทขึ้นไป) กลุ่มบุคคลที่มีรายได้ดังกล่าวมักจะมุ่งหวังให้บุตรหลานได้เรียนในสาขาที่ต้องการและมีความพร้อมด้านกำลังเงินในการส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษณีย์ แจ่มใส (2552) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต ผลการศึกษา พบว่า รายได้ผู้ปกครองที่แตกต่างกัน มีระดับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการศึกษา พบว่า อาชีพบิดา อาชีพมารดา ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของบิดา และระดับการศึกษาขั้นสูงสุด ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท อาจเป็นเพราะส่วนใหญ่บิดาและมารดาประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว รวมทั้งบิดามารดามีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ความคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจศึกษาต่อของนิสิต จึงไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษณีย์ แจ่มใส (2552) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต ผลการศึกษา พบว่า อาชีพมารดา และระดับการศึกษาบิดาที่แตกต่างกัน มีระดับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองหลักของนิสิต ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท อาจเนื่องจาก ผู้ปกครองหลักของนิสิต คือ บิดา ความผูกพันระหว่างบิดากับบุตรจึงไม่ค่อยสนิทสนมกัน การปรึกษาในการเข้าศึกษาต่อนั้นเป็นไปได้น้อยตามไปด้วย สำหรับจากผลการศึกษา พบว่า ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท อาจเนื่องจาก นิสิตไม่ได้คำนึงถึงภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเป็นหลักสำคัญในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสรุปได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากการผลวิจัยพบว่า นิสิตส่วนใหญ่จำเป็นต้องการศึกษาต่อ ซึ่งในจำนวนที่ต้องการศึกษาต่อมีแนวโน้มต้องการศึกษาหลังจากได้งานทำมากที่สุด และมีแนวโน้มต้องการศึกษาต่อภายใน 2 ปีหลังจบปริญญาตรีมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรมีนโยบายพัฒนาหลักสูตรเพิ่มขึ้น เช่น เปิดหลักสูตรรองรับผู้ที่ทำงานไปด้วยและต้องการศึกษาต่อไปด้วย อาจจะขยายช่วงเวลาเรียนให้ผู้ที่

มีความสนใจที่จะศึกษาต่อ เช่น ในวันเสาร์-วันอาทิตย์ (เวลา: 9.00-16.00 น.) ซึ่งเหมาะกับผู้ที่ต้องการศึกษาต่อ แต่ต้องทำงานไปด้วย

2. จากการผลวิจัยพบว่า นิสิตมีความสนใจเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตมากที่สุด รองลงมาคือ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ดังนั้น ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยควรมีนโยบายเพิ่มสาขาวิชาที่เป็นหลักสูตรเกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ และบริหารรัฐกิจ ให้มีความทันสมัยตรงกับความต้องการของนิสิตที่ต้องการศึกษาต่อ และให้เข้ากับเหตุการณ์ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเพิ่มเนื้อหาวิชาที่ตรงกับสาขาที่จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. จากผลการวิจัยพบว่า คณะที่นิสิตกำลังศึกษา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรจัดให้แต่ละคณะที่เปิดหลักสูตรปริญญาโท ได้ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรต่าง ๆ ที่แต่ละคณะได้มีการเปิดหลักสูตรรองรับผู้ที่ต้องการศึกษาต่อให้กว้างขวาง ซึ่งอาจทำให้นิสิตตัดสินใจที่จะเลือกเข้าศึกษาต่อมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

2. จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีความสนใจเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตมากที่สุด ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยและตรงตามความต้องการของนิสิต และเปิดโอกาสให้นิสิตได้เลือกเรียนในสาขาวิชาที่นิสิตเห็นว่าเป็นประโยชน์และสนใจให้มากขึ้น

3. จากการผลวิจัยพบว่า นิสิตมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี แต่หากพิจารณารายด้านจะพบว่า ด้านที่มีภาพลักษณ์ด้อยกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยบูรพา ในส่วนของการให้บริการของเจ้าหน้าที่รวดเร็วถูกต้อง และเจ้าหน้าที่มีอัธยาศัยที่ดี เมื่อให้บริการ ดังนั้น ผู้บริหารควรปรับปรุง กระบวนการทำงานของบุคลากรในมหาวิทยาลัยปรับทัศนคติในการทำงานของบุคลากร ให้มีจิตบริการเพื่อให้การบริการนิสิตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรศึกษาแนวความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยรัฐบาลอื่น ๆ

2. ควรจะมีการศึกษาวิจัยในการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท จากกลุ่มตัวอย่าง

ที่เป็นนิสิตที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาโทสาขาต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่
ต้องการศึกษาต่อ

3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาคด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ เพื่อให้ทราบถึง
ความต้องการที่แท้จริงในการที่จะเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทได้อย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- กุลชน ชนาพงศธร. (2527). *หลักการกำหนดนโยบายของรัฐ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2542). *สังคมปัญญาวิกฤต บัณฑิตเข้าใจผิดในการศึกษา*.
การศึกษา 2000,2(46),21.
- เกรียงศักดิ์ แสงจันทร์. (2549). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา*.
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิระจิตต์รดา. (2540). *การตัดสินใจและการควบคุม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิรัฐีกาล นาคนวน. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา ภาคปกติ
ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*.
- จิราภรณ์ ไหวดี. (2542). *แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนิสิต
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2540*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา,บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ใจทิพย์ ศรีประกายเพชร. (2537). *การศึกษากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์และประสิทธิผลการสร้าง
ภาพลักษณ์ของโครงการดาวเทียมไทยคม*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน, คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉัตรปวีณ อ่ำภา. (2549). *ปัจจัยการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาของนักเรียนโรงเรียน
เทคโนโลยีหมู่บ้านครู*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา,
สาขาวิชาครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ชนินทร์ เลิศประภาภรณ์. (2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโททาง
การบัญชี.วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบัญชี, คณะพาณิชยศาสตร์
และการบัญชี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*.
- ชลธิชา สุขเกษม. (2554). *การตัดสินใจศึกษาต่อของนิสิตในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา*. งานนิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ,
มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ชูชัย เทพสาร. (2546). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการตัดสินใจเลือกปริญญาตรีศึกษา ความปลอดภัยกรณีศึกษาผู้ประกอบการซื้อ-ขาย แลกเปลี่ยนรถยนต์ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- ณัฐธิดา ศรีวะอุไร. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจศึกษาต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, คณะบริหารศาสตร์, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.*
- ทองทิพภา วิริยะพันธุ์. (2549). *ผู้นำสายพันธุ์ใหม่. กรุงเทพฯ: อินฟอร์มีเดียปีคส์.*
- ทองทิพย์ อยู่พะเนียด. (2547). *ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในโครงการพิเศษของมหาวิทยาลัยศิลปากร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันราชภัฏนครปฐม.*
- ธงชัย สันติวงษ์. (2536). *องค์การและการบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์.*
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2539). *นโยบายและการวางแผน: หลักการและทฤษฎี. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.*
- ประพนธ์ ลิ้มธรรมมหิศร. (2544). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- พรณีเกษมกล. (2532). *การให้คำปรึกษาการตัดสินใจ. กรุงเทพฯ: ศรีเมืองกาญจน์การพิมพ์.*
- พระไพฑูรย์ อธิภูฐานโน (สีหามุตร). (2545). *การศึกษาเจตคติและความต้องการของพระนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้ที่สำเร็จการศึกษาศาสนศาสตร์บัณฑิต ต่อการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท. วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.*
- พัชราภรณ์ เกษะประกร. (2550). *การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างภาพลักษณ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.*
- พิบูล ทีปะปาล. (2550). *พฤติกรรมองค์กรสมัยใหม่. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.*
- การดี อนันต์นาวิ. (2551). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มนตรี.*

- ภาวิตา กั้นเกษ. (2558). *ปัจจัยในการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2554 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.*
- มหาวิทยาลัยบูรพา. (2559). *ระบบทะเบียนและสถิตินิติ. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- วรนิษฐา ชุ่มทองกลาง. (2548). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจศึกษาระดับปริญญาโท ในสถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.*
- วันวิสาข์ แก้วสมบุญ. (2545). *หลักการตลาด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- วิจิตร อวาศกุล. (2541). *เทคนิคการประชาสัมพันธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอ เอสพรีนติ้งเฮ้าส์.*
- วิรัช ฤทธิรัตนกุล. (2544). *นิเทศศาสตร์กับการประชาสัมพันธ์เพื่อการตลาด. กรุงเทพฯ: ภาควิชา การประชาสัมพันธ์, คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์. (2547). *ภาพลักษณ์ของโรงเรียน (School image). เข้าถึงได้จาก <http://www.moe.go.th/main2/article/SchoolImage.htm>*
- วุฒิชัย จำนงค์. (2524). *พฤติกรรมการศึกษาใจ. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.*
- ศรารวรรณ ศิริพันธุ์. (2544). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศของบัณฑิตด้านคอมพิวเตอร์และ เทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต, สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม และเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.*
- ศรีเทพ หง่าบุตร. (2553). *การตัดสินใจในการเลือกศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.*
- ศิริวรรณ สุวินท์. (2548). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ ธุรกิจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. ปริญญาโทบริหารศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- สมคิด บางโม. (2548). *องค์การและการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.*

- สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ. (2550). *พฤติกรรมองค์กร: ทฤษฎีและการประยุกต์*.
กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2549). *สังคมวิทยาองค์กร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิงโต เพ็ชรไพโรจน์. (2548). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการตัดสินใจศึกษาต่อ โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรม
ศิลป์ของนักศึกษา สถาบันราชภัฏกลุ่มอีสานใต้*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สุนันต์ราคม และเสาวณี เกรียร. (2540). *เศรษฐศาสตร์การศึกษาและการวางแผนกำลังคน*.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุชาติณี เรืองฉาย. (2550). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจศึกษาต่อในหลักสูตรประกาศนียบัตร
วิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการลานนาเชียงใหม่*. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาอาชีวศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เสาร์คำ คำมาลัย. (2541). *ความเสมอภาคของโอกาสการเข้าศึกษาในสถาบันราชภัฏเชียงใหม่
ปีการศึกษา 2540*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร,
คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- โตมรศัม อมรวิฑูพงษ์. (2552). *ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- อรฉาย บุณนาค. (2550). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสาขาภูมิศาสตร์ของนิสิต
นักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาภูมิศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัมพร วิจิตรพันธ์ และสุนันต์ราคม. (2530). *เศรษฐศาสตร์การศึกษาและการวางแผนกำลังคน*.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อุมพร เพิ่มพูน. (2548). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาระดับอุดมศึกษาของนักศึกษา
ทุนนักกีฬา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- อุษณีย์ แจ่มใส. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต*.
วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการตลาด, คณะวิทยาการจัดการ,
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- Goetsch, D. L. (2004). *Effective teamwork: ten steps for technical professions*. New Jersey:
Prentice Hall.

Kotler, P. (2000). *Marketing management*(10th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.

McClelland, D. C. (1961). *The achievement motive*. New York: Prentice-Hall.

Reeder, W.W. (1971). *Level of abstraction and generality and their uses*. New York: Jonh Wiley.

Stoner, A. E. J. (1978). *Management*. New Jersey: Prentice-Hall.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนิสิตระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยบูรพา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ในการตอบแบบสอบถามชุดนี้เป็นไปเพื่อการศึกษาเท่านั้นและรับรองว่าข้อมูลดังกล่าวของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ จึงใคร่ขอความกรุณาในการตอบแบบสอบถามนี้
3. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้คือ
 - ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา
 - ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยบูรพา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

ด้านบุคคล

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง
2. ภูมิลำเนาของนิสิต

☐ 1. กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	☐ 2. ภาคกลาง
☐ 3. ภาคตะวันออก	☐ 4. ภาคตะวันตก
☐ 5. ภาคเหนือ	☐ 6. ภาคใต้
☐ 7. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
3. ท่านกำลังศึกษาอยู่ในคณะ

☐ 1. คณะการจัดการและการท่องเที่ยว	☐ 2. คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์
☐ 3. คณะศึกษาศาสตร์	☐ 4. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
☐ 5. คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	☐ 6. อื่น ๆ (ระบุ).....

4. รูปแบบการเรียนที่ท่านกำลังศึกษา
1. ภาคปกติ 2. ภาคพิเศษ
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA) ในระดับปริญญาตรี
1. ต่ำกว่า 2.00 2. ช่วงระหว่าง 2.00-2.50
3. ช่วงระหว่าง 2.51-3.00 4. ช่วงระหว่าง 3.01-3.50
5. ช่วงระหว่าง 3.51-4.0
6. ปัจจุบันนิติตอาศัยอยู่ที่ใด
1. หอพักในมหาวิทยาลัย 2. หอพักนอกมหาวิทยาลัย
3. อพาร์ทเมนท์/ คอนโด 4. บ้าน
5. อื่นๆ (ระบุ).....

ด้านการเงิน

7. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนิติต
1. ไม่เกิน 5,001 บาท 2. 5,001-7,000 บาท
3. 7,001-10,000 บาท 4. ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป
8. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง
1. ไม่เกิน 10,001 บาท 2. 10,001-20,000 บาท
3. 20,001-30,000 บาท 4. 30,001-40,000 บาท
5. 40,001-50,000 บาท 6. ตั้งแต่ 50,000 บาทขึ้นไป
9. นิติตมีอาชีพเสริมหรือไม่
1. มี (กรุณาตอบข้อ 10) 2. ไม่มี (ตอบข้อ 11 ต่อไป)
10. การมีอาชีพเสริมของนิติต (การประกอบอาชีพที่มีรายได้)
1. ไม่เกิน 5,001 บาท 2. 5,001-7,000 บาท
3. 7,001-10,000 บาท 4. ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป
11. แหล่งรายได้ในปัจจุบันของนิติต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
1. พ่อแม่ หรือ ผู้ปกครอง หรือ ครอบครัว
2. ได้รับทุนการศึกษาจากหน่วยงานราชการ
3. ได้รับทุนการศึกษาจากภาคเอกชน
4. จากการประกอบอาชีพเสริมของตนเอง
5. อื่น ๆ (ระบุ).....

ด้านครอบครัว

12. อาชีพของบิดา

1. รับราชการ 2. รัฐวิสาหกิจ 3. พนักงานบริษัทเอกชน
 4. เกษตรกร 5. ประกอบธุรกิจส่วนตัว 6. ไม่ได้ประกอบอาชีพ
 7. อื่นๆ (ระบุ).....

13. อาชีพของมารดา

1. รับราชการ 2. รัฐวิสาหกิจ 3. พนักงานบริษัทเอกชน
 4. เกษตรกร 5. ประกอบธุรกิจส่วนตัว 6. ไม่ได้ประกอบอาชีพ
 7. อื่น ๆ (ระบุ).....

14. ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของบิดา

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี 2. ปริญญาตรี
 3. ปริญญาตรีโท 4. ปริญญาเอก

15. ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของมารดา

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี 2. ปริญญาตรี
 3. ปริญญาตรีโท 4. ปริญญาเอก

16. ใครคือผู้ปกครองหลักของนิสิต (สถานะของผู้ปกครอง)

1. พ่อ 2. แม่ 3.ญาติพี่น้อง 4. อื่น ๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์มหาวิทยาลัยบูรพา

คำชี้แจง โปรด ✓ ลงในช่องว่างตามระดับความเห็นของท่าน (เพียงช่องเดียว)

การตัดสินใจทางด้านสถาบันการศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	เฉยๆ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
ด้านภาพลักษณ์มหาวิทยาลัย					
1. ท่าเลที่ตั้งมหาวิทยาลัย					
1.1 สถานที่ตั้งอยู่ในย่านความเจริญและอยู่ใกล้แหล่งชุมชน					

ส่วนที่ 2 (ต่อ)

การตัดสินใจทางด้านสถาบันการศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉยๆ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.2 สถานที่ตั้งมหาวิทยาลัยอยู่ในบริเวณที่การคมนาคมไปมาสะดวก					
1.3 มหาวิทยาลัยตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่ไกลจากที่พักอาศัยสามารถเดินทางได้อย่างสะดวก					
1.4 มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดี นำเข้าศึกษา					
1.5 มีที่จอดรถกว้างขวางและเพียงพอ					
1.6 อาคารสถานที่เพียงพอกับจำนวนนิสิต					
2. คณาจารย์ผู้สอน					
2.1 ผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยมีวิสัยทัศน์					
2.2 คณาจารย์มีผลงานวิชาการเป็นที่ยอมรับในการศึกษา					
2.3 คณาจารย์ผู้สอนเป็นผู้มีชื่อเสียง					
3. การบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย					
3.1 มหาวิทยาลัยมีการพัฒนาการจัดการศึกษาและบริการให้ทันสมัยอยู่เสมอ					
3.2 มหาวิทยาลัยมีการจัดบริการต่างๆ อย่างหลากหลายโดยคำนึงถึงความต้องการของนิสิต					
3.3 อุปกรณ์ เครื่องมือและเครื่องใช้ในการเรียนการสอนทันสมัย และเพียงพอ					
3.4 ระบบติดต่อประสานงานระหว่างนิสิต อาจารย์ผู้สอนมีความสะดวกและชัดเจน					
3.5 การให้บริการของเจ้าหน้าที่รวดเร็วถูกต้อง					

ส่วนที่ 2 (ต่อ)

การตัดสินใจทางด้านสถาบันการศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉยๆ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.6 เจ้าหน้าที่มีธรรมาศยที่ดี เมื่อให้บริการ					
3.7 ระบบบริการทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น เว็บไซต์ E-mail E-learning E-Reg					
3.8 การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่ดีให้แก่ นิสิตหรือผู้สนใจศึกษาต่อ สามารถเข้าถึงได้ง่าย					
4. หลักสูตรของสถาบันการศึกษา					
4.1 หลักสูตรมีมาตรฐานและมีคุณภาพ					
4.2 เนื้อหาหลักสูตรมีความหลากหลายสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน					
4.3 เนื้อหาหลักสูตรเป็นที่ได้รับความนิยมและทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบัน					
5. ความมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย					
5.1 ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยเป็นที่ยอมรับในวงการศึกษา					
5.2 เป็นมหาวิทยาลัยที่ได้รับรองมาตรฐานการศึกษา					
5.3 คุณภาพบัณฑิตได้รับการยอมรับจากหน่วยงานและองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน					

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ท่านมีความต้องการศึกษาต่อหรือไม่

☐ 1. ต้องการศึกษา (ตอบข้อ 2)	☐ 2. ไม่แน่ใจ (จบข้อคำถาม)
☐ 3. ยังไม่ต้องการศึกษาต่อ (จบข้อคำถาม)	
2. หากท่านต้องการศึกษาต่อ ท่านมีแนวโน้มหรือต้องการศึกษาต่อเมื่อใด

☐ 1. ก่อนเริ่มทำงาน	☐ 2. หลังจากได้งานทำ	☐ 3. ทันทีที่สำเร็จการศึกษา
--	---	--
3. ท่านต้องการศึกษาต่อ ท่านมีแนวโน้มหรือต้องการที่จะตัดสินใจศึกษาต่อภายในระยะเวลาเท่าไร

☐ 1. หลังจากจบปริญญาตรีทันที	☐ 2. ภายใน 1 ปีหลังจบปริญญาตรี
☐ 3. ภายใน 2 ปีหลังจบปริญญาตรี	☐ 4. มากกว่า 2 ปีหลังจบปริญญาตรี
4. สาเหตุของการศึกษาต่อในอนาคต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	☐ 2. การได้รับความรู้เพิ่มขึ้น
☐ 3. การเพิ่มวุฒิการศึกษาให้สูงขึ้น	☐ 4. การได้รับการยอมรับในสังคม
☐ 5. ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	☐ 6. เกียรติยศชื่อเสียง
☐ 7. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น	☐ 8. อื่น ๆ (ระบุ).....
5. สาเหตุที่สำคัญที่สุดในการศึกษาต่อ (ตอบได้เพียง 1 ข้อ)

☐ 1. ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	☐ 2. การได้รับความรู้เพิ่มขึ้น
☐ 3. การเพิ่มวุฒิการศึกษาให้สูงขึ้น	☐ 4. การได้รับการยอมรับในสังคม
☐ 5. ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	☐ 6. เกียรติยศชื่อเสียง
☐ 7. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น	☐ 8. อื่น ๆ (ระบุ).....
6. หลักสูตรที่ท่านมีความสนใจเข้าศึกษาต่อ (ตอบได้เพียง 1 ข้อ)

☐ 1. หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
☐ 2. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
☐ 3. หลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต
☐ 4. หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
☐ 5. หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
☐ 6. หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
☐ 7. หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

8. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
9. หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต
10. อื่น ๆ (ระบุ).....
7. ท่านมีความสนใจที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาโทในรูปแบบใด
1. เรียนวันจันทร์-วันศุกร์ ในเวลาราชการ (เวลา: 9.00-16.00 น.)
2. เรียนวันจันทร์-วันศุกร์ ตอนเย็นหลังเลิกงาน (เวลา: 18.00-21.30 น.)
3. เรียนวันเสาร์-วันอาทิตย์ (เวลา: 9.00-16.00 น.)
4. อื่น ๆ (ระบุ).....
8. ท่านคิดว่าค่าธรรมเนียมตลอดหลักสูตรในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทที่ท่านสามารถชำระได้ควรเป็นจำนวนเท่าใด
1. ต่ำกว่า 50,000 บาท
2. 50,001-100,000 บาท
3. 100,001-150,000 บาท
4. 150,001-200,000 บาท
5. 200,001-250,000 บาท
6. มากกว่า 250,000 บาท
9. สถาบันการศึกษาที่ท่านสนใจศึกษาต่อมากที่สุด (เลือกเพียงข้อเดียว)
1. มหาวิทยาลัยบูรพา
2. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
4. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
5. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
6. มหาวิทยาลัยมหิดล
7. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
8. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
9. มหาวิทยาลัยศิลปากร
10. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
11. อื่น ๆ (ระบุ).....

*****ขอขอบพระคุณทุกท่านนะคะที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้*****